Νικόλαος Δ. Φίλιππας

Το αλφαβητάρι της οικονομίας

για εφήβους

2024

Εικονογράφηση-Κόμικς:
Αλεξία Λουγιάκη

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Νικόλαος Δ. Φίλιππας

Το αλφαβητάρι της οικονομίας
για εφήβους

Αθήνα, 2024

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης
Ελ. Βενιζέλου 21, 102 50 Αθήνα
Τηλ.: 210 320 35 62

Τίτλος βιβλίου: Το αλφαβητάρι της οικονομίας για εφήβους
Συγγραφέας: Νικόλαος Δ. Φίλιππας
Εικονογράφηση-Κόμικ: Αλεξία Λουγιάκη

Γλωσσική επιμέλεια: Χριστίνα Λιναρδάκη
Γραφιστικός σχεδιασμός: Έφη Παναγιωτίδη

Μοντάζ, εκτύπωση και βιβλιοδεσία: Ίδρυμα Εκτύπωσης Τραπεζογραμματίων και Αξιών της Τράπεζας της Ελλάδος

Οι εκφραζόμενες απόψεις είναι απολύτως προσωπικές και δεν δεσμεύουν την Τράπεζα.

Τα έσοδα από την πώληση αυτού του βιβλίου διατίθενται εξ ολοκλήρου σε φιλανθρωπικούς σκοπούς.

ISBN (print): 978-618-5536-51-0
ISBN (online): 978-618-5536-52-7
DOI: doi.org/10.52903/ccrd.s1.2024

© κειμένων: Νικόλαος Δ. Φίλιππας

© Μάρτιος 2024 – ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Νικόλαος Δ. Φίλιππας

Το αλφαβητάρι της οικονομίας για εφήβους

Εικονογράφηση-Κόμικ:
Αλεξία Λουγιάκη

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

Το αλφαβητάρι της οικονομίας για εφήβους

Περιεχόμενα

Πρόλογος του Διοικητή 9
Εισαγωγή του συγγραφέα 11

Λεξικό οικονομικών όρων για εφήβους 15

Α
Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, ΑΕΠ 15
Αμοιβαία κεφάλαια 15
Ανάλυση μεγάλων δεδομένων 16
Αναλυτική δεδομένων 16
Ανάπτυξη 16
Αναταράξεις 17
Ανατοκισμός 17
Ανεργία 17
Άνεργος/-η 18
Απόδοση μιας επένδυσης 18
Αποταμίευση 18
Ασυμμετρία πληροφόρησης 18
Ασφάλιση 18
Αυτόματο μηχάνημα ανάληψης μετρητών 18
Β
Βιομηχανική επανάσταση 19
Πρώτη βιομηχανική επανάσταση 19
Δεύτερη βιομηχανική επανάσταση 19
Τρίτη βιομηχανική επανάσταση 20
Τέταρτη βιομηχανική επανάσταση 20
Βιοτικό επίπεδο 21
Δ
Δημογραφικό πρόβλημα 22
Δημοσιονομική πολιτική 22
Διαδίκτυο των πάντων 23
Διαδίκτυο των πραγμάτων 23
Διαθέσιμο εισόδημα 23
Διαφοροποίηση του κινδύνου 23
Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ΔΝΤ 24
Ε
Εθνικό χρέος 25
Εισαγωγές 25
Εισόδημα ατομικό 26
Εκθετική αύξηση της γνώσης 26
Εμπορική τράπεζα 26
Εμπορικό έλλειμμα 26
Εξαγωγές 27
Έξοδα οικογενειακά συνολικά 27
Επένδυση 27
Επενδυτική τραπεζική 27
Επιτόκιο καταθέσεων ταμιευτηρίου 27
Επιτόκια χορηγήσεων 28
Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς 28
Επιχειρηματίας 28
Επιχειρηματικό σχέδιο 28
Επιχειρηματικοί κύκλοι 29
Έσοδα οικογενειακά συνολικά 29
Ευημερία 29
Ευρώ 29
Ευρωπαϊκή Ένωση 29
Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ΕΚΤ 30
Εφοδιαστική αλυσίδα 30
Ζ
Ζήτηση 31
Ζώνη του Ευρώ, Ευρωζώνη 31
Η
Ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων 32
Κ
Καθαρά κέρδη επιχείρησης 33
Καθαρή συνολική αξία περιουσιακών στοιχείων – Καθαρός πλούτος 33
Κατάθεση χρημάτων 34
Κατανάλωση 34
Κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών 34
Κεφαλαιαγορές 34
Κεφάλαιο έκτακτης ανάγκης 34
Κεφάλαιο κίνησης 34
Κεφαλαιοποίηση αγοράς 35
Κίνδυνος 35
Κλιματική αλλαγή 35
Κοινός τραπεζικός λογαριασμός 35
Κριτήρια για το περιβάλλον, την κοινωνία και την εταιρική διακυβέρνηση 35
Κρυπτονόμισμα 36
Κρυπτονόμισμα Bitcoin 36
Κυβερνοασφάλεια 37
Μ
Μακροοικονομική 38
Μακροπρόθεσμα δάνεια 38
Μερίσματα 39
Μετασύμπαν 39
Μετοχή 39
Μηχανική μάθηση 39
Μικροοικονομική 40
Μισθός 40
Ν
Νόμισμα 41
Νομισματική πολιτική 41
Ο
Οίκοι αξιολόγησης 42
Οικονομία της αγοράς 42
Οικονομικά 43
Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ 43
Π
Παρορμητικές αγορές 44
Περιουσιακό στοιχείο 44
Πίστωση 44
Πιστωτική κάρτα 44
Πληθωρισμός 45
Προγραμματισμός εσόδων-εξόδων 45
Προπληρωμένη κάρτα 45
Προσφορά 45
Προσωπική χρηματοοικονομική 46
Προϋπολογισμός 46
Πρωτογενές πλεόνασμα ή έλλειμμα ενός κράτους 46
Ρ
Ρευστότητα της επένδυσης 47
Ρομποτική 47
Ρομποτικοί σύμβουλοι 47
Σ
Στασιμότητα 49
Στεγαστικό Δάνειο 49
Συμπεριφορά της αγέλης 49
Συναλλαγματική ισοτιμία 50
Τ
Τακτική σταθερή χρηματική καταβολή 51
Τεχνητή νοημοσύνη 51
Τόκος 51
Τομείς παραγωγής - Τομείς οικονομίας 51
Τράπεζα της Ελλάδος 52
Υ
Υπεράσπιση των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων 53
Υπερκατανάλωση 53
Υποχρέωση 54
Ύφεση 54
Φ
Φιλανθρωπία 55
Φιλανθρωπική δωρεά 55
Φιλοδώρημα 55
Φούσκα 55
Χ
Χαρτοφυλάκιο 57
Χρεόγραφα 57
Χρέος 58
Χρεωστική κάρτα 58
Χρηματαγορές 58
Χρηματιστηριακοί δείκτες 58
Χρηματιστήριο 58
Χρηματιστήριο Αθηνών 58
Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης 58
Χρηματοοικονομικός αλφαβητισμός 59
Χρηματοοικονομική υπευθυνότητα 59
Χρονική αξία του χρήματος 59
Ψ
Ψευδαίσθηση του χρήματος 60
Ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία 60
Ψηφιακό πορτοφόλι 61
Ψηφιακό χρήμα 61
Ψηφιακοί νομάδες 61
Ψηφιοποίηση 61

Εικονογραφημένες ιστορίες (κόμικ)

1
Μια περιγραφή του χρηματοπιστωτικού συστήματος. 63
2
Μια ημέρα στο Γυμνάσιο, στο μάθημα Χρηματοοικονομικού Αλφαβητισμού. 68
3
Οι σημαντικότεροι σταθμοί της σύγχρονης οικονομικής ιστορίας του ανθρώπου 72
4
Μια βόλτα στο σουπερμάρκετ 77
5
Τα επαγγέλματα του μέλλοντος 82
6
Οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής 86

Αρθρογραφία-βιβλιογραφία 93

Πρόλογος του Διοικητή

Η Τράπεζα της Ελλάδος προωθεί, με συστηματικό τρόπο και συνέπεια, μια σειρά από δράσεις που συμβάλλουν στην εξοικείωση αλλά και στην κατανόηση εκείνων των χρηματοοικονομικών εννοιών οι οποίες είναι απαραίτητες για την καλυτέρευση της ζωής των πολιτών.

Πράγματι, μια σειρά επιστημονικών μελετών αποκαλύπτουν ότι ο χρηματοοικονομικός αλφαβητισμός μειώνει τις κοινωνικές ανισότητες, προωθεί τις υγιείς χρηματοοικονομικές συνήθειες, όπως είναι η αποταμίευση και η σωστή διαχείριση των χρημάτων, κάνει τους πολίτες πιο ανθεκτικούς σε διάφορα χρηματοοικονομικά προβλήματα και κρίσεις και, τελικά, βελτιώνει τη συνολική τους ευημερία.

Μία από τις πιο σημαντικές δράσεις της Τράπεζας, μέσα στα πλαίσια αυτά, είναι η έκδοση σχετικών βιβλίων τα οποία μάλιστα απευθύνονται σε στοχευμένες ομάδες του πληθυσμού.

Το 2022 εκδόθηκε από το Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης της Τράπεζας, σε συνεργασία με τον Καθηγητή Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς και Πρόεδρο του Ινστιτούτου Χρηματοοικονομικού Αλφαβητισμού Νικόλαο Δ. Φίλιππα, το βιβλίο με τίτλο: «Το αλφαβητάρι της οικονομίας για παιδιά μέχρι 12 ετών», ένα πολύ σημαντικό λεξικό με περισσότερα από 120 λήμματα κατάλληλα για τις ηλικίες αυτές.

Σήμερα, βρίσκομαι στην ευχάριστη θέση να ανακοινώσω την έκδοση ενός βιβλίου, από τον ίδιο φυσικά συγγραφέα, το οποίο απευθύνεται σε μια άλλη σημαντική ομάδα του πληθυσμού: τους εφήβους μας!

Οι έφηβοι αποτελούν τους μελλοντικούς πολίτες της χώρας μας, οι οποίοι θα κληθούν να λάβουν μια σειρά από οικονομικές αποφάσεις όπως είναι η αποταμίευση, οι επενδύσεις αλλά και ο δανεισμός· αποφάσεις που θα επηρεάσουν την ποιότητα της ζωής τους.

Το βιβλίο με τίτλο «Το αλφαβητάρι της οικονομίας για εφήβους» αποτελεί μια σημαντική συμβολή σε μια εποχή που η γνώση αυξάνεται σε εκθετικό βαθμό και τα σχολικά βοηθήματα στη χώρα μας παραμένουν ξεπερασμένα.

Στο βιβλίο αυτό αναλύονται 127 λήμματα που αγγίζουν ένα ευρύ πεδίο γνώσεων από τη Χρηματοοικονομική, τη Συμπεριφορική Χρηματοοικονομική, τα Οικονομικά και την Οικονομική Ιστορία, μέχρι και τις τελευταίες εξελίξεις της Επιστήμης των Υπολογιστών, όπως είναι η Τεχνητή Νοημοσύνη, η Μηχανική Μάθηση και η Κυβερνοασφάλεια.

Επιπλέον, το βιβλίο περιλαμβάνει έξι πρωτότυπες ιστορίες, οι οποίες παρουσιάζονται με μορφή κόμικ και μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για διδακτικούς σκοπούς συνολικά ή και αυτόνομα.

Η δράση αυτή αποτελεί σημαντικό νέο βήμα για τη διάχυση της χρηματοοικονομικής γνώσης στους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, προσφέροντας σε αυτούς ένα πολύτιμο εργαλείο.

Συγχρόνως, αποτελεί νέο βήμα για την κατάρτιση ενός εθνικού οδικού χάρτη για τον χρηματοοικονομικό εγγραμματισμό των πολιτών, κάτι για το οποίο η Τράπεζα εργάζεται ήδη εντατικά.

Εύχομαι ειλικρινά το βιβλίο αυτό να συνεισφέρει αποτελεσματικά στην εθνική προσπάθεια οικονομικής εκπαίδευσης της νέας γενιάς, στην οποία η Τράπεζα της Ελλάδος θα είναι πάντα αρωγός, ιδιαίτερα μετά την εκπόνηση και την πρόσφατη παρουσίαση της πρώτης Εθνικής Στρατηγικής για τον Χρηματοοικονομικό Εγγραμματισμό στην Ελλάδα.

Γιάννης Στουρνάρας

Διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος
Καθηγητής Οικονομικών στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Εισαγωγή του συγγραφέα

Διεθνείς επιστημονικές μελέτες αναδεικνύουν τα ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα χρηματοοικονομικών γνώσεων των εφήβων· ευρήματα που επιβεβαιώνονται από τα αποτελέσματα της PISA, ενός γνωστού διεθνούς διαγωνισμού που διεξάγεται υπό την αιγίδα του ΟΟΣΑ κάθε δύο χρόνια, ο οποίος από το 2012 διεξάγεται και στο πεδίο του χρηματοοικονομικού αλφαβητισμού.

Για τον λόγο αυτό, ο ΟΟΣΑ θεωρεί τον χρηματοοικονομικό αλφαβητισμό μοναδική δεξιότητα για τους νέους στον 21ο αιώνα, καθοριστικής σημασίας για το μέλλον τους, αφού τα παιδιά έρχονται πλέον από μικρή ηλικία σε επαφή με το χρήμα και, ως εκ τούτου, πρέπει να κατανοήσουν τους μηχανισμούς λειτουργίας του σύνθετου και περίπλοκου χρηματοοικονομικού περιβάλλοντος που μας περιβάλλει.

Για την προώθηση της δεξιότητας αυτής απαιτείται κατάλληλο υλικό, η συγγραφή του οποίου σε παγκόσμιο επίπεδο είναι πραγματικά περιορισμένη.

Η συγγραφή λοιπόν ενός σύγχρονου οικονομικού λεξικού για εφήβους είναι μια ιδιαίτερα δύσκολη υπόθεση, η οποία όμως σίγουρα αξίζει τον κόπο!

Η έκδοση του πρωτότυπου αυτού λεξικού που κρατάτε στα χέρια σας, με 127 οικονομικά, χρηματοοικονομικά αλλά και τεχνολογικά λήμματα, μαζί με έξι πρωτότυπα κόμικ, ήταν για μένα ένα μοναδικό ταξίδι στο οποίο συμμετείχαν πολλοί φίλοι και συνάδελφοι, τους οποίους και ευχαριστώ θερμά.

Φυσικά, πρέπει να σημειώσω ότι η έκδοση του πρωτότυπου αυτού βιβλίου – του πρώτου στην ιστορία της χώρας για εφήβους – με τίτλο *Το αλφαβητάρι της οικονομίας για εφήβους* έγινε εφικτή χάρις στο αυξημένο αίσθημα ευθύνης του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για την προώθηση της χρηματοοικονομικής γνώσης στην ευάλωτη αυτή κοινωνική ομάδα.

Η συνεργασία με την ομάδα της Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία συγκροτήθηκε με απόφαση του Διοικητή ήταν πολύτιμη!

Ξεχωριστές όμως ευχαριστίες οφείλω στον Διευθυντή του Κέντρου Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης της Τράπεζας της Ελλάδος, κ. Παναγιώτη Παναγάκη, για την πάντοτε άψογη συνεργασία, καθώς και στην επιμελήτρια των εκδόσεων του Κέντρου, κα Χριστίνα Λιναρδάκη.

Η κα Αλεξία Λουγιάκη έκανε εξαιρετική δουλειά με τα κόμικ, και πιστεύω ότι από μόνα τους θα μπορούσαν να αποτελέσουν ένα ξεχωριστό βιβλίο!

Το βιβλίο αυτό αφιερώνεται στη νέα μας γενιά που καλείται να αντιμετωπίσει μια πολύπλοκη και δύσκολη πραγματικότητα, αλλά και στον αείμνηστο πατέρα μου, Διευθυντή του Α΄ Δημοτικού Σχολείου Νέων Λιοσίων και δάσκαλό μου Δημήτριο Θ. Φίλιππα.

Νικόλαος Δ. Φίλιππας

Καθηγητής Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς
Πρόεδρος και Ιδρυτής του Ινστιτούτου Χρηματοοικονομικού Αλφαβητισμού

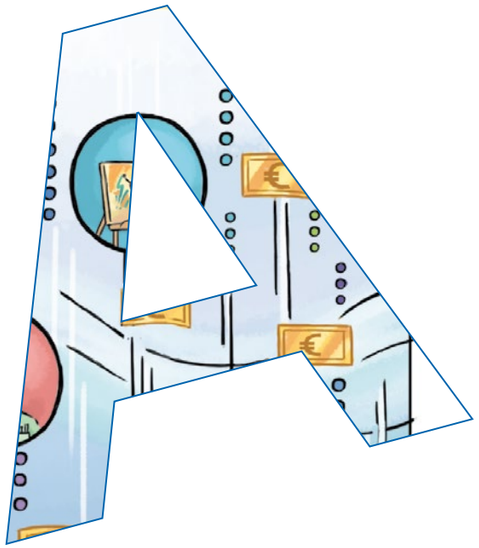

Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, ΑΕΠ

Gross Domestic Product, GDP

Η συνολική αξία των προϊόντων και των υπηρεσιών που παράγονται μέσα στα σύνορα μιας χώρας, κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένης χρονικής περιόδου (συνήθως ενός ημερολογιακού έτους). Για να παραχθεί το ΑΕΠ μιας χώρας απαιτείται ο συνδυασμός πολλών παραγόντων όπως: των εργαζομένων (labor), του κεφαλαίου (capital) και της τεχνολογίας (technology). Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του ΑΕΠ διαδραματίζουν και οι θεσμοί (institutions), τους οποίους το κράτος έχει ορίσει για την ομαλή λειτουργία των αγορών και τον έλεγχο των συμμετεχόντων σε αυτές. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ενός τέτοιου σημαντικού θεσμού είναι η Δικαιοσύνη.

Το ΑΕΠ αποτελείται από την ιδιωτική κατανάλωση, τις ιδιωτικές επενδύσεις, τις δημόσιες δαπάνες και τη διαφορά μεταξύ των εξαγωγών και των εισαγωγών. Αυτές ονομάζονται και συνιστώσες του ΑΕΠ. Το ΑΕΠ, καθώς και άλλες οικονομικές μεταβλητές όπως οι εισαγωγές, οι εξαγωγές και το εθνικό χρέος, μετρούνται σε εθνικό νόμισμα (δηλαδή σε ευρώ για τη χώρα μας), ενώ για συγκρίσεις μεταξύ κρατών χρησιμοποιείται το δολάριο ΗΠΑ.

Το παγκόσμιο ΑΕΠ ξεπέρασε για πρώτη φορά στην ιστορία το φράγμα των 100 τρισεκ. δολαρίων το 2022 και έφθασε στα 103,86 τρισεκ. δολάρια. Οι ΗΠΑ είναι η μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, με το ΑΕΠ της να φτάνει τα 25,46 τρισεκ. δολάρια. Το ΑΕΠ της χώρας μας το 2022 ανήλθε στα 206,6 περίπου δισεκ. ευρώ.

Αμοιβαία κεφάλαια

Mutual funds

Σκεφτείτε το αμοιβαίο κεφάλαιο σαν ένα μεγάλο κουμπαρά, στον οποίο πολλοί επενδυτές με κοινό επενδυτικό σκοπό τοποθετούν τα χρήματά τους και δημιουργούν μια κοινή – αμοιβαία δηλαδή – περιουσία.

Τα χρήματα αυτά τα διαχειρίζονται επαγγελματίες και τα τοποθετούν σε διαφορετικές επενδύσεις, όπως έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου,

ομόλογα και μετοχές, με σκοπό τη μείωση του κινδύνου της επένδυσης, επιτυγχάνοντας δηλαδή διασπορά του κινδύνου.

Οι επενδυτές στο αμοιβαίο κεφάλαιο λέγονται και μεριδιούχοι, αφού κατέχουν έναν αριθμό μεριδίων του Αμοιβαίου Κεφαλαίου.

Σημειώστε ότι υπάρχουν διαφορετικά είδη αμοιβαίων κεφαλαίων όπως μετοχικά, τα οποία επενδύουν κυρίως σε μετοχές, ομολογιακά, τα οποία επενδύουν κυρίως σε ομόλογα, και μεικτά, που επενδύουν τόσο σε μετοχές όσο και σε ομόλογα.

Τα αμοιβαία κεφάλαια στη χώρα μας διακρίνονται σε εσωτερικού, όταν οι επενδύσεις αφορούν την Ελλάδα, και εξωτερικού, όταν οι επενδύσεις αφορούν χώρες εκτός Ελλάδας.

Να σημειωθεί ότι, στο τέλος του 2022, υπήρχαν σε παγκόσμιο επίπεδο περισσότερα από 130.000 διαφορετικά αμοιβαία κεφάλαια και το σύνολο των χρημάτων που είχαν επενδυθεί σε αυτά ξεπερνούσε τα 60 τρισεκ. δολάρια.

Ανάλυση μεγάλων δεδομένων

Big data analysis

Περιλαμβάνει τη χρήση προηγμένων τεχνολογιών και αλγορίθμων για την επεξεργασία και την ανάλυση τεράστιων ποσοτήτων δεδομένων από διάφορες πηγές, κυρίως το διαδίκτυο.

Οι εταιρίες αναλύουν τα δεδομένα χρησιμοποιώντας υπολογιστικούς αλγόριθμους για τον εντοπισμό μοτίβων και τάσεων που μπορεί να χρησιμοποιηθούν για την απόκτηση γνώσεων σχετικά με την ανθρώπινη συμπεριφορά. Αυτές οι πληροφορίες χρησιμοποιούνται στη συνέχεια από τα τμήματα μάρκετινγκ των εταιριών, για να αυξήσουν τις πωλήσεις τους, να αναπτύξουν νέα προϊόντα και να βελτιώσουν τις εμπειρίες των πελατών τους.

Αναλυτική δεδομένων

Data analytics

Η διαδικασία συλλογής και ανάλυσης μεγάλων ποσοτήτων δεδομένων με σκοπό τον εντοπισμό συγκεκριμένων συμπεριφορών, προτύπων και τάσεων που μπορεί να χρησιμοποιηθούν από αλγορίθμους για τη λήψη καλύτερων αποφάσεων. Περιλαμβάνει τη χρήση εξειδικευμένου λογισμικού και τεχνικών για την επεξεργασία και ανάλυση δεδομένων από διάφορες πηγές όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αισθητήρες και άλλες ψηφιακές συσκευές.

Η αναλυτική δεδομένων μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ευρύ φάσμα τομέων, από τις επιχειρήσεις και τα οικονομικά μέχρι την υγειονομική περίθαλψη και τις φυσικές επιστήμες. Για παράδειγμα, οι έμποροι λιανικής μπορεί να χρησιμοποιούν την αναλυτική δεδομένων για να κατανοήσουν καλύτερα τη συμπεριφορά και τις προτιμήσεις των πελατών τους, προκειμένου να βελτιώσουν τις στρατηγικές μάρκετινγκ και πωλήσεων, ενώ οι πάροχοι υγειονομικής περίθαλψης μπορεί να τη χρησιμοποιήσουν για να εντοπίσουν και να παρακολουθήσουν κρούσματα ασθενειών ή για να βελτιώσουν τις παρεχόμενες υπηρεσίες φροντίδας των ασθενών.

Η χρήση της αναλυτικής δεδομένων έχει γίνει ολοένα και πιο σημαντική στην ψηφιακή εποχή, καθώς ο όγκος των δεδομένων που παράγονται από άτομα και οργανισμούς αυξάνεται με μεγάλη ταχύτητα. Όπως είναι φυσικό, τα άτομα με δεξιότητες στην αναλυτική δεδομένων (data analytics) έχουν υψηλή ζήτηση και μεγάλη απορροφητικότητα.

Ανάπτυξη

Growth

Όταν οι εργαζόμενοι, οι επιχειρήσεις και ο δημόσιος τομέας μιας χώρας αυξάνουν την αξία των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών σε σχέση με το προηγούμενο έτος, τότε λέμε ότι το ΑΕΠ της χώρας αυτής αυξάνεται και ότι έχουμε ανάπτυξη. Σε τέτοιες περιόδους, οι πολίτες βρίσκουν πιο εύκολα δουλειά, η ανεργία μειώνεται, ενώ αυξάνεται το εισόδημά τους και υπάρχει αισιοδοξία τόσο για το μέλλον τους όσο και για το μέλλον της χώρας τους συνολικά. Ιδιαίτερη σημασία έχει φυσικά η ένταση της ανάπτυξης… άλλο μια χώρα να αναπτύσσεται με ρυθμό 5% ετησίως και άλλο με 1%.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Όταν η οικονομία αναπτύσσεται μετά από ύφεση, τότε λέμε ότι έχουμε ανάκαμψη.

Αναταράξεις

Disruptions

Γεγονότα ή καινοτομικές τεχνολογίες που αλλάζουν ριζικά τον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί ένας συγκεκριμένος κλάδος, ένας τομέας, αλλά και ολόκληρη η οικονομία μιας χώρας. Μπορεί να εμφανιστούν σε πολλές μορφές όπως νέες εφευρέσεις, αλλαγές στη συμπεριφορά των καταναλωτών ή αλλαγές στο πολιτικό ή οικονομικό τοπίο.

Οι αναταράξεις μπορεί να έχουν τόσο θετικά όσο και αρνητικά αποτελέσματα στους εργαζομένους αλλά και στις ίδιες τις εταιρίες. Από τη μία πλευρά, μπορεί να δημιουργήσουν νέες ευκαιρίες, να συμβάλουν στην προώθηση της καινοτομίας και να οδηγήσουν σε βελτιωμένη αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα των επιχειρήσεων και της οικονομίας. Από την άλλη πλευρά, μπορεί να οδηγήσουν σε απώλεια θέσεων εργασίας, οικονομική αστάθεια και κοινωνική αναταραχή.

Ένα παράδειγμα ανατάραξης είναι η άνοδος της τεχνητής νοημοσύνης, η οποία θα αναμορφώσει πολλούς κλάδους όπως την ασφαλιστική αγορά, την τραπεζική αγορά, την επαγγελματική διαχείριση χαρτοφυλακίου, την αυτοκινητοβιομηχανία, την ιατρική, αλλά και την πλανητική οικονομία (planetary economics), δημιουργώντας νέα επιχειρηματικά μοντέλα. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η πανδημία COVID-19, η οποία είχε βαθύ αντίκτυπο στην παγκόσμια υγεία, στις οικονομίες, στην απασχόληση, αλλά και στις κοινωνικές δομές.

Ανατοκισμός

Compound interest

Η διαδικασία κατά την οποία τοκίζουμε τόσο το αρχικό κεφάλαιό μας όσο και τους τόκους που προέκυψαν από αυτό.

Για παράδειγμα, εάν καταθέσουμε 1.000 ευρώ σε έναν λογαριασμό ταμιευτηρίου με ετήσιο επιτόκιο 5%, στο τέλος του έτους θα κερδίσουμε 50 ευρώ τόκους και το κεφάλαιό μας θα φτάσει τα 1.050 ευρώ.

Εάν δεν εισπράξουμε τους τόκους του πρώτου έτους και τους αφήσουμε να τοκίζονται και τον επόμενο χρόνο με το ίδιο επιτόκιο, τότε στο τέλος του δεύτερου έτους τα χρήματά μας θα γίνουν 1.102,5 ευρώ.

Με την ίδια λογική, στο τέλος του τρίτου έτους το κεφάλαιό μας θα γίνει 1.157,625 ευρώ.

Το πρακτικό αποτέλεσμα του ανατοκισμού, το οποίο αφορά και τις επενδύσεις μας, είναι ότι όσο πιο νωρίς ξεκινήσουμε να αποταμιεύουμε ή να επενδύουμε τόσο πιο γρήγορα θα δούμε τα χρήματά μας να αυξάνονται.

Ανεργία

Unemployment

Μια κατάσταση κατά την οποία ένα άτομο επιθυμεί να εργαστεί, αλλά δεν μπορεί να βρει δουλειά. Οι λόγοι μπορεί να είναι πολλοί όπως η μείωση της οικονομικής δραστηριότητας στη χώρα, το κλείσιμο εταιριών λόγω χρηματοοικονομικών ή άλλων προβλημάτων, η αλλαγή του μοντέλου παραγωγής λόγω τεχνολογικών καινοτομιών κ.ά.

Η ανεργία είναι σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα, αφού επηρεάζει τόσο την ποιότητα της ζωής των ατόμων όσο και την ψυχολογία τους.

Οι κυβερνήσεις συχνά προσπαθούν να μειώσουν την ανεργία δημιουργώντας αναπτυξιακές πολιτικές, ενθαρρύνοντας δηλαδή την ίδρυση νέων επιχειρήσεων, με την παροχή σε αυτές ισχυρών φορολογικών και άλλων κινήτρων. Μπορεί επίσης να προσφέρουν απευθείας στους άνεργους πολίτες επιδόματα ανεργίας, τα οποία είναι χρηματικά ποσά σε τακτική μηνιαία βάση για ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, με σκοπό την κάλυψη των βασικών τους εξόδων μέχρι να βρουν καινούργια δουλειά.

Η ανεργία αποτελεί μέτρο της υγείας μιας οικονομίας και, σε γενικές γραμμές, όσο χαμηλότερη είναι η ανεργία σε μια χώρα τόσο πιο υγιής είναι η οικονομία της χώρας αυτής!

Άνεργος/-η
Unemployed

Σύμφωνα με τον ορισμό της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), άνεργος/η είναι ένα άτομο ηλικίας μεταξύ 15 και 74 ετών το οποίο δεν εργάζεται, θέλει όμως να εργαστεί και για αυτό τον λόγο αναζητά εργασία.

Απόδοση μιας επένδυσης
Return on Investment

Το ποσοστιαίο κέρδος ή η ποσοστιαία ζημία μιας επένδυσης μέσα σε μια χρονική περίοδο. Για παράδειγμα, αν είχαμε τοποθετήσει 1.000 ευρώ σε μια επένδυση και μετά από έναν χρόνο η αξία της ήταν 1.300 ευρώ, τότε η ποσοστιαία απόδοσή της (κέρδος) θα ήταν 30%. Εάν όμως, για διάφορους λόγους, η αξία της επένδυσης είχε μειωθεί στα 800 ευρώ, τότε η ποσοστιαία απόδοσή της (ζημία) θα ήταν -20%.

Αποταμίευση
Saving

Τα χρήματα από το εισόδημά μας που βάζουμε στην άκρη για να τα χρησιμοποιήσουμε στο μέλλον. Η αποταμίευση είναι μια πολύ καλή συνήθεια που ναι μεν απαιτεί πειθαρχία και αυτοέλεγχο, όμως μας γεμίζει ασφάλεια και αυτοπεποίθηση, προστατεύοντάς μας από έκτακτες χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

Ασυμμετρία πληροφόρησης
Information asymmetry

Για να λειτουργούν όλες οι αγορές (χρηματιστήρια, ακίνητα, εμπορεύματα κ.λπ.) αποτελεσματικά και να κατευθύνονται οι πόροι της οικονομίας στις πιο παραγωγικές δραστηριότητες, πρέπει οι συμμετέχοντες σε αυτές να είναι επαρκώς πληροφορημένοι. Όμως αυτό στην πράξη δεν συμβαίνει. Ορισμένοι συμμετέχοντες στις αγορές έχουν περισσότερη και καλύτερης ποιότητας πληροφόρηση από κάποιους άλλους λόγω των γνώσεών τους, της θέσης τους ή της δυνατότητας πρόσβασής τους στις συναφείς πληροφορίες. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει ανισορροπία ισχύος σε μια συναλλαγή, με το μέρος που έχει τις περισσότερες πληροφορίες να έχει και το σχετικό πλεονέκτημα.

Αυτό το χαρακτηριστικό των αγορών, που ονομάζεται ασυμμετρία πληροφόρησης, είναι μία από τις σπουδαιότερες έννοιες στη χρηματοοικονομική επιστήμη.

Και, μην ξεχνάτε, η γνώση είναι δύναμη!

Ασφάλιση
Insurance

Η ασφάλιση αποτελεί νομική συμφωνία μεταξύ μιας ασφαλιστικής εταιρίας και ενός ατόμου ή μιας επιχείρησης, με σκοπό την προστασία τους από τις συνέπειες διάφορων υπαρκτών κινδύνων όπως οι διαρρήξεις, οι κλοπές, οι πυρκαγιές, οι σεισμοί και οι πλημμύρες. Το άτομο ή η επιχείρηση πληρώνει ένα μικρό σχετικά ποσό, αλλά σε περίπτωση ζημίας εισπράττει μια ικανοποιητική χρηματική αποζημίωση, η οποία έχει συμφωνηθεί εκ των προτέρων με την ασφαλιστική εταιρία.

Η Τράπεζα της Ελλάδος εποπτεύει τις ασφαλιστικές εταιρίες για την ομαλή λειτουργία τους, προστατεύοντας με αυτό τον τρόπο τους ασφαλισμένους.

Αυτόματο μηχάνημα ανάληψης μετρητών
Automated Teller Machine, ATM

Ένα ηλεκτρονικό μηχάνημα, το οποίο συνήθως βρίσκεται έξω από τις τράπεζες, με σκοπό την εξυπηρέτηση των πελατών τους για κατάθεση και ανάληψη μετρητών, και για την πραγματοποίηση άλλων συναλλαγών όπως εξόφληση λογαριασμών κ.λπ. Ένα ATM μπορεί να προσφέρει πολλές από τις υπηρεσίες που παρέχουν οι τραπεζικοί υπάλληλοι καθ' όλο το 24ωρο και για κάθε ημέρα του έτους. Φυσικά, απαιτείται η ύπαρξη λογαριασμού σε τράπεζα, καθώς επίσης και μια ειδική πλαστική κάρτα μαζί με τον προσωπικό μυστικό κωδικό μας (Personal Identification Number, PIN).

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

B

Βιομηχανική επανάσταση
Industrial revolution

Στην ανθρώπινη οικονομική ιστορία καταγράφονται μέχρι στιγμής τέσσερις (4) βιομηχανικές επαναστάσεις, οι οποίες προσδιόρισαν τον τρόπο παραγωγής, τα επαγγέλματα, τον πλούτο αλλά και την εξέλιξη των κοινωνιών και των κρατών μέσα στον χρόνο.

Πρώτη βιομηχανική επανάσταση
First industrial revolution

Ξεκίνησε στη Μεγάλη Βρετανία τον 18ο αιώνα και ήταν μια περίοδος σημαντικής αλλαγής στον τρόπο παραγωγής των προϊόντων, αφού αναπτύχθηκαν νέες τεχνολογίες (όπως η ατμομηχανή) και καινοτόμα μηχανήματα (όπως ο μηχανικός αργαλειός και διάφορα μηχανήματα κλωστοϋφαντουργίας). Οι νέες αυτές τεχνολογίες αύξησαν την αποδοτικότητα της παραγωγής, οδήγησαν σε σημαντική αύξηση της ποσότητας των παραγόμενων προϊόντων και τελικά του ΑΕΠ.

Να σημειωθεί ότι, πριν από την πρώτη βιομηχανική επανάσταση, τα περισσότερα προϊόντα κατασκευάζονταν στο χέρι σε μικρά εργαστήρια.

Η πρώτη βιομηχανική επανάσταση άλλαξε ριζικά τη μορφή των κρατών σε πολλά επίπεδα και οδήγησε σε αυξημένη αστικοποίηση, ανάπτυξη της μεσαίας τάξης και σημαντικές αλλαγές στις κοινωνικές και οικονομικές δομές. Ήταν ένα κρίσιμο σημείο καμπής στην ιστορία, το οποίο σηματοδότησε την αρχή της σύγχρονης εποχής και άνοιξε τον δρόμο για περαιτέρω τεχνολογική πρόοδο στο μέλλον.

Οι χώρες οι οποίες ευνοήθηκαν από την πρώτη βιομηχανική επανάσταση ήταν, μεταξύ άλλων, η Μεγάλη Βρετανία, το Βέλγιο και η Γερμανία.

Δεύτερη βιομηχανική επανάσταση
Second industrial revolution

Μια περίοδος ραγδαίας εκβιομηχάνισης και τεχνολογικής προόδου που έλαβε χώρα στα τέλη του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα. Χαρακτηρίστηκε από μια μετατόπιση από τη χειρωνακτική εργασία στην παραγωγή με βάση τα

μηχανήματα, την ευρεία χρήση της ηλεκτρικής ενέργειας και την ανάπτυξη νέων μορφών μεταφοράς και επικοινωνίας.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, δημιουργήθηκαν νέες εφευρέσεις όπως το τηλέφωνο, ο λαμπτήρας, το αυτοκίνητο και το αεροπλάνο, οι οποίες επέφεραν σημαντικές βελτιώσεις στην παραγωγικότητα, την αποτελεσματικότητα και το βιοτικό επίπεδο των πολιτών. Αυτή η περίοδος είδε επίσης τη δημιουργία και την άνοδο μεγάλων εταιριών και την έντονη ανάπτυξη της αστικοποίησης, καθώς οι άνθρωποι μετανάστευαν στις πόλεις αναζητώντας καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης.

Η δεύτερη βιομηχανική επανάσταση μεταμόρφωσε την παγκόσμια οικονομία, οδηγώντας σε αυξημένο διεθνές εμπόριο και παγκοσμιοποίηση. Είχε επίσης βαθιές κοινωνικές και πολιτιστικές επιπτώσεις, επηρεάζοντας τον τρόπο που οι άνθρωποι εργάζονταν, ζούσαν και αλληλεπιδρούσαν μεταξύ τους. Πολλές από τις καινοτομίες και τις τεχνολογίες που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου συνεχίζουν να διαμορφώνουν τον κόσμο ακόμα και σήμερα.

Οι χώρες οι οποίες ευνοήθηκαν από τη δεύτερη βιομηχανική επανάσταση ήταν, μεταξύ άλλων, οι ΗΠΑ, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία και η Ιαπωνία.

Τρίτη βιομηχανική επανάσταση

Third industrial revolution

Γνωστή και ως ψηφιακή επανάσταση, η τρίτη βιομηχανική επανάσταση είναι μια περίοδος ραγδαίας τεχνολογικής προόδου που ξεκίνησε στα τέλη του 20ού αιώνα και συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Χαρακτηρίζεται από την ευρεία χρήση ψηφιακών τεχνολογιών όπως οι υπολογιστές, το διαδίκτυο και οι κινητές συσκευές, οι οποίες έχουν αλλάξει τον τρόπο που ζούμε και εργαζόμαστε.

Αυτή η επανάσταση οδήγησε στη δημιουργία νέων επιχειρηματικών κλάδων όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο (e-commerce), τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Social Networking Market) και η τεχνητή νοημοσύνη (Artificial Intelligence), και είχε επίσης βαθύ αντίκτυπο σε παραδοσιακούς κλάδους όπως η μεταποίηση και η υγειονομική περίθαλψη. Επιπρόσθετα, έχει συμβάλει στη μεγαλύτερη συνδεσιμότητα και επικοινωνία σε όλο τον κόσμο, επιτρέποντας στους ανθρώπους να εργάζονται και να συνεργάζονται με τρόπους που προηγουμένως ήταν αδύνατον.

Η τρίτη βιομηχανική επανάσταση σηματοδοτείται από την έμφαση στην καινοτομία και στη δημιουργικότητα, καθώς άτομα και επιχειρήσεις επιδιώκουν να αξιοποιήσουν τη δύναμη των ψηφιακών τεχνολογιών για την επίλυση προβλημάτων και τη δημιουργία νέων ευκαιριών.

Οι χώρες οι οποίες ευνοήθηκαν από την τρίτη βιομηχανική επανάσταση ήταν, μεταξύ άλλων, οι ΗΠΑ, η Κίνα, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Νότια Κορέα, η Γαλλία,η Ιαπωνία, το Ισραήλ και η Ινδία.

Τέταρτη βιομηχανική επανάσταση

Fourth industrial revolution

Γνωστή και ως Industry 4.0, η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση αναφέρεται στην τρέχουσα περίοδο ραγδαίας τεχνολογικής προόδου που αλλάζει δραστικά τον τρόπο που ζούμε και εργαζόμαστε. Χαρακτηρίζεται από την ενοποίηση ψηφιακών, φυσικών και βιολογικών συστημάτων, καθώς και από τη χρήση τεχνολογιών όπως η τεχνητή νοημοσύνη (Artificial Intelligence), το υπολογιστικό νέφος (Cloud Computing), η ρομποτική (Robotics), το διαδίκτυο των πραγμάτων (Internet of Things) και το διαδίκτυο των πάντων (Internet of Everything).

Αυτή η επανάσταση μεταμορφώνει κάθε κλάδο, από την υγειονομική περίθαλψη και τη μεταποίηση έως τον χρηματοπιστωτικό τομέα και τις μεταφορές, και δημιουργεί νέες ευκαιρίες και προκλήσεις. Επιτρέπει μεγαλύτερη αυτοματοποίηση, αποτελεσματικότητα και παραγωγικότητα, ενώ ταυτόχρονα εγείρει σημαντικά ηθικά και κοινωνικά ζητήματα που σχετίζονται με το απόρρητο, την ασφάλεια και το μέλλον της εργασίας.

Η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση καθοδηγείται από την καινοτομία και τη συνεργασία, καθώς άτομα και επιχειρήσεις συνεργάζονται για

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

να αναπτύξουν νέες τεχνολογίες και λύσεις που μπορεί να βελτιώσουν τη ζωή των ανθρώπων και να οδηγήσουν στην οικονομική ανάπτυξη. Είναι μια συναρπαστική εποχή αλλαγής και μεταμόρφωσης, με άπειρες δυνατότητες για το μέλλον και, για αυτό τον λόγο, χαρακτηρίζεται ως περίοδος εκθετικής αύξησης της γνώσης αλλά και των δυνατοτήτων.

Οι χώρες οι οποίες ευνοήθηκαν από την τέταρτη βιομηχανική επανάσταση ήταν, μεταξύ άλλων, οι ΗΠΑ, η Κίνα, η Γερμανία, η Νότια Κορέα, η Ιαπωνία, το Ισραήλ, η Ινδία και η Σιγκαπούρη.

Βιοτικό επίπεδο

Standard of living

Αναφέρεται στο επίπεδο υλικής ευημερίας και ποιότητας ζωής που έχουν τα άτομα ή μια κοινωνία. Καθορίζεται κυρίως από παράγοντες όπως το εισόδημα, η στέγαση, η εκπαίδευση, η υγειονομική περίθαλψη, η ασφάλεια, το περιβάλλον και η πρόσβαση σε αγαθά για την κάλυψη βασικών αναγκών, όπως για παράδειγμα το φαγητό, το νερό και η ένδυση.

Ένα υψηλό βιοτικό επίπεδο σημαίνει ότι τα άτομα έχουν πρόσβαση στους πόρους και τις υπηρεσίες που χρειάζονται για να ζήσουν άνετα και να υλοποιήσουν τους στόχους τους. Από την άλλη μεριά, ένα χαμηλό βιοτικό επίπεδο σημαίνει ότι τα άτομα μπορεί να δυσκολεύονται να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες και να μην έχουν πρόσβαση στους πόρους και τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για την αξιοπρεπή τους διαβίωση.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το βιοτικό επίπεδο μπορεί να διαφέρει μεταξύ διαφορετικών κοινωνιών αλλά ακόμα και μέσα στην ίδια την κοινωνία. Η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου αποτελεί πρωταρχικό στόχο για πολλές κυβερνήσεις, καθώς οδηγεί σε υγεία, αυξημένη ευτυχία και γενική ευημερία των πολιτών.

Δημογραφικό πρόβλημα

Demographic issue

Αναφέρεται ως το αρνητικό αποτέλεσμα δύο παραγόντων, της γήρανσης του πληθυσμού και των χαμηλών ποσοστών γεννήσεων που παρατηρούνται σε όλες τις χώρες της Δύσης, αλλά ιδιαίτερα στην Ελλάδα.

Η χρόνια οικονομική κρίση στη χώρα μας, η αλλαγή του ρόλου της οικογένειας σε συνδυασμό με τα χαμηλά ποσοστά γεννήσεων, η μακροβιότητα του πληθυσμού λόγω της ιατρικής και φαρμακευτικής τεχνολογίας και η μετανάστευση, κυρίως των νέων μας – αυτό που ονομάζεται brain drain – είναι οι παράγοντες που έχουν οδηγήσει στο οξύ δημογραφικό πρόβλημα της χώρας μας. Αυτό μπορεί να προκαλέσει μια σειρά από οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα όπως το αυξημένο κόστος υγειονομικής περίθαλψης, η συρρίκνωση του εργατικού δυναμικού, η μελλοντική οικονομική στασιμότητα της χώρας μας και η πιθανή πίεση στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης και συνταξιοδότησης.

Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), το 2011 ο μόνιμος πληθυσμός της χώρας μας μειώθηκε για πρώτη φορά μεταπολεμικά και ανήλθε σε 10.815.197 κατοίκους.

Η ίδια τάση συνεχίστηκε και την επόμενη δεκαετία, καθώς το 2021 ο μόνιμος πληθυσμός συρρικνώθηκε σε 10.432.481 κατοίκους. Σύμφωνα με συναφείς μελέτες, απαιτείται η ανάληψη άμεσων και συντονισμένων πρωτοβουλιών, αλλιώς ο πληθυσμός της Ελλάδας το 2050 θα ανέρχεται σε μόλις 8,3 εκατ. κατοίκους (διαΝΕΟσις, 2016).

Δημοσιονομική πολιτική

Fiscal policy

Οι μεταβολές που επιφέρουν οι κυβερνήσεις στις δημόσιες δαπάνες και τη φορολογία, με στόχο τη σταθεροποίηση της οικονομίας μέσω της προσαρμογής της συνολικής ζήτησης για προϊόντα και υπηρεσίες. Κατά τη διάρκεια μιας ύφεσης, η κυβέρνηση μπορεί να αυξήσει τις δαπάνες

της ή/και να μειώσει τους φόρους για να αυξήσει τη ζήτηση και να ενθαρρύνει την οικονομική ανάπτυξη. Αντιστρόφως, σε περιόδους υψηλών πληθωριστικών πιέσεων, η κυβέρνηση μπορεί να μειώσει τις δαπάνες της ή/και να αυξήσει τους φόρους για να μειώσει τη ζήτηση και να σταθεροποιήσει τις τιμές. Η δημοσιονομική πολιτική είναι ένα κεντρικό εργαλείο των κυβερνήσεων για τη διαχείριση των οικονομιών τους και την επίτευξη των οικονομικών τους στόχων.

Διαδίκτυο των πάντων

Internet of Everything, IoE

Μια επέκταση του διαδικτύου των πραγμάτων (Internet of Things, IoT), η οποία δεν περιλαμβάνει μόνο φυσικά αντικείμενα, αλλά και ανθρώπους, διαδικασίες και δεδομένα. Αυτό σημαίνει ότι, εκτός από τις συνδεδεμένες συσκευές, το IoE περιλαμβάνει επίσης τα δίκτυα, το λογισμικό και τις υπηρεσίες που συνθέτουν το ψηφιακό οικοσύστημα.

Για παράδειγμα, ένα αυτοκίνητο το οποίο αποτελεί μέρος του IoE δεν διαθέτει μόνο αισθητήρες και συνδεσιμότητα στο διαδίκτυο, αλλά αλληλοεπιδρά και με άλλα συστήματα όπως τα συστήματα διαχείρισης κυκλοφορίας, πρόβλεψης καιρού και υπηρεσιών χαρτογράφησης. Το IoE περιλαμβάνει επίσης τα δεδομένα που δημιουργούνται από αυτά τα συστήματα και τα αναλυτικά στοιχεία και εργαλεία που χρησιμοποιούνται για την κατανόησή τους.

Το IoE έχει τη δυνατότητα να φέρει επανάσταση στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι ζουν, εργάζονται και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους, επιτρέποντας μεγαλύτερη αυτοματοποίηση, αποτελεσματικότητα και ευκολία.

Ωστόσο, όπως και με το IoT, υπάρχουν ανησυχίες για το απόρρητο των δεδομένων, την ιδιωτικότητα, την ασφάλεια και την πιθανότητα απώλειας θέσεων εργασίας. Καθώς η χρήση της τεχνολογίας IoE συνεχίζει να αυξάνεται, θα είναι σημαντικό να εξεταστούν προσεκτικά οι πιθανές θετικές και αρνητικές συνέπειές της.

Διαδίκτυο των πραγμάτων

Internet of Things, IoT

Ένα δίκτυο φυσικών αντικειμένων όπως οικιακές συσκευές, αυτοκίνητα και ηλεκτρονικές συσκευές, στα οποία έχουν ενσωματωθεί αισθητήρες και συνδέονται στο διαδίκτυο. Αυτές οι συσκευές μπορούν να επικοινωνούν μεταξύ τους και να ανταλλάσσουν δεδομένα, επιτρέποντας τη μεγαλύτερη αυτοματοποίηση και αποτελεσματικότητα σε διάφορες πτυχές της ζωής μας.

Για παράδειγμα, ένας έξυπνος θερμοστάτης μπορεί να προσαρμόσει αυτόματα τη θερμοκρασία ενός σπιτιού με βάση τις προτιμήσεις του ενοίκου, ενώ ένα έξυπνο ψυγείο μπορεί να παρακολουθεί τα αντικείμενα μέσα σε αυτό, αλλά ακόμα και να παραγγέλνει τρόφιμα όταν χρειάζεται. Εκτός από την ευκολία που προσφέρουν στο παραπάνω πλαίσιο, οι συσκευές IoT μπορεί επίσης να έχουν σημαντικές εφαρμογές σε τομείς όπως η υγειονομική περίθαλψη, οι μεταφορές και η παρακολούθηση του περιβάλλοντος.

Διαθέσιμο εισόδημα

Disposable income

Το χρηματικό ποσό που απομένει από το εισόδημά μας, αφού αφαιρέσουμε τυχόν φόρους, ασφαλιστικές εισφορές και άλλες υποχρεωτικές από τον νόμο κρατήσεις.

Για παράδειγμα, εάν ο μισθός μας είναι 1.000 ευρώ τον μήνα (μεικτά) και οι φόροι και οι άλλες κρατήσεις μας ανέρχονται στα 200 ευρώ τον μήνα, τότε το διαθέσιμο εισόδημά μας είναι 800 ευρώ τον μήνα (καθαρά). Αυτά είναι τα χρήματα που έχουμε στη διάθεσή μας για να ξοδέψουμε ή να αποταμιεύσουμε όπως εμείς αποφασίσουμε.

Να σημειωθεί ότι οι χρηματοοικονομικές μας αποφάσεις πρέπει να λαμβάνονται με βάση το καθαρό μας εισόδημα, το διαθέσιμο δηλαδή, και όχι το μεικτό.

Διαφοροποίηση του κινδύνου

Diversification

Στη χρηματοοικονομική επιστήμη, η έννοια της διαφοροποίησης (ή διασποράς) του κινδύνου

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

είναι ιδιαίτερης σπουδαιότητας και αφορά τη θεμελιώδη αρχή να μην επενδύουμε τα χρήματά μας αποκλειστικά σε ένα περιουσιακό στοιχείο (π.χ. σε μία μόνο μετοχή ή μόνο σε ακίνητα), αλλά να τα επενδύουμε ταυτόχρονα σε διαφορετικά περιουσιακά στοιχεία όπως μετοχές, ομόλογα, έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου, χρυσό και ακίνητα, με σκοπό τη μείωση του επενδυτικού κινδύνου του χαρτοφυλακίου μας.

Το πιο αντιπροσωπευτικό παράδειγμα επένδυσης που προσφέρει στους επενδυτές διαφοροποίηση του κινδύνου είναι τα αμοιβαία κεφάλαια.

Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, ΔΝΤ

International Monetary Fund, IMF

Διεθνής οργανισμός που ιδρύθηκε μετά το κραχ του 1929 για να προωθήσει την παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη, τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα και το διεθνές εμπόριο. Δημιουργήθηκε το 1944 και σήμερα αριθμεί 190 κράτη-μέλη από τις ΗΠΑ μέχρι την Κένυα και την Κολομβία.

Ο κύριος ρόλος του ΔΝΤ περιλαμβάνει την παροχή οικονομικής βοήθειας σε χώρες που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες, την προώθηση της διεθνούς νομισματικής συνεργασίας και την παροχή τεχνικής βοήθειας και κατάρτισης στα κράτη-μέλη, εφόσον του ζητηθεί. Παρακολουθεί επίσης τις παγκόσμιες οικονομικές τάσεις και παρέχει αναλύσεις και συμβουλές πολιτικής στα μέλη του.

Το ΔΝΤ χρηματοδοτείται από τα κράτη-μέλη του και λειτουργεί βάσει ενός συστήματος ποσοστώσεων, το οποίο καθορίζει την οικονομική συνεισφορά κάθε μέλους στον οργανισμό. Το ΔΝΤ διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην παροχή οικονομικής βοήθειας σε χώρες σε περιόδους κρίσης, όπως κατά την ασιατική οικονομική κρίση στα τέλη της δεκαετίας του 1990 και την ευρωπαϊκή κρίση χρέους της δεκαετίας του 2010. Μεταξύ των χωρών που έχουν λάβει οικονομική βοήθεια σε δύσκολες για αυτές περιόδους είναι η Μεγάλη Βρετανία το 1976, η Ρωσία το 1992-1996 και το 2008, η Τουρκία το 1999, το 2000 και το 2004, το Μεξικό το 1995, η Βραζιλία το 1998 και το 2002, η Αργεντινή το 2000, η Λετονία το 2008 και η Ελλάδα το 2010.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Εθνικό χρέος

National debt

Το ποσό των χρημάτων το οποίο μια χώρα οφείλει σε όσους την έχουν δανείσει. Το χρέος ενός κράτους προκύπτει από την έκδοση χρεογράφων, κυρίως ομολόγων και εντόκων γραμματίων του Δημοσίου, τα οποία αγοράζουν οι πολίτες της, διάφοροι εγχώριοι και διεθνείς χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (όπως τράπεζες), τα αμοιβαία κεφάλαια, διάφορα συνταξιοδοτικά ταμεία, αλλά και ιδιώτες από άλλες χώρες. Σε αντάλλαγμα, οι επενδυτές παίρνουν πίσω το αρχικό τους κεφάλαιο και μια αμοιβή, τον τόκο.

Στα τέλη του 2022 το συνολικό εθνικό χρέος όλων των χωρών του πλανήτη ανήλθε στο ιστορικό ρεκόρ των 92 τρισεκ. δολαρίων, με εκείνο των ΗΠΑ να φτάνει τα 30,9 τρισεκ. δολάρια.

Εισαγωγές

Imports

Προϊόντα και υπηρεσίες που εισάγονται σε μια εγχώρια οικονομία από κάποια άλλη χώρα. Αυτά μπορεί να περιλαμβάνουν τρόφιμα, είδη κατανάλωσης όπως ρούχα, ηλεκτρονικές συσκευές, αυτοκίνητα, αλλά ακόμα και ενεργειακούς πόρους όπως πετρέλαιο και φυσικό αέριο. Η Ελλάδα εισάγει κυρίως πετρέλαιο, αυτοκίνητα, προϊόντα υψηλής τεχνολογίας, αλλά και τρόφιμα.

Οι εισαγωγές μπορεί να έχουν αρνητικές αλλά και θετικές επιδράσεις στην οικονομία μιας χώρας. Αν, για παράδειγμα, εισάγονται σε μεγάλο βαθμό καταναλωτικά προϊόντα και μάλιστα με δανεικά, αυτό δημιουργεί ανισορροπίες και υψηλά εμπορικά ελλείμματα που δείχνουν την αδυναμία της εγχώριας οικονομίας.

Αντίθετα, αν οι εισαγωγές αφορούν τεχνολογικά προϊόντα που αυξάνουν την εγχώρια παραγωγικότητα, τότε λειτουργούν ευεργετικά για τη χώρα σε μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Γενικά, θα πρέπει να υπάρχει ισορροπία μεταξύ των εισαγωγών και των εξαγωγών μιας χώρας.

Εισόδημα ατομικό
Personal income

Χρήματα που κερδίζουμε, κυρίως από την εργασία μας. Αν όμως έχουμε τοποθετήσει κάποια χρήματα στην τράπεζα ή έχουμε αγοράσει ένα σπίτι και το νοικιάζουμε ή κατέχουμε μετοχές που μας δίνουν μέρισμα, τότε πρέπει να προσθέσουμε στο εισόδημά μας τους ετήσιους τόκους, τα ενοίκια και τα μερίσματα, και αυτό τότε μπορεί να αυξηθεί σημαντικά.

Εκθετική αύξηση της γνώσης
Exponential knowledge growth

Η εκθετική αύξηση της γνώσης αναφέρεται στον γρήγορο και διαρκώς επιταχυνόμενο ρυθμό με τον οποίο δημιουργούνται και διαμοιράζονται νέες γνώσεις και πληροφορίες. Με την πρόοδο της τεχνολογίας, ο όγκος των δεδομένων και της γνώσης που έχουμε σήμερα στη διάθεσή μας αυξάνεται με πρωτοφανή ρυθμό.

Το 2001, ο Ray Kurzweil, ένας από τους κορυφαίους επιστήμονες στον κόσμο και Γενικός Διευθυντής Τεχνητής Νοημοσύνης της Google στο The Law of Accelerating Returns έγραψε ότι για τον 21ο αιώνα θα βιώσουμε 20.000 χρόνια προόδου αντί για 100! Με αυτό τον τρόπο ήθελε να δείξει ότι η πορεία της γνώσης στον 21ο αιώνα δεν θα είναι γραμμική, αλλά εκθετική!

Να σημειωθεί ότι το 1900 η ανθρώπινη γνώση διπλασιαζόταν κάθε 100 χρόνια, το 1945 κάθε 25 και το 2001 κάθε 13 μήνες.

Με τη συσσωρευμένη γνώση και τις νέες δυνατότητες των υπολογιστών, του διαδικτύου, της κβαντικής φυσικής και της τεχνητής νοημοσύνης φαίνεται ότι η ανθρώπινη γνώση θα διπλασιάζεται κάθε 12 ώρες!

Η εκθετική αύξηση της γνώσης έχει εκτεταμένες επιδράσεις στην κοινωνία μας, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας νέων επιχειρηματικών κλάδων και ευκαιριών εργασίας, της ανάπτυξης νέων τεχνολογιών και προϊόντων, καθώς και της δυνατότητας επίλυσης ορισμένων χρόνιων προκλήσεων, όπως είναι οι ανίατες ασθένειες και η κλιματική κρίση.

Ωστόσο, παρουσιάζει και σοβαρές προκλήσεις όπως η ανάγκη συνεχούς μάθησης και προσαρμογής στις νέες τεχνολογίες, γεγονός που αυξάνει το άγχος των πολιτών και δημιουργεί νέες τεράστιες ανισότητες.

Εμπορική τράπεζα
Commercial bank

Ένας χρηματοοικονομικός οργανισμός που φυλάσσει τις καταθέσεις μας και προσπαθεί να τις αξιοποιήσει, δίνοντας διαφόρων ειδών δάνεια που βοηθούν στην κάλυψη των αναγκών των πολιτών, στην ανάπτυξη των επιχειρήσεων, της οικονομίας και τελικά της κοινωνίας. Τα δάνεια μπορεί να αφορούν τους ιδιώτες (καταναλωτικά και στεγαστικά δάνεια) ή τις επιχειρήσεις (κεφάλαιο κίνησης και μακροπρόθεσμα δάνεια). Το κίνητρο των καταθετών για να βάλουν τα χρήματά τους στην τράπεζα είναι μια αμοιβή, αυτό που ονομάζουμε τόκο. Από την άλλη μεριά, το κίνητρο των τραπεζών είναι το κέρδος που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ του επιτοκίου με το οποίο δανείζουν οι τράπεζες και λέγεται επιτόκιο χορηγήσεων και εκείνου που καταβάλλουν στους καταθέτες και λέγεται επιτόκιο καταθέσεων. Η διαφορά μεταξύ των επιτοκίων αυτών ονομάζεται spread επιτοκίων (interest rate spread).

Εμπορικό έλλειμμα
Trade deficit

Όταν μια χώρα εισάγει περισσότερα προϊόντα και υπηρεσίες από όσα εξάγει, τότε η χώρα αυτή παρουσιάζει εμπορικό έλλειμμα. Αντίθετα, όταν εξάγει περισσότερα από όσα εισάγει, λέμε ότι έχει εμπορικό πλεόνασμα.

Σε γενικές γραμμές, οι δυνατές και πιο ανταγωνιστικές χώρες (π.χ. Γερμανία, Κίνα) έχουν εμπορικά πλεονάσματα και οι πιο αδύναμες χώρες (π.χ. η Ελλάδα) έχουν μόνιμα εμπορικά ελλείμματα.

Εξαγωγές
Exports

Προϊόντα που παράγονται σε μια χώρα και στέλνονται για να πουληθούν ή να ανταλλαχθούν στις διεθνείς αγορές. Η Ελλάδα εξάγει κυρίως αγροτικά προϊόντα όπως λάδι, πορτοκάλια, βερίκοκα, κεράσια και ροδάκινα, αλλά και ψάρια, φάρμακα, προϊόντα πετρελαίου και προϊόντα αλουμινίου. Οι εξαγωγές μπορεί να αφορούν και υπηρεσίες όπως είναι ο τουρισμός και η ναυτιλία, τομείς οι οποίοι αποτελούν σημαντικό κομμάτι της οικονομικής δραστηριότητας της χώρας μας και της διαμόρφωσης του ΑΕΠ της.

Έξοδα οικογενειακά συνολικά
Total family expenses

Τα χρήματα που ξοδεύει μια οικογένεια για να αγοράσει διάφορα αγαθά και υπηρεσίες όπως νερό, ρεύμα, τρόφιμα, φάρμακα κ.ά. Σε αυτά πρέπει να προστεθούν διάφορα έξοδα, σε περίπτωση που υπάρχει κάποιο δάνειο ή κάποια μέλη της έχουν αναλάβει συγκεκριμένες υποχρεώσεις. Τα έξοδα διακρίνονται σε μεταβλητά και σταθερά.

Για την επίτευξη της χρηματοοικονομικής μας υγείας, αλλά και της χρηματοοικονομικής μας ελευθερίας, θα πρέπει σε γενικές γραμμές τα έξοδά μας να είναι χαμηλότερα από τα έσοδά μας.

Επένδυση
Investment

Η αγορά ενός περιουσιακού στοιχείου σήμερα, με την πεποίθηση ότι μπορεί να έχει μεγαλύτερη αξία στο μέλλον. Το περιουσιακό στοιχείο θα μπορούσε να είναι ένα οικόπεδο, ένα σπίτι, ο χρυσός, διάφορες μετοχές, μερίδια σε αμοιβαία κεφάλαια, κάποιο έργο τέχνης, ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία κ.ά.

Προτού επενδύσουμε, είναι καλό να σκεφτούμε:

α. την ικανότητα του περιουσιακού στοιχείου να ρευστοποιείται εύκολα, με μικρό ή ακόμα και με μηδενικό κόστος,
β. τον κίνδυνο που εμπερικλείει η επένδυση,
γ. τη φορολογική μεταχείριση του περιουσιακού στοιχείου και, τέλος,
δ. τη χρονική διάρκεια της επένδυσης.

Ο ίδιος όρος χρησιμοποιείται και για τις επενδύσεις που κάνει το κράτος (σε έργα υποδομής όπως δρόμοι, λιμάνια, αεροδρόμια), οι οποίες ονομάζονται δημόσιες. Υπάρχουν και οι επενδύσεις που κάνουν οι ιδιωτικές εταιρίες, οι οποίες ονομάζονται ιδιωτικές επενδύσεις.

Επενδυτική τραπεζική
Investment banking

Η επενδυτική τραπεζική είναι ένα ειδικό και ιδιαίτερα σύνθετο τμήμα της γενικότερης τραπεζικής που έχει σκοπό να βοηθήσει τους ιδιώτες, τις επιχειρήσεις αλλά και τα κράτη στη χρηματοδότησή τους, με διάφορες άλλες επενδυτικές υπηρεσίες όπως οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές (Mergers and Acquisitions), οι επιχειρηματικές αναδιαρθρώσεις (restructuring), η εισαγωγή μετοχών σε μια χρηματιστηριακή αγορά (τα ονομαζόμενα IPOs, Initial Public Offerings) κ.λπ.

Οι τράπεζες που προσφέρουν τις εξειδικευμένες αυτές υπηρεσίες ονομάζονται επενδυτικές τράπεζες (investment banks).

Επιτόκιο καταθέσεων ταμιευτηρίου
Savings deposit rate

Είναι η απόδοση που μας δίνει η τράπεζα σαν ανταμοιβή, αλλά και σαν κίνητρο για να της παραχωρήσουμε τα χρήματά μας. Το επιτόκιο καταθέσεων αναφέρεται ως ποσοστό και σε ετήσια βάση. Για παράδειγμα, αν μια τράπεζα μας δίνει ετήσιο επιτόκιο καταθέσεων 1%, αυτό σημαίνει ότι, αν είχαμε καταθέσει 1.000 ευρώ για ένα έτος, στο τέλος του έτους θα έχουμε στον λογαριασμό μας 1.010 ευρώ.

Να σημειωθεί ότι αυτή είναι η ονομαστική (nominal) απόδοση, η οποία διαφέρει από την πραγματική (real) που προκύπτει μετά την αφαίρεση του ετήσιου πληθωρισμού.

Για παράδειγμα, αν η ονομαστική ετήσια απόδοση των καταθέσεων ταμιευτηρίου είναι +1% και ο ετήσιος πληθωρισμός είναι +10%, τότε η πραγματική απόδοση των καταθετών είναι αρνητική και ίση με -9%!

Επιτόκια χορηγήσεων
Lending rates

Καθορίζουν το κόστος του να δανειστούμε χρήματα από μια τράπεζα ή από κάποιον άλλο χρηματοπιστωτικό οργανισμό. Το κόστος αυτό επηρεάζεται από το βασικό επιτόκιο αναφοράς που αποφασίζουν οι κεντρικές τράπεζες, τα λειτουργικά έξοδα, τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο από το είδος του δανείου και τον ανταγωνισμό μεταξύ των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) καθορίζει το βασικό επιτόκιο αναφοράς (key interest rate) για την ευρωζώνη, το οποίο αποτελεί τον κύριο καθοριστικό παράγοντα των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το εν λόγω επιτόκιο ονομάζεται Επιτόκιο των Πράξεων Κύριας Αναχρηματοδότησης (Main Refinancing Operations Rate) και είναι εκείνο που καθορίζει τον τόκο τον οποίο καταβάλλουν οι τράπεζες όταν αντλούν χρήματα από την ΕΚΤ για χρονικό διάστημα μίας εβδομάδας. Όταν το βασικό επιτόκιο αναφοράς είναι χαμηλό, οι ευρωπαϊκές εμπορικές τράπεζες μπορούν να προσφέρουν στους πελάτες τους χαμηλά επιτόκια χορηγήσεων, επειδή είναι σε θέση να δανείζονται χρήματα «φθηνά» από την ΕΚΤ. Όταν όμως το βασικό επιτόκιο είναι χαμηλό, τότε και το επιτόκιο καταθέσεων είναι επίσης χαμηλό, γεγονός που δυσκολεύει όσους θέλουν να κερδίσουν από την αποταμίευση των χρημάτων τους. Όταν το βασικό επιτόκιο είναι υψηλό, συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο: τα δάνεια γίνονται πιο «ακριβά», όμως παράλληλα τα επιτόκια καταθέσεων αυξάνονται.

Συνολικά, τα επιτόκια καταθέσεων και χορηγήσεων καθορίζονται από μια σειρά παραγόντων όπως είναι οι εγχώριες και οι διεθνείς οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις, τα επιτόκια αναφοράς (benchmark rates) της κεντρικής τράπεζας, ο πληθωρισμός, η νομισματική πολιτική, η προσφορά και η ζήτηση χρήματος. Τα επιτόκια επηρεάζουν τις αποφάσεις δανεισμού και επενδύσεων, ενώ χρησιμοποιούνται συχνά ως εργαλείο από τις κεντρικές τράπεζες για τη διαχείριση των οικονομικών κύκλων και τη σταθερότητα της οικονομίας.

Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς
Capital Market Commission

Αποτελεί την αρμόδια αρχή και τον ρυθμιστικό φορέα που εποπτεύει και επιβάλλει τους κανόνες και τους κανονισμούς οι οποίοι διέπουν τη συγκεκριμένη κεφαλαιαγορά. Οι αρχές αυτές είναι υπεύθυνες να διασφαλίζουν ότι οι κεφαλαιαγορές είναι δίκαιες, διαφανείς και αποτελεσματικές, όπως επίσης και ότι οι επενδυτές προστατεύονται από απάτες, παραπληροφόρηση και καταχρήσεις εμπιστευτικών πληροφοριών.

Οι επιτροπές κεφαλαιαγορών μπορεί να έχουν διαφορετικά ονόματα και διοικητικές δομές σε διαφορετικές χώρες, όμως ο πρωταρχικός τους ρόλος είναι να προωθούν και να ρυθμίζουν τη λειτουργία των κεφαλαιαγορών.

Παραδείγματα επιτροπών κεφαλαιαγορών σε διάφορες χώρες περιλαμβάνουν τη Securities and Exchange Commission (SEC) στις ΗΠΑ, τη Financial Conduct Authority (FCA) στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Securities and Futures Commission (SFC) στο Χονγκ Κονγκ και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς στη χώρα μας.

Επιχειρηματίας
Entrepreneur

Ένα άτομο το οποίο δημιουργεί μια επιχείρηση και πολλές φορές τη διοικεί. Ορισμένοι ιδιαίτερα επιτυχημένοι και καινοτόμοι επιχειρηματίες στην πρόσφατη παγκόσμια οικονομική ιστορία είναι ο Elon Musk των εταιριών Tesla, Space X και X (πρώην Twitter), ο Bill Gates της Microsoft, ο Jeff Bezos της Amazon και ο Steve Jobs, ιδρυτής της μεγαλύτερης σε χρηματιστηριακή αξία εταιρίας στον πλανήτη σήμερα, της Apple, ο οποίος απεβίωσε το 2011.

Επιχειρηματικό σχέδιο
Business plan

Ένας οδικός χάρτης που περιλαμβάνει τους στόχους, τις στρατηγικές και τις λειτουργίες μιας νέας ή μιας προϋπάρχουσας επιχείρησης.

Το επιχειρηματικό σχέδιο περιλαμβάνει συνήθως πληροφορίες για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της εταιρίας, την αγορά-στόχο, τον ανταγωνισμό, τις στρατηγικές μάρκετινγκ και πωλήσεων, τις οικονομικές προβλέψεις και τη διοικητική δομή. Περιγράφει επίσης τους πόρους που είναι πιθανόν να χρειαστεί η επιχείρηση, τους εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησής της, καθώς και το προσωπικό και τον εξοπλισμό που απαιτείται για τη λειτουργία της.

Ένα πειστικό επιχειρηματικό σχέδιο μπορεί να αποτελέσει ισχυρό εργαλείο για τους επιχειρηματίες, το οποίο θα τους βοηθήσει να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση, να προσελκύσουν συνεργάτες ή επενδυτές και να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις για το μέλλον της εταιρίας τους. Βοηθά επίσης στον εντοπισμό πιθανών προκλήσεων και ευκαιριών, επιτρέποντας στην επιχείρηση να προσαρμόσει ανάλογα τις στρατηγικές και τις λειτουργίες της.

Επιχειρηματικοί κύκλοι
Business cycles

Οι τακτικές κυκλικές διακυμάνσεις της οικονομικής δραστηριότητας όπως οι περίοδοι ανάπτυξης και ύφεσης, οι οποίες όπως έχουμε αναφέρει (δες τα λήμματα «ανάπτυξη» και «ύφεση») επηρεάζουν σημαντικά την απασχόληση, την παραγωγή και τις τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών. Αποκαλούνται και οικονομικοί κύκλοι.

Έσοδα οικογενειακά συνολικά
Total family revenue

Στο εισόδημα που προέρχεται από την εργασία των μελών της οικογένειας, προστίθενται και τα εισοδήματα από άλλες πηγές που μπορεί να έχουν όπως ενοίκια, τόκοι καταθέσεων ή μερίσματα.

Ευημερία
Wellbeing

Η μεγάλη εικόνα στη ζωή κάθε ανθρώπου είναι η ατομική και η οικογενειακή του ευημερία. Η ευημερία του ανθρώπου περιλαμβάνει τρία είδη: τη φυσική ευημερία που αφορά έναν υγιεινό τρόπο ζωής, με άσκηση και σωστή διατροφή, την κοινωνική ευημερία η οποία περικλείει την κοινωνικότητα, τη φιλία και το ενδιαφέρον για τους συνανθρώπους μας, και τη χρηματοοικονομική ευημερία η οποία έχει να κάνει με τη σωστή διαχείριση των χρημάτων μας για όλη τη διάρκεια της ζωής μας.

Ευρώ
Euro, EUR, €

Το ευρώ είναι ένα από τα πιο γνωστά και ισχυρά νομίσματα στον κόσμο. Τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα του ευρώ κυκλοφόρησαν την 1η Ιανουαρίου 2002, αλλά ο σχεδιασμός και η προετοιμασία του νομίσματος είχε ξεκινήσει από τις αρχές της δεκαετίας του 1990. Τα κέρματα του ευρώ έχουν μία κοινή όψη για όλα τα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ και μία εθνική όψη, η οποία υποδηλώνει τη χώρα έκδοσής τους. Η Τράπεζα της Ελλάδος, στο πλαίσιο του Ευρωσυστήματος, εκδίδει χαρτονομίσματα και κέρματα ευρώ, τα θέτει σε κυκλοφορία, προμηθεύει με αυτά τις εμπορικές τράπεζες και αποσύρει/αντικαθιστά τα αντίστοιχα φθαρμένα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
European Union

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) είναι μια οικονομική και πολιτική ένωση 27 ευρωπαϊκών κρατών, η οποία αποτελεί μια ανοιχτή διαδικασία ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια από τις μεγαλύτερες οικονομικές και πολιτικές οντότητες στον κόσμο, με περισσότερους από 446,8 εκατομμύρια κατοίκους και ΑΕΠ που ανήλθε το 2022 στα 15,8 τρισεκ. ευρώ.

Τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. περιλαμβάνουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

Με την ίδρυσή της, η Ευρωπαϊκή Ένωση εισήγαγε για πρώτη φορά την έννοια της ευρωπαϊκής

ιθαγένειας: οι πολίτες των κρατών-μελών είναι παράλληλα και πολίτες της Ένωσης, δηλαδή μπορούν, μεταξύ άλλων, να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών-μελών και να εκλέγουν ή/και να εκλέγονται μία φορά κάθε πέντε έτη στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (όπως και στις εθνικές εκλογές της χώρας τους). Παράλληλα, οι έλεγχοι διαβατηρίων στα εσωτερικά της σύνορα καταργήθηκαν με τη Συμφωνία του Σένγκεν (Schengen Agreement).

Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, ΕΚΤ

European Central Bank, ECB

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι μία από τις σημαντικότερες κεντρικές τράπεζες του κόσμου. Ιδιοκτήτες και μέτοχοί της είναι οι κεντρικές τράπεζες των 27 κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union, EU). Η ΕΚΤ δημιουργήθηκε το 1998 και η έδρα της είναι η Φρανκφούρτη. Σκοπός της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας είναι η σταθερότητα των τιμών στη ζώνη του ευρώ, ο οποίος επιτυγχάνεται μεταξύ άλλων με τον καθορισμό των επιτοκίων και τον έλεγχο της προσφοράς του χρήματος. Η σταθερότητα των τιμών είναι σημαντική γιατί διαφυλάσσει την αγοραστική δύναμη του ενιαίου νομίσματος. Επιπλέον η ΕΚΤ, εποπτεύοντας τις συστημικές κυρίως τράπεζες της ζώνης του ευρώ, συμβάλλει στην ασφάλεια και την ευρωστία του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος. Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στη σταθερότητα του νομίσματος και του χρηματοπιστωτικού συστήματος, στην οικονομική ανάπτυξη και στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης.

Εφοδιαστική αλυσίδα

Supply chain

Το δίκτυο των επιχειρήσεων, των ανθρώπων και των δραστηριοτήτων που εμπλέκονται στη δημιουργία και τη διάθεση ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας στους καταναλωτές. Περιλαμβάνει όλα τα στάδια, από την εξόρυξη των πρώτων υλών μέχρι την κατασκευή, τη διανομή και τη λιανική πώληση.

Για παράδειγμα, η αλυσίδα εφοδιασμού ενός smartphone περιλαμβάνει τον σχεδιασμό του, την εξόρυξη των ορυκτών για τα εξαρτήματα, τα εργοστάσια στα οποία συναρμολογήθηκαν, τις αποθήκες και τις εταιρίες μεταφορών που το διένειμαν στους λιανοπωλητές και στο κατάστημα από το οποίο τελικά το αγοράζουμε.

Η διαχείριση μιας αλυσίδας εφοδιασμού είναι σημαντική επειδή μπορεί να επηρεάσει την ποιότητα, το κόστος και τη διαθεσιμότητα ενός προϊόντος. Για παράδειγμα, εάν μια εταιρία αντιμετωπίσει αναταράξεις στην εφοδιαστική αλυσίδα, όπως έλλειψη πρώτων υλών, αυτή μπορεί να επηρεάσει την ικανότητά της να παράγει και να εμπορεύεται προϊόντα, επομένως και την τιμή τους.

Η κρίση που προκλήθηκε πρόσφατα από τον κορονοϊό δημιούργησε πολλά προβλήματα στις εφοδιαστικές αλυσίδες, από τα πολυτελή ρολόγια μέχρι και τα αυτοκίνητα, με αποτέλεσμα να ανέβουν πολύ οι τιμές των μεταχειρισμένων προϊόντων και να καθυστερούν πολύ οι παραδόσεις των νέων.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Ζ

Ζήτηση

Demand

Η ζήτηση για ένα προϊόν ή μία υπηρεσία εκφράζεται από την ποσότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών που επιθυμούν να αγοράσουν οι καταναλωτές. Η ζήτηση των προϊόντων δεν παραμένει σταθερή μέσα στον χρόνο, αλλά μεταβάλλεται ανάλογα με τις εγχώριες και τις διεθνείς οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις. Για παράδειγμα, την περίοδο της πανδημίας, οι πολίτες μείωσαν τη ζήτηση για καταναλωτικά προϊόντα και ταξίδια! Μετά την ομαλοποίηση της κατάστασης, επανήλθε η ζήτηση για τουριστικές υπηρεσίες σε φυσιολογικά, προ της κρίσης, επίπεδα.

Άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν τη ζήτηση σε μια χώρα είναι το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων της, το εισόδημά τους, τα καταναλωτικά πρότυπα της κοινωνίας, η μόδα, η πρόσβαση σε δανεισμό κ.λπ.

Ζώνη του ευρώ, Ευρωζώνη

Euro area, Eurozone

Οι 20 από τις 27 χώρες που αποτελούν την Ευρωπαϊκή Ένωση (European Union, EU), οι οποίες έχουν αντικαταστήσει τα εθνικά τους νομίσματα και έχουν αποδεχθεί το ευρώ ως επίσημο νόμισμά τους, αποτελούν την Ευρωζώνη.

Την 1η Ιανουαρίου 2001, η Ελλάδα εντάχθηκε στη ζώνη του ευρώ και η ισοτιμία μετατροπής της δραχμής σε ευρώ ορίστηκε σε: 1 ευρώ = 340,750 δραχμές. Τον Ιανουάριο του 2002 τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα ευρώ τέθηκαν σε κυκλοφορία στην Ελλάδα ταυτόχρονα με τα άλλα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ.

Από την πρώτη Ιανουαρίου του 2023 εισήχθη στη ζώνη του ευρώ και η Κροατία.

Με στοιχεία του 2022, τη ζώνη του ευρώ αποτελούν 343 περίπου εκατομμύρια πολίτες.

Ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων

Electronic funds transfer, EFT

Η ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων είναι μια μέθοδος μεταφοράς χρημάτων από έναν τραπεζικό λογαριασμό σε έναν άλλον. Επιτρέπει στους ανθρώπους να στέλνουν και να λαμβάνουν χρήματα γρήγορα και με ασφάλεια, χωρίς την ανάγκη επιταγών ή μετρητών.

Λειτουργεί χρησιμοποιώντας δίκτυα υπολογιστών για τη μεταφορά χρημάτων μεταξύ λογαριασμών. Αυτό μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους όπως μέσω υπηρεσιών online banking, mobile/phone banking ή με τη χρήση χρεωστικής ή πιστωτικής κάρτας.

Η μέθοδος αυτή αποτελεί έναν αποτελεσματικό τρόπο να πραγματοποιούμε πληρωμές με ελάχιστο, ακόμη και με μηδενικό, κόστος και να διαχειριζόμαστε τα χρήματά μας από το σπίτι ή από όπου επιθυμούμε. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την πληρωμή λογαριασμών, τη μεταφορά χρημάτων σε φίλους ή συγγενείς, ή για αγορές online ή με φυσική παρουσία στο σημείο πώλησης. Αποτελεί επίσης έναν ασφαλή τρόπο χειρισμού των χρηματοοικονομικών συναλλαγών, καθώς εξαλείφει την ανάγκη για μετρητά ή επιταγές που μπορεί να χαθούν ή να κλαπούν.

Καθώς η τεχνολογία συνεχίζει να προοδεύει, η ηλεκτρονική μεταφορά κεφαλαίων γίνεται όλο και πιο συνηθισμένη και είναι πιθανό οι ηλεκτρονικές πληρωμές σύντομα να γίνουν ο κανόνας, περιορίζοντας τον ρόλο των παραδοσιακών τραπεζικών εργασιών που απαιτούσαν τη φυσική μας παρουσία, χρεώνοντάς μας με υψηλές προμήθειες.

Το αλφαβητάρι της οικονομίας για εφήβους

Καθαρά κέρδη επιχείρησης

Net profit

Υπολογίζονται αφαιρώντας τα συνολικά έξοδα που πραγματοποίησε μια εταιρία από τα συνολικά έσοδα που εισέπραξε κατά τη διάρκεια ενός ημερολογιακού έτους.

Τα συνολικά έσοδα αντιπροσωπεύουν το συνολικό εισόδημα που δημιουργεί η εταιρία από τις κύριες δραστηριότητές της. Περιλαμβάνουν έσοδα από πωλήσεις αγαθών ή υπηρεσιών, έσοδα από τόκους και οποιεσδήποτε άλλες πηγές που σχετίζονται με τις κύριες δραστηριότητες της εταιρίας.

Τα συνολικά έξοδα περιλαμβάνουν όλα τα έξοδα που πραγματοποιήθηκαν από την εταιρία για τη δημιουργία εσόδων και την υποστήριξη της καθημερινής λειτουργίας της. Τα έξοδα κατηγοριοποιούνται συνήθως σε διάφορους τύπους όπως κόστος πωληθέντων αγαθών, λειτουργικά έξοδα, τόκοι και φόροι.

Τα θετικά καθαρά κέρδη υποδηλώνουν κερδοφορία, ενώ τα αρνητικά καθαρά κέρδη φανερώνουν ζημία από τις δραστηριότητες της εταιρίας.

Τα καθαρά κέρδη αποτελούν έναν πολύτιμο δείκτη χρηματοοικονομικής αποδοτικότητας και χρησιμοποιούνται συχνά από επενδυτές, αναλυτές και άλλους ενδιαφερομένους, με σκοπό την αξιολόγηση της κερδοφορίας και της χρηματοοικονομικής υγείας μιας εταιρίας.

Καθαρή συνολική αξία περιουσιακών στοιχείων – Καθαρός πλούτος

Net wealth

Μία από τις πιο σημαντικές έννοιες της προσωπικής χρηματοοικονομικής είναι η έννοια του καθαρού πλούτου, η οποία προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ της τρέχουσας αξίας όλων των περιουσιακών μας στοιχείων και εκείνης όλων των χρεών ή άλλων χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων που έχουμε αναλάβει.

Για παράδειγμα, αν μια οικογένεια έχει 12.000 ευρώ σε καταθέσεις στην τράπεζα, χρωστάει 2.000 ευρώ σε μια πιστωτική κάρτα και έχει στην κατοχή της ένα διαμέρισμα που αξίζει σήμερα 100.000 ευρώ, τότε η καθαρή αξία των

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

περιουσιακών της στοιχείων είναι 110.000 ευρώ. Αν όμως το ίδιο διαμέρισμα το είχε αγοράσει με δάνειο και χρωστάει σήμερα 40.000 ευρώ στην τράπεζα, τότε ο καθαρός πλούτος της οικογένειας είναι 70.000 ευρώ.

Κατάθεση χρημάτων
Money deposit

Η τοποθέτηση χρημάτων στον τραπεζικό μας λογαριασμό που μας προσφέρει ασφάλεια για τα χρήματά μας, δυνητικά κέρδη από το επιτόκιο που μας δίνει, καθώς και τη δυνατότητα της άμεσης πρόσβασης σε αυτά οποτεδήποτε και αν το θελήσουμε.

Κατανάλωση
Consumption

Στα οικονομικά η έννοια της κατανάλωσης αναφέρεται στην αγορά και τη χρήση προϊόντων και υπηρεσιών από τα άτομα ή τα νοικοκυριά.

Κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών
Venture capitals

Ένας τρόπος χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υποστήριξη νεοφυών και άλλων εταιριών οι οποίες βρίσκονται στα αρχικά στάδια της ανάπτυξής τους. Οι επενδυτές κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών είναι επενδυτές που παρέχουν χρηματοδότηση σε αυτές τις εταιρίες, με αντάλλαγμα ένα μερίδιο της ιδιοκτησίας τους.

Τα κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών διαφέρουν από άλλους τύπους χρηματοδότησης επειδή παρουσιάζουν, για τους επενδυτές, ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους, ταυτόχρονα όμως μπορεί να προσφέρουν εντυπωσιακές αποδόσεις. Οι επενδυτές κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών αναζητούν εταιρίες που έχουν τη δυνατότητα γρήγορης ανάπτυξης και μεγάλης απόδοσης της επένδυσης. Παρέχουν όχι μόνο χρήματα, αλλά επίσης τεχνογνωσία και καθοδήγηση για να βοηθήσουν την εταιρία να πετύχει.

Οι επενδυτές κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών μπορεί να επενδύσουν σε διάφορους κλάδους, συμπεριλαμβανομένης της τεχνολογίας, της υγειονομικής περίθαλψης και των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Μπορεί επίσης να επενδύσουν σε διαφορετικά στάδια ανάπτυξης μιας εταιρίας, από τη χρηματοδότηση αρχικού σταδίου (seed funding) έως τους γύρους χρηματοδότησης (funding rounds) μεταγενέστερων σταδίων.

Κεφαλαιαγορές
Capital markets

Οι χρηματοπιστωτικές αγορές όπου αγοράζονται και πωλούνται μακροπρόθεσμα χρηματοπιστωτικά εργαλεία, δηλαδή μεγάλης χρονικής διάρκειας, όπως είναι οι μετοχές και τα ομόλογα, και όπου επιχειρήσεις αλλά και κράτη συγκεντρώνουν κεφάλαια με μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Οι χρηματιστηριακές αγορές, δηλαδή τα χρηματιστήρια, ανήκουν στις κεφαλαιαγορές.

Κεφάλαιο έκτακτης ανάγκης
Emergency fund

Ένα χρηματικό ποσό που προορίζεται αποκλειστικά για την κάλυψη απροσδόκητων εξόδων μας ή έκτακτων περιστατικών. Είναι ένα δίχτυ ασφαλείας στο οποίο μπορούμε να βασιστούμε εάν προκύψουν έκτακτες δαπάνες όπως η επισκευή του αυτοκινήτου μας, διάφορα έκτακτα ιατρικά έξοδα ή ακόμα και έξοδα για την καθημερινή μας διαβίωση, σε περίπτωση απώλειας εργασίας.

Το να έχουμε ένα κεφάλαιο έκτακτης ανάγκης είναι ιδιαίτερης σπουδαιότητας για τη χρηματοοικονομική μας ηρεμία.

Οι ειδικοί στον χώρο της προσωπικής χρηματοοικονομικής προτείνουν να έχουμε ένα ποσό το οποίο θα είναι ικανό να καλύψει τα έξοδα διαβίωσής μας για μια περίοδο τουλάχιστον έξι μηνών.

Κεφάλαιο κίνησης
Working capital

Με τον όρο αυτό αναφερόμαστε στα χρήματα που χρειάζεται μια επιχείρηση βραχυπρόθεσμα για να υποστηρίξει τις καθημερινές της δραστηριότητες. Η επιχείρηση πρέπει να διαθέτει επαρκή χρήματα για την καθημερινή της λειτουργία, για να είναι δηλαδή σε θέση να

πληρώνει τα ενοίκια, τους μισθούς, αλλά και τους προμηθευτές της για την αγορά των απαραίτητων σ' αυτήν εμπορευμάτων.

Το κεφάλαιο κίνησης είναι σημαντικό γιατί επιτρέπει σε μια επιχείρηση να λειτουργεί ομαλά, χωρίς διακοπή. Εάν μια επιχείρηση δεν έχει αρκετό κεφάλαιο κίνησης, ενδέχεται να μην είναι σε θέση να πληρώσει τους λογαριασμούς της ή να αγοράσει εμπορεύματα, γεγονός που μπορεί να προκαλέσει προβλήματα στη λειτουργία της ή ακόμα και πτώχευση.

Κεφαλαιοποίηση αγοράς
Market capitalization

Απεικονίζει τη συνολική αξία μιας εταιρίας που είναι εισηγμένη σε ένα χρηματιστήριο, μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Αναφέρεται και σαν «χρηματιστηριακή αξία» και προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό του αριθμού των μετοχών της συγκεκριμένης εταιρίας επί την τιμή της μετοχής της. Αλλάζει καθημερινά, αφού οι τιμές των μετοχών στο χρηματιστήριο μεταβάλλονται συνεχώς.

Παράδειγμα: Αν μια εταιρία έχει 1 εκατομμύριο μετοχές και η μετοχή της γίνεται αντικείμενο διαπραγμάτευσης στο χρηματιστήριο στην τιμή των 20 ευρώ, τότε η χρηματιστηριακή αξία της εταιρίας τη συγκεκριμένη ημέρα θα είναι 20 εκατ. ευρώ (20 ευρώ x 1 εκατ. μετοχές).

Κίνδυνος
Risk

Η πιθανότητα να συμβεί κάτι δυσάρεστο όπως ένας τραυματισμός ή μια ζημιά. Στις επενδύσεις όμως, ο κίνδυνος ορίζεται ως η πιθανότητα να χάσουμε ένα μέρος ή το σύνολο των χρημάτων που έχουμε επενδύσει. Φυσικά, υπάρχουν πολλά είδη κινδύνων τα οποία δεν είναι σκόπιμο να αναφέρουμε στο παρόν βιβλίο.

Κλιματική αλλαγή
Climate change

Σύμφωνα με τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), ως κλιματική αλλαγή ορίζεται η μεταβολή στο κλίμα που οφείλεται άμεσα ή έμμεσα σε ανθρώπινες δραστηριότητες. Η κλιματική αλλαγή διακρίνεται από την κλιματική μεταβλητότητα, η οποία έχει φυσικά αίτια. Τις τελευταίες δεκαετίες, ο πλανήτης μας εκπέμπει SOS, αφού αντιμετωπίζει πολλούς κινδύνους από τις υπερβολικές εκπομπές του διοξειδίου του άνθρακα, την αποψίλωση των δασών, την αλόγιστη χρήση των πλαστικών, καθώς και τη μόλυνση των θαλασσών και των ωκεανών από χημικά ή άλλα απόβλητα. Πολλοί επιστήμονες υποστηρίζουν ότι δεν βρισκόμαστε πλέον σε κλιματική αλλαγή, αλλά σε κλιματική κρίση.

Κοινός τραπεζικός λογαριασμός
Joint bank account

Εκτός από τον ατομικό τραπεζικό λογαριασμό – που σημαίνει ότι έχουμε έναν τραπεζικό λογαριασμό στο όνομά μας και μόνο – μπορούμε να ανοίξουμε τραπεζικό λογαριασμό και μαζί με ανθρώπους που τους έχουμε απόλυτη εμπιστοσύνη (πράγμα δύσκολο!). Αυτό το είδος του τραπεζικού λογαριασμού λέγεται κοινός. Για παράδειγμα, οι γονείς, μόνοι τους ή μαζί με το παιδί τους, μπορούν να ανοίξουν έναν κοινό τραπεζικό λογαριασμό. Να σημειωθεί ότι, σε έναν κοινό λογαριασμό γονέων με ένα ανήλικο παιδί, το παιδί θα μπορέσει να χρησιμοποιήσει τα χρήματα που είναι στον λογαριασμό, όταν θα γίνει ενήλικας, δηλαδή όταν συμπληρώσει τα 18 έτη.

Κριτήρια για το περιβάλλον, την κοινωνία και την εταιρική διακυβέρνηση
Environmental, Social, and Governance Criteria, ESG

Μία από τις πιο δημοφιλείς έννοιες στον χώρο των επιχειρήσεων σήμερα είναι το ακρωνύμιο ESG, το οποίο αποτελεί συντόμευση των εννοιών περιβάλλον, κοινωνία και εταιρική διακυβέρνηση.

Τα περιβαλλοντικά κριτήρια αξιολογούν τη θετική ή αρνητική επίδραση από τη λειτουργία

της επιχείρησης στο περιβάλλον, π.χ. από την κατανάλωση ενέργειας, τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και τη διαχείριση απορριμμάτων. Τα κοινωνικά κριτήρια αξιολογούν την επίδραση μιας εταιρίας στα ενδιαφερόμενα μέρη της, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων, των πελατών και των κοινοτήτων στις οποίες δραστηριοποιείται. Αυτή μπορεί να περιλαμβάνει θέματα όπως η διαφορετικότητα και η συμπερίληψη, οι εργασιακές πρακτικές και η συμμετοχή της εταιρίας στην κοινότητα. Τα κριτήρια διακυβέρνησης αξιολογούν τις εσωτερικές πολιτικές και πρακτικές μιας εταιρίας όπως η αμοιβή των στελεχών της, η δομή του διοικητικού συμβουλίου και η διαφάνεια.

Οι επενδυτές και τα ενδιαφερόμενα μέρη χρησιμοποιούν τα κριτήρια ESG για να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τις εταιρίες στις οποίες θα επενδύσουν τα χρήματά τους, με βάση τις αξίες και τις προτεραιότητές τους. Αξιολογώντας τις επιδόσεις μιας εταιρίας βάσει των κριτηρίων ESG, τα άτομα μπορεί να κατανοήσουν καλύτερα τον ευρύτερο αντίκτυπο των επενδύσεών τους και να προωθήσουν βιώσιμες και ηθικές πρακτικές για την κοινωνία και ολόκληρο τον πλανήτη.

Κρυπτονόμισμα

Cryptocurrency

Μια μορφή ηλεκτρονικού χρήματος που χρησιμοποιείται περιορισμένα μέχρι στιγμής ως μέσο συναλλαγών, και κυρίως για επενδυτικούς σκοπούς ή για κερδοσκοπία. Δεν εκδίδεται από κάποια κεντρική αρχή.

Τα κρυπτονομίσματα έχουν λάβει την ονομασία τους επειδή χρησιμοποιούν την κρυπτογραφία για την κωδικοποίηση και την απόκρυψη πληροφοριών. Κρυπτογραφία είναι το διεπιστημονικό γνωστικό πεδίο το οποίο ασχολείται με τεχνικές κρυπτογράφησης και αποκρυπτογράφησης δεδομένων. Η σημασία της κρυπτογραφίας είναι τεράστια στους τομείς της ασφάλειας υπολογιστικών συστημάτων και των τηλεπικοινωνιών.

Να σημειωθεί ότι οι κεντρικές τράπεζες δεν αναγνωρίζουν τα κρυπτονομίσματα ως νομίσματα, αλλά ως ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία (crypto-assets).

Σήμερα υπάρχουν πάνω από 20.000 κρυπτονομίσματα, με πιο γνωστά το Bitcoin (BTC) και το Ethereum (ETH).

Κρυπτονόμισμα Bitcoin

Bitcoin

Το Bitcoin είναι το παλαιότερο, το γνωστότερο και το μεγαλύτερο σε αξία ψηφιακό νόμισμα. Δημιουργήθηκε το 2009 από ένα άγνωστο άτομο ή μια ομάδα ατόμων με το ψευδώνυμο «Satoshi Nakamoto». Το Bitcoin χρησιμοποιεί ένα αποκεντρωμένο σύστημα, γεγονός που σημαίνει ότι καμία κεντρική οντότητα δεν μπορεί να το ελέγξει. Για τον λόγο αυτό ονομάζεται και το internet του χρήματος. Οι συναλλαγές καταγράφονται σε ένα δημόσιο «λογιστικό βιβλίο» που ονομάζεται blockchain, το οποίο διατηρείται και ενημερώνεται από ένα δίκτυο χρηστών σε όλο τον κόσμο με σκοπό τη μέγιστη διαφάνεια.

Ένα από τα μοναδικά χαρακτηριστικά του Bitcoin είναι ότι έχει περιορισμένη προσφορά νομισμάτων – μόνο 21 εκατομμύρια Bitcoin πρόκειται να δημιουργηθούν μέχρι το 2140. Μέχρι σήμερα έχουν δημιουργηθεί 19,5 περίπου εκατομμύρια. Αυτό το κάνει διαφορετικό από τα παραδοσιακά νομίσματα, τα οποία εκτυπώνονται από τις κυβερνήσεις πολλές φορές χωρίς όριο. Το Bitcoin μπορεί να αγοραστεί και να πωληθεί στα ανταλλακτήρια κρυπτονομισμάτων και η τιμή του αλλάζει όπως κάθε άλλου περιουσιακού στοιχείου, ανάλογα με την προσφορά και τη ζήτηση. Μερικοί άνθρωποι το βλέπουν ως μια επενδυτική ευκαιρία, άλλοι το βλέπουν ως έναν τρόπο να πραγματοποιούν ανώνυμες συναλλαγές στο διαδίκτυο. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι το Bitcoin αποτελεί μια σχετικά νέα τεχνολογία και υπάρχουν πολλοί και διαφορετικοί κίνδυνοι που συνδέονται με τη χρήση του. Για τον λόγο αυτό, πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί.

Το αλφαβητάρι της οικονομίας για εφήβους

Κυβερνοασφάλεια

Cybersecurity

Η προστασία των συστημάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών, των δικτύων και των ψηφιακών συσκευών από μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση, κλοπή και ζημία.

Οι εγκληματίες του κυβερνοχώρου και οι εισβολείς (hackers) μπορεί να χρησιμοποιήσουν διάφορες μεθόδους για να κλέψουν προσωπικές πληροφορίες όπως κωδικούς πρόσβασης και αριθμούς πιστωτικών καρτών, οι οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν σε απάτες. Τα μέτρα κυβερνοασφάλειας, όπως η χρήση ισχυρών κωδικών πρόσβασης, η τακτική ενημέρωση του εγκατεστημένου λογισμικού και η αποφυγή ύποπτων συνδέσμων και συνημμένων αρχείων, ενδέχεται να βοηθήσουν στην προστασία από αυτές τις απειλές.

Είναι επίσης σημαντικό να προσέχουμε τις πληροφορίες που μοιραζόμαστε στο διαδίκτυο και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς αυτές οι πληροφορίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν για να μας στοχεύσουν με απάτες «ηλεκτρονικού ψαρέματος» (phishing) και άλλες ψηφιακές επιθέσεις. Εφαρμόζοντας τις καλές πρακτικές και υιοθετώντας καλές συνήθειες ασφάλειας στον κυβερνοχώρο, μπορούμε να προστατευτούμε από αυτές τις ψηφιακές απειλές, αξιοποιώντας με ασφάλεια τον μαγικό κόσμο του διαδικτύου.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Μ

Μακροοικονομική
Macroeconomics

Η μελέτη της οικονομίας στο σύνολό της. Επικεντρώνεται στη μεγάλη εικόνα, εξετάζοντας θέματα όπως η οικονομική ανάπτυξη, ο πληθωρισμός και η ανεργία, καθώς και το πώς αυτά επηρεάζουν ολόκληρη την οικονομία. Οι μακροοικονομολόγοι μελετούν το πώς διαφορετικοί τομείς της οικονομίας όπως τα νοικοκυριά, οι επιχειρήσεις και τα κράτη αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

Μερικές από τις βασικές έννοιες της μακροοικονομικής περιλαμβάνουν το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, τις εξαγωγές, τις εισαγωγές, τη συναλλαγματική ισοτιμία, τις δημόσιες δαπάνες και τα δημόσια έσοδα, τον πληθωρισμό και την ανεργία.

Τόσο η νομισματική όσο και η δημοσιονομική πολιτική είναι μακροοικονομικές πολιτικές οι οποίες χρησιμοποιούνται με σκοπό να προάγουν την οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα. Για παράδειγμα, η κυβέρνηση, κατά τη διάρκεια μιας ύφεσης, μπορεί να χρησιμοποιήσει τη δημοσιονομική πολιτική, αυξάνοντας τις δημόσιες δαπάνες ή μειώνοντας τους φόρους, για να τονώσει την οικονομική δραστηριότητα. Επιπλέον, οι μεταβολές των επιτοκίων σε διάφορες φάσεις των οικονομικών κύκλων μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθούν από τις κεντρικές τράπεζες για να επηρεάσουν την οικονομία, ως μέσο άσκησης νομισματικής πολιτικής.

Η κατανόηση της μακροοικονομικής μπορεί να βοηθήσει τους πολίτες, αλλά και τις επιχειρήσεις να λάβουν τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με τα προσωπικά τους χρηματοοικονομικά και τις επενδύσεις τους, καθώς και να κατανοήσουν πώς λειτουργεί η εγχώρια και η παγκόσμια οικονομία στο σύνολό τους.

Μακροπρόθεσμα δάνεια
Long-term loans

Ένας τρόπος χρηματοδότησης των επιχειρήσεων για επενδύσεις μεγάλης διάρκειας. Ο τύπος αυτός δανεισμού χρησιμοποιείται για επενδύσεις σε μηχανήματα, εξοπλισμό και κτήρια, οι οποίες απαιτούν και μεγάλα ποσά.

Σε αντίθεση με τον δανεισμό για κεφάλαιο κίνησης που είναι βραχυπρόθεσμης διάρκειας (μέχρι 1 έτους), τα μακροπρόθεσμα δάνεια αποπληρώνονται σε μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, συνήθως από 10 έως 20 έτη.

Μακροπρόθεσμα δάνεια αφορούν και τους ιδιώτες, οι οποίοι αγοράζουν με αυτά κατοικίες και τα αποπληρώνουν σε διάστημα μεγαλύτερο των 10 ετών.

Μερίσματα
Dividends

Όταν μια εταιρία πραγματοποιεί καθαρά κέρδη, έχει τρεις επιλογές: να επενδύσει εκ νέου όλα τα κέρδη της στην ίδια την επιχείρηση για τη μελλοντική της ανάπτυξη, να διανείμει όλα τα κέρδη της με τη μορφή μερισμάτων στους μετόχους της ή να συνδυάσει τις δύο αυτές στρατηγικές: κάποια από τα κέρδη να τα επενδύσει εκ νέου στην εταιρία και τα υπόλοιπα να τα μοιράσει στους μετόχους της με τη μορφή μερισμάτων.

Μετασύμπαν
Metaverse

Στην ψηφιακή σημερινή πραγματικότητα, δημιουργούνται νέες έννοιες και υλοποιούνται νέες ιδέες. Μία από αυτές τις έννοιες είναι το μετασύμπαν, το οποίο περιγράφει έναν εικονικό κόσμο όπου οι άνθρωποι μπορούν να αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και με ψηφιακά αντικείμενα, σε έναν κοινόχρηστο χώρο, χρησιμοποιώντας συνήθως τεχνολογίες εικονικής ή επαυξημένης πραγματικότητας. Μπορούμε να το παρομοιάσουμε σαν ένα πολύπλοκο, διασυνδεδεμένο βιντεοπαιχνίδι, στο οποίο οι άνθρωποι μπορεί να συμμετέχουν για να το εξερευνήσουν.

Το μετασύμπαν βρίσκεται ακόμα σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης, όμως αναμένεται να γίνει ένας χώρος όπου οι άνθρωποι θα μπορούν να επικοινωνήσουν, να εργαστούν, να μάθουν και να παίξουν, σε ένα πλήρως καθηλωτικό και διαδραστικό περιβάλλον. Θα μπορούσε επίσης να είναι μια πλατφόρμα για τις επιχειρήσεις (για τη διεξαγωγή ηλεκτρονικού εμπορίου και διαφήμισης), καθώς και για τους δημιουργούς (για την ανάπτυξη και την πώληση ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών).

Το μετασύμπαν έχει τη δυνατότητα να φέρει επανάσταση στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι αλληλεπιδρούν μεταξύ τους και με την τεχνολογία, και έχει ήδη αρχίσει να χρησιμοποιείται σε διάφορους κλάδους όπως στα ηλεκτρονικά παιχνίδια, στην ψυχαγωγία, στη μουσική, στις τέχνες, στις μεταφορές και στην αγορά ακινήτων.

Ωστόσο, υπάρχουν ανησυχίες και προβληματισμοί σχετικά με το απόρρητο και την ιδιωτικότητα, την ασφάλεια και τις πιθανές αρνητικές επιπτώσεις στην ψυχική υγεία και στην κοινωνικότητα των ατόμων.

Μετοχή
Share

Η μετοχή αντιπροσωπεύει ένα κομμάτι της αξίας μιας επιχείρησης. Οι μετοχές των επιχειρήσεων μπορεί να είναι ή να μην είναι εισηγμένες σε ένα χρηματιστήριο, ενώ η επένδυση σε αυτές θεωρείται υψηλού κινδύνου και έχει μακροπρόθεσμο χαρακτήρα. Όταν αγοράζουμε μετοχές μιας εταιρίας, γινόμαστε μέτοχοι (ιδιοκτήτες) της κατά το ποσοστό των μετοχών που αγοράζουμε, σε σχέση δηλαδή με το σύνολο των μετοχών που έχει η εταιρία. Αν, για παράδειγμα, αγοράσουμε 10 μετοχές της εταιρίας Apple – η οποία σημειωτέον είναι η μεγαλύτερη εταιρία σε όρους χρηματιστηριακής αξίας στον κόσμο – τότε γινόμαστε ιδιοκτήτες της εταιρίας κατά το ποσοστό των μετοχών που κατέχουμε.

Να σημειώσουμε ότι η Apple στις 27.12.2022 είχε 15.965 εκατ. μετοχές και η τιμή κλεισίματος της μετοχής την ίδια ημερομηνία ήταν 130,03 δολάρια, με αποτέλεσμα η χρηματιστηριακή της αξία τη συγκεκριμένη ημέρα να ανέρχεται στα 2,1 περίπου τρισεκ. δολάρια.

Μηχανική μάθηση
Machine learning

Η μηχανική μάθηση αποτελεί ένα πεδίο της τεχνητής νοημοσύνης που περιλαμβάνει την

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

«εκπαίδευση» των υπολογιστών να μαθαίνουν και να λαμβάνουν αποφάσεις με βάση δεδομένα, χωρίς να είναι ρητά προγραμματισμένοι για αυτό, κατά περίπτωση. Οι αλγόριθμοι μηχανικής μάθησης μπορούν να αναλύσουν μεγάλες ποσότητες δεδομένων και να αναγνωρίσουν στοιχεία ή συμπεριφορές, επιτρέποντας στους υπολογιστές να κάνουν προβλέψεις ή να λαμβάνουν αποφάσεις με βάση αυτά.

Τη μηχανική μάθηση τη συναντάμε σε διάφορες εφαρμογές όπως στους ψηφιακούς βοηθούς και στους αλγορίθμους μέσων κοινωνικής δικτύωσης.

Μια εντυπωσιακή εφαρμογή της μηχανικής μάθησης είναι το παράδειγμα AlphaZero της Google στον κόσμο του σκακιού. Για την εκπαίδευση του AlphaZero εφαρμόστηκαν οι τελευταίες αρχές της μηχανικής εκμάθησης και του υποδείχθηκαν μόνο οι κινήσεις του παιχνιδιού. Μέσα σε τέσσερις μόλις ώρες, το AlphaZero νίκησε το Stockfish 8, τον παγκόσμιο πρωταθλητή υπολογιστών σκακιού για το 2016, το οποίο είχε στη διάθεσή του αιώνες συσσωρευμένης ανθρώπινης σκακιστικής εμπειρίας, καθώς και δεκαετίες εμπειρίας στον προγραμματισμό!

Μικροοικονομική
Microeconomics

Η μικροοικονομική είναι η μελέτη της ατομικής οικονομικής συμπεριφοράς και λήψης αποφάσεων, δηλαδή του πώς τα άτομα και οι επιχειρήσεις κάνουν επιλογές σχετικά με την αγορά και την πώληση προϊόντων και υπηρεσιών. Εξετάζει πώς η προσφορά και η ζήτηση, η τιμολόγηση και ο ανταγωνισμός της αγοράς επηρεάζουν αυτές τις αποφάσεις.

Οι βασικές έννοιες της μικροοικονομικής περιλαμβάνουν την προσφορά και τη ζήτηση, την έννοια της ελαστικότητας και τις διάφορες μορφές ανταγωνισμού όπως είναι ο πλήρης ανταγωνισμός, το μονοπώλιο και το ολιγοπώλιο.

Η κατανόηση της μικροοικονομικής μπορεί να βοηθήσει τα άτομα να καταλάβουν πώς λειτουργούν οι αγορές, καθώς και αν τιμολογούνται σωστά τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που πρόκειται να καταναλώσουν.

Από την άλλη, η κατανόηση της μικροοικονομικής μπορεί να βοηθήσει τις επιχειρήσεις να καταλάβουν το ανταγωνιστικό περιβάλλον στο οποίο κινούνται και να τιμολογήσουν σωστά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους.

Μισθός
Wage

Κάθε παροχή – σε χρήμα και σε είδος – που δίνεται στους εργαζομένους για τη δουλειά που κάνουν. Όταν λέμε «τακτικές αποδοχές», εννοούμε τον βασικό μισθό ή ημερομίσθιο, όλα τα επιδόματα, καθώς και κάθε άλλη χρηματική παροχή ή παροχή σε είδος που δίνει ο εργοδότης σε σταθερή και μόνιμη βάση. Στις τακτικές αποδοχές περιλαμβάνονται τα επιδόματα αδείας, Χριστουγέννων, Πάσχα και άλλα.

Ο μισθός ενός ατόμου επηρεάζεται και διαμορφώνεται από διάφορους παράγοντες όπως από τη χώρα στην οποία δουλεύει, την κατάσταση της οικονομίας στη χώρα αυτή, το είδος της εργασίας που προσφέρει, τη ζήτηση για το συγκεκριμένο επάγγελμα, τις δεξιότητες τις οποίες έχει, το πόσο καλός είναι στη δουλειά του κ.λπ.

Πολλές εταιρίες, κυρίως πολυεθνικές, προσφέρουν στους εργαζομένους τους (εκτός από τον μισθό) δωρεάν ασφαλιστικά συμβόλαια για αυτούς και τις οικογένειές τους, αυτοκίνητα, κάρτες, καθώς και σημαντικές συνταξιοδοτικές παροχές.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Ν

Νόμισμα
Currency

Κάθε κράτος ή ένωση κρατών χρησιμοποιεί ένα επίσημο νόμισμα για τις συναλλαγές των πολιτών του. Στις χώρες που αποτελούν τη ζώνη του ευρώ χρησιμοποιούμε το ευρώ, στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής χρησιμοποιούν το δολάριο ΗΠΑ, στον Καναδά το καναδικό δολάριο, στην Κίνα το γουάν ή ρενμίνμπι, στην Ινδία τη ρουπία, στη Ρωσία το ρούβλι κ.ο.κ.

Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, η λέξη «νόμισμα» προέρχεται από τη λέξη «νόμος», επειδή δεν είναι κάτι που προέρχεται από τη φύση, αλλά ανθρώπινο δημιούργημα που κατοχυρώθηκε με νόμο.

Νομισματική πολιτική
Monetary policy

Αναφέρεται στα μέτρα που λαμβάνονται από την κεντρική τράπεζα για να επηρεαστούν και να ρυθμιστούν η προσφορά και το κόστος του χρήματος σε μια οικονομία. Στόχος της νομισματικής πολιτικής είναι να διασφαλίσει τη σταθερότητα των τιμών και την οικονομική σταθερότητα. Σε κάποιες χώρες, στόχος της νομισματικής πολιτικής είναι και η ανάπτυξη και η αύξηση της απασχόλησης.

Η αποτελεσματικότητα της νομισματικής πολιτικής εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως η δυναμική της οικονομίας, η αξιοπιστία της κεντρικής τράπεζας, οι προσδοκίες για τον πληθωρισμό, καθώς και η ανταπόκριση των καταναλωτών και των επιχειρήσεων στις μεταβολές των επιτοκίων και τις διεθνείς οικονομικές συνθήκες.

Οίκοι αξιολόγησης
Credit rating agencies

Οι οίκοι αξιολόγησης είναι εξειδικευμένες ιδιωτικές εταιρίες που αξιολογούν την πιστοληπτική ικανότητα, καθώς και την πιθανότητα πτώχευσης διαφόρων οργανισμών όπως δήμων, εταιριών, αλλά και κρατών.

Οι πιο γνωστοί οίκοι αξιολόγησης με πάνω από 100 χρόνια εμπειρίας είναι η Standard & Poor's, η οποία δημιουργήθηκε το 1860, η Moody's το 1909 και η Fitch το 1913.

Οι αξιολογήσεις που παρέχουν οι ανεξάρτητες αυτές εταιρίες είναι σημαντικές, επειδή τις χρησιμοποιούν οι δανειστές (τράπεζες, αμοιβαία κεφάλαια, συνταξιοδοτικά ταμεία) για να αποφασίσουν εάν θα αγοράσουν τα ομόλογά τους ή όχι, αλλά και με ποιο επιτόκιο.

Οι οίκοι αξιολόγησης χρησιμοποιούν πολύπλοκα υποδείγματα για να προσδιορίσουν την πιστοληπτική ικανότητα του εκδότη, συμπεριλαμβανομένων των περιουσιακών του στοιχείων, των επιπέδων χρέους και του ιστορικού πληρωμών του. Οι βαθμολογίες συνήθως κυμαίνονται από AAA (η υψηλότερη) έως D (η χαμηλότερη), με ενδιάμεσες βαθμολογίες όπως A, B και C.

Οικονομία της αγοράς
Market economy

Ένα οικονομικό σύστημα στο οποίο οι αποφάσεις για το τι προϊόντα θα παραχθούν, σε τι ποσότητες, αλλά και σε ποιες τιμές θα προσφέρονται λαμβάνονται με βάση τον νόμο της προσφοράς και της ζήτησης. Σε γενικές γραμμές, στην οικονομία της αγοράς, ο ρόλος του κράτους είναι περιορισμένος. Αντίθετα, στην κεντρικά σχεδιασμένη οικονομία, το κράτος έχει τον κυρίαρχο ρόλο.

Η πλειονότητα των χωρών έχει ένα σύστημα το οποίο συνδυάζει τόσο την οικονομία της αγοράς, αφήνοντας στα άτομα την παραγωγή καταναλωτικών και επενδυτικών προϊόντων, όσο και τον ρόλο του κράτους το οποίο αναλαμβάνει κυρίως τον θεσμικό έλεγχο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και τους τομείς της παιδείας, της ασφάλειας και της υγείας, χωρίς όμως να αποκλείει και τους ιδιώτες.

Οικονομικά
Economics

Ο επιστημονικός κλάδος ο οποίος ασχολείται με τη μελέτη των αποφάσεων που λαμβάνουν οι άνθρωποι για να αποκτήσουν προϊόντα και υπηρεσίες τις οποίες έχουν ανάγκη ή επιθυμούν, σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από περιορισμένους πόρους και αβεβαιότητα.

Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ
Federal Reserve

Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ, γνωστή και ως «Fed», είναι η κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ. Είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση της νομισματικής πολιτικής της χώρας, η οποία περιλαμβάνει εξαιρετικής σημασίας ζητήματα όπως ο καθορισμός των επιτοκίων και ο έλεγχος της προσφοράς του χρήματος.

Η Fed δημιουργήθηκε το 1913 ως απάντηση σε μια σειρά χρηματοπιστωτικών πανικών και κρίσεων, με στόχο την παροχή σταθερότητας και την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στο χρηματοπιστωτικό σύστημα των ΗΠΑ. Αποτελείται από 12 περιφερειακές τράπεζες και το Συμβούλιο των Διοικητών, τα μέλη του οποίου προτείνονται από τον Πρόεδρο των ΗΠΑ και επικυρώνονται από τη Γερουσία.

Οι κύριες αρμοδιότητες της Fed περιλαμβάνουν την προώθηση της πλήρους απασχόλησης και τη διασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, τη ρύθμιση των τραπεζών και άλλων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και την εξασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Αυτά επιτυγχάνονται μέσω ποικίλων εργαλείων και δράσεων όπως ο καθορισμός των επιτοκίων, η αγορά και η πώληση κρατικών τίτλων και η παροχή δανείων σε τράπεζες και σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Παρορμητικές αγορές
Impulse buying

Όταν αγοράζουμε κάτι από ξαφνική επιθυμία, χωρίς να σκεφτούμε αν το χρειαζόμαστε πραγματικά. Μπορεί επίσης να συμβεί όταν επηρεαζόμαστε από τους φίλους μας ή από κάποια διαφήμιση.

Ένας αποτελεσματικός τρόπος να περιορίσουμε τις παρορμητικές αγορές είναι να τις αναβάλουμε – π.χ. για χρονικό διάστημα μίας εβδομάδας – και να σκεφτούμε αν όντως χρειάζεται να τις πραγματοποιήσουμε, αν μπορούμε να τις υποστηρίξουμε οικονομικά και αν αυτό που σκοπεύουμε να αγοράσουμε θα μας είναι πραγματικά χρήσιμο.

Περιουσιακό στοιχείο
Asset

Κάτι που έχει αξία και μπορεί να μας προσφέρει εισόδημα, υπεραξία ή και τα δύο. Περιουσιακά στοιχεία είναι τα ακίνητα, οι μετοχές, ο χρυσός, διάφορα ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία, τα έργα τέχνης και άλλες επενδύσεις.

Πίστωση
Credit

Ένας τρόπος να δανειστούμε χρήματα ή να κάνουμε αγορές σήμερα και να πληρώσουμε για αυτές στο μέλλον. Όταν χρησιμοποιούμε πίστωση, ουσιαστικά παίρνουμε ένα δάνειο το οποίο πρέπει να αποπληρώσουμε, μαζί με τους τόκους. Αυτό μπορεί να έχει τη μορφή πιστωτικών καρτών, δανείων ή προγραμμάτων υπερανάληψης.

Η χρήση της πίστωσης πρέπει να συνοδεύεται από υπευθυνότητα: πρέπει να φροντίζουμε να κάνουμε τις πληρωμές μας έγκαιρα.

Πιστωτική κάρτα
Credit card

Αποτελεί ένα μέσο πληρωμής που παρέχει στον κάτοχό του τη δυνατότητα να δανειστεί χρήματα, τα οποία καλείται να πληρώσει αργότερα. Στην ουσία, όταν αγοράζουμε με πιστωτική κάρτα, η τράπεζα ή κάποιος ανάλογος οργανισμός μάς δανείζει τα χρήματα αυτά με ένα πολύ υψηλό

επιτόκιο. Αν πληρώσουμε μέσα σε έναν μήνα όλο το ποσό που ξοδέψαμε χρησιμοποιώντας την πιστωτική μας κάρτα, η τράπεζα δεν μας χρεώνει τόκους. Εάν όμως πληρώσουμε ένα μικρό μόνο ποσό σε σχέση με αυτά που ξοδέψαμε ή δεν πληρώσουμε τον λογαριασμό καθόλου, τότε θα προστεθούν πολύ υψηλοί τόκοι και τα χρήματα που θα χρωστάμε στην τράπεζα θα αυξηθούν πολύ γρήγορα! Για αυτό τον λόγο, θα πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα προσεκτικοί στις αγορές που κάνουμε με τη χρήση πιστωτικών καρτών.

Πληθωρισμός
Inflation

Οι τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών σπάνια μένουν σταθερές με την πάροδο του χρόνου. Αλλάζουν συχνά και συνήθως αυξάνονται. Η ποσοστιαία μεταβολή των τιμών σε μια χώρα, από χρόνο σε χρόνο, μιας σειράς προϊόντων και υπηρεσιών που έχει επιλέξει η αρμόδια Στατιστική Υπηρεσία της χώρας, λέγεται πληθωρισμός. Όταν λοιπόν ανακοινώνεται από την ΕΛΣΤΑΤ ότι στην Ελλάδα έχουμε ετήσιο πληθωρισμό 2%, αυτό σημαίνει ότι στη χώρα μας οι τιμές όλων των προϊόντων και υπηρεσιών που έχει επιλέξει η ΕΛΣΤΑΤ για να καταρτίσει τον Δείκτη Τιμών Καταναλωτή αυξήθηκαν κατά μέσο όρο κατά 2%. «Κατά μέσο όρο» σημαίνει ότι οι τιμές κάποιων προϊόντων του δείκτη μπορεί να αυξήθηκαν περισσότερο από 2%, ορισμένων να αυξήθηκαν λιγότερο από 2%, άλλων να παρέμειναν σταθερές και κάποιων άλλων να μειώθηκαν. Να σημειωθεί ότι ένας υψηλός πληθωρισμός δεν είναι καλός για τους πολίτες, αφού με τα ίδια χρήματα θα αγοράζουν λιγότερα προϊόντα και υπηρεσίες στο μέλλον.

Οι κεντρικές τράπεζες στις χώρες της Δύσης έχουν θέσει ως στόχο ο πληθωρισμός να κινείται γύρω στο 2% ετησίως.

Προγραμματισμός εσόδων-εξόδων
Income and spending planning

Η διαδικασία δημιουργίας προϋπολογισμού για την αποτελεσματική διαχείριση των χρημάτων μας. Περιλαμβάνει τον υπολογισμό του συνόλου των εισοδημάτων μας από διάφορες πηγές και στη συνέχεια τον καθορισμό του πώς θα θέλαμε να διαθέσουμε αυτά τα χρήματα σε διάφορα έξοδα όπως στέγαση, φαγητό, μεταφορά, ψυχαγωγία, αποταμίευση και επενδύσεις.

Η καταγραφή των εσόδων και των εξόδων μας θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε αν κάνουμε σωστή διαχείριση των χρημάτων μας, αν κάνουμε σπατάλες και σε ποιους τομείς· τελικά, θα μας βοηθήσει να μάθουμε να χρησιμοποιούμε σωστά τα χρήματά μας, με βάση την ιεράρχηση: προηγούνται οι ανάγκες (στέγαση, φαγητό, μεταφορά, υγεία και εκπαίδευση) και έπονται οι επιθυμίες!

Προπληρωμένη κάρτα
Prepaid card

Μια κάρτα που «φορτώνεται» με ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για αγορές, ώστε να ελέγχουμε τις δαπάνες μας. Μοιάζει και λειτουργεί σαν μια κανονική πιστωτική κάρτα αλλά, αντί να δανειζόμαστε χρήματα, χρησιμοποιούμε τα χρήματα που έχουμε ήδη «φορτώσει» σε αυτήν.

Οι προπληρωμένες κάρτες είναι μια πολύ καλή επιλογή για να εκπαιδευτούν οι έφηβοι στην υπεύθυνη διαχείριση των χρημάτων.

Προσφορά
Supply

Η ποσότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών που είναι διαθέσιμα προς πώληση είτε σε ένα συγκεκριμένο μέρος (μια χώρα) είτε σε ολόκληρο τον κόσμο. Η προσφορά των προϊόντων δεν παραμένει σταθερή, αλλάζει ανάλογα με την εποχή ή τις εγχώριες ή παγκόσμιες οικονομικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες. Για παράδειγμα, σε επίπεδο χώρας, η προσφορά ορισμένων αγροτικών προϊόντων επηρεάζεται αρνητικά από τις καιρικές συνθήκες όπως το χαλάζι ή άλλες καταστροφές. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η προσφορά του πετρελαίου επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες όπως η τιμή του, αλλά ακόμα και από

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

πιθανές εχθροπραξίες σε ορισμένες χώρες που είναι σημαντικοί παραγωγοί πετρελαίου.

Προσωπική χρηματοοικονομική
Personal finance

Ένας κυρίαρχος όρος ο οποίος περιλαμβάνει διάφορες πτυχές της διαχείρισης των χρημάτων μας, με ιδιαίτερη έμφαση στην αποταμίευση και την επένδυση.

Συμπυκνώνει το σύνολο των χρηματοοικονομικών γνώσεων και δράσεων που αφορούν τόσο το άτομο όσο και την οικογένεια. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει τη δημιουργία εισοδήματος, την (έξυπνη) κατανάλωση, την κατάρτιση και την πιστή εφαρμογή ενός προϋπολογισμού, τις σχέσεις μας με τις τράπεζες, την προστασία μας από διάφορους κινδύνους μέσα από τον θεσμό της ασφάλισης, το ύψος και τη διαχείριση πιθανών δανείων, τις επενδύσεις μας, τον προγραμματισμό για τη συνταξιοδότησή μας, τον σωστό προγραμματισμό των φόρων και γενικότερα την βέλτιστη διαχείριση των χρημάτων μας.

Προϋπολογισμός
Budget

Ένα σχέδιο που δημιουργούμε προκειμένου να προγραμματίσουμε τα έσοδα και τα έξοδά μας, και να υλοποιήσουμε τους χρηματοοικονομικούς και άλλους στόχους μας.

Πρωτογενές πλεόνασμα ή έλλειμμα ενός κράτους
Primary budget surplus or deficit of a country

Όταν τα έσοδα ενός κράτους υπερβαίνουν τις δαπάνες του για μια περίοδο (συνήθως ενός έτους), έχουμε πρωτογενές πλεόνασμα. Σε αντίθετη περίπτωση, λέμε ότι έχουμε πρωτογενές έλλειμμα. Όταν τα έσοδα του κράτους συμπίπτουν με τις δαπάνες του, τότε λέμε ότι ο προϋπολογισμός του είναι ισοσκελισμένος.

P

Ρευστότητα της επένδυσης
Liquidity of investment

Η ικανότητα μετατροπής μιας επένδυσης σε μετρητά, γρήγορα, εύκολα και χωρίς επιπρόσθετο κόστος. Για παράδειγμα, η επένδυση σε ακίνητα είναι μια δύσκολα ρευστοποιήσιμη επένδυση αφού απαιτείται αρκετός χρόνος και ιδιαίτερα μεγάλη προσπάθεια για να τα πουλήσουμε. Από την άλλη μεριά, ένα παράδειγμα επένδυσης άμεσης ρευστοποίησης είναι οι μετοχές των εταιριών οι οποίες είναι εισηγμένες σε ένα μεγάλο χρηματιστήριο.

Ρομποτική
Robotics

Η ρομποτική είναι ένας κλάδος της μηχανικής που περιλαμβάνει τη σύλληψη, τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη λειτουργία των ρομπότ. Το επιστημονικό αυτό πεδίο, μεταξύ άλλων επιστημονικών κλάδων, συνδέει την ηλεκτρονική, την επιστήμη των υπολογιστών, την τεχνητή νοημοσύνη, τη μηχανική, τη νανοτεχνολογία και τη βιοτεχνολογία. Η ρομποτική ασχολείται τόσο με τον σχεδιασμό και την κατασκευή των ρομπότ, από την πλευρά του υλικού, όσο και με τα συστήματα πληροφορικής για τον έλεγχο, την αντίληψη μέσω των αισθητήρων και την επεξεργασία πληροφοριών των ρομπότ από την πλευρά της νοημοσύνης.

Ρομποτικοί σύμβουλοι
Robo-advisors

Οι ρομποτικοί σύμβουλοι αποτελούν ουσιαστικά μια σειρά εξειδικευμένων ηλεκτρονικών προγραμμάτων που παρέχουν επενδυτικές συμβουλές και υπηρεσίες διαχείρισης χαρτοφυλακίου στο διαδίκτυο. Αυτά τα προγράμματα χρησιμοποιούν αλγόριθμους και βοηθούν τους επενδυτές όχι μόνο να δημιουργήσουν το χαρτοφυλάκιο που ταιριάζει στο επενδυτικό τους προφίλ, αλλά και να το διαχειριστούν στη συνέχεια. Οι ρομποτικοί σύμβουλοι χρεώνουν χαμηλότερες αμοιβές από τους παραδοσιακούς επενδυτικούς συμβούλους, γεγονός που τους καθιστά

αποτελεσματική επιλογή, ιδιαίτερα για τους νέους επενδυτές. Επιπλέον, οι ρομποτικοί σύμβουλοι χρησιμοποιούν σύγχρονη τεχνολογία και φιλικές προς τον χρήστη διεπαφές, γεγονός που τους καθιστά προσβάσιμους και ιδιαίτερα εύχρηστους.

Πολλές από τις μεγαλύτερες εταιρίες διαχείρισης στον κόσμο (για παράδειγμα η Vanguard και η Schwab) προσφέρουν μεταξύ άλλων και υπηρεσίες ρομποτικών συμβούλων. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα κεφάλαια που διαχειρίζονται οι ρομποτικοί σύμβουλοι σήμερα ξεπερνούν τα 2.5 τρισεκ. δολάρια ΗΠΑ.

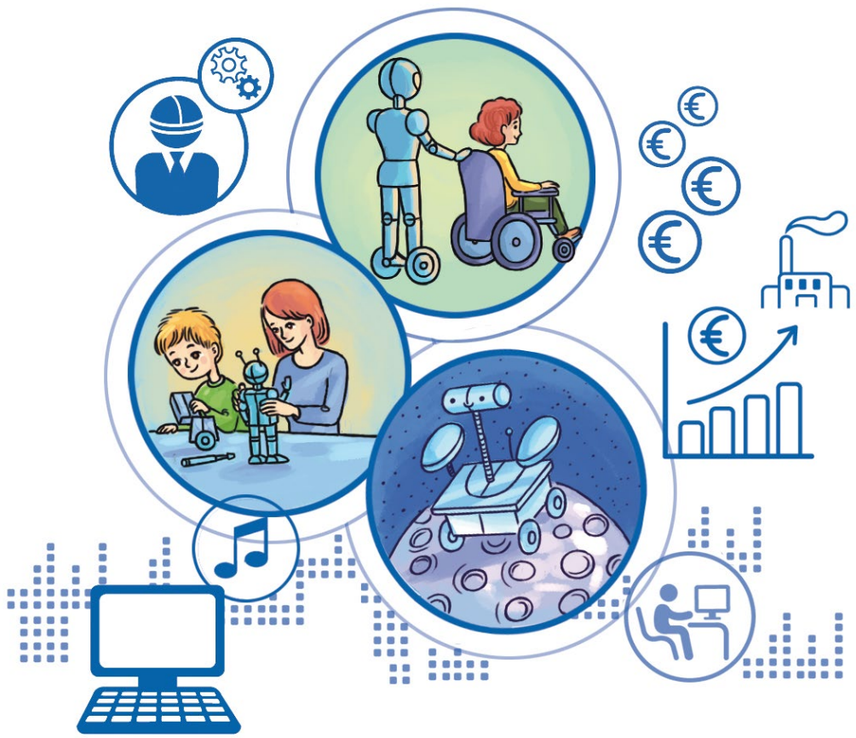

Στασιμότητα
Stagnation

Στα οικονομικά, η στασιμότητα αναφέρεται σε μια περίοδο πολύ αργής ή ασήμαντης οικονομικής ανάπτυξης, που συνήθως χαρακτηρίζεται από χαμηλά επίπεδα επενδύσεων, νέων προσλήψεων και καταναλωτικών δαπανών. Κατά τη διάρκεια μιας περιόδου στασιμότητας, οι επιχειρήσεις δυσκολεύονται να επεκταθούν και οι εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εύρεση νέων θέσεων εργασίας ή στην αύξηση των μισθών τους.

Η στασιμότητα μπορεί να προκληθεί από διάφορους παράγοντες όπως η μείωση της παραγωγικότητας της οικονομίας, η έλλειψη καινοτομίας ή οι δημογραφικές αλλαγές. Επιπλέον, εξωτερικά σοκ όπως η παγκόσμια οικονομική ύφεση ή οι πανδημίες μπορεί να συμβάλουν στη δημιουργία ή την επιδείνωση των περιόδων στασιμότητας.

Στεγαστικό Δάνειο
Mortgage

Ένα δάνειο που παίρνουμε από μια τράπεζα ή έναν πιστωτικό οργανισμό, με σκοπό την αγορά ενός σπιτιού. Η διεθνής πρακτική, όταν αγοράζουμε ένα σπίτι, είναι να έχουμε μαζέψει περίπου το 33% των χρήματων και να δανειζόμαστε το υπόλοιπο!

Σύμφωνα με τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου του Yale και κάτοχο του Βραβείου Νόμπελ Οικονομικών Επιστημών για το 2013 Robert Shiller, η αγορά ενός σπιτιού είναι ίσως η πιο επικίνδυνη επένδυση της ζωής μας, γιατί το κεφάλαιο που δανειζόμαστε είναι ιδιαίτερα μεγάλο και οι τιμές των ακινήτων μεταβάλλονται έντονα!

Συμπεριφορά της αγέλης
Herd behavior

Ένα φαινόμενο σύμφωνα με το οποίο τα άτομα τείνουν να ακολουθούν τις συμπεριφορές μιας μεγαλύτερης ομάδας, αντί να λαμβάνουν τις δικές τους ανεξάρτητες αποφάσεις. Αυτό συμβαίνει ιδιαίτερα σε ακραίες καταστάσεις όπου τα άτομα επιζητούν την ασφάλεια του πλήθους, ακόμα

κι αν αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις δικές τους προσωπικές πεποιθήσεις ή αξίες.

Η συμπεριφορά της αγέλης μπορεί να παρατηρηθεί σε πολλές διαφορετικές καταστάσεις, από τις τάσεις της μόδας, το ποδόσφαιρο, τη χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης μέχρι τις χρηματιστηριακές και άλλες επενδύσεις.

Συναλλαγματική ισοτιμία

Exchange rate

Αναφέρεται στην αξία ενός νομίσματος σε σχέση με ένα άλλο νόμισμα. Η έντονη μεταβλητότητά της μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στη ροή του εμπορίου και των επενδύσεων μεταξύ διαφόρων χωρών.

Για παράδειγμα, η εντυπωσιακή υποτίμηση της τουρκικής λίρας καθιστά την Τουρκία ελκυστική τόσο για τους ξένους τουρίστες όσο και για τους διεθνείς επενδυτές!

Από την άλλη μεριά, το γεγονός ότι εμείς έχουμε ένα από τα πιο σταθερά και πιο ακριβά νομίσματα στον κόσμο, το ευρώ, μας επιτρέπει να αγοράζουμε καταναλωτικά προϊόντα (ρούχα, τηλεοράσεις, ηλεκτρονικές συσκευές κ.λπ.) και να μας φαίνονται φτηνά, γιατί προέρχονται κυρίως από χώρες της Ασίας που έχουν σχετικά αδύναμα νομίσματα.

Σε παλαιότερες εποχές που το νόμισμα της χώρας μας, η δραχμή, ήταν αδύναμο, η αγορά ανάλογων προϊόντων ήταν ιδιαίτερα ακριβή.

Το αλφαβητάρι της οικονομίας για εφήβους

Τακτική σταθερή χρηματική καταβολή

Dollar-cost averaging

Μια απλή επενδυτική στρατηγική, σύμφωνα με την οποία επενδύουμε ένα σταθερό χρηματικό ποσό σε τακτά χρονικά διαστήματα (π.χ. κάθε μήνα), ανεξάρτητα από τις τρέχουσες συνθήκες της χρηματιστηριακής αγοράς.

Τεχνητή νοημοσύνη

Artificial intelligence, AI

Γνωστή επίσης και ως μηχανική (Machine Intelligence, MI) και υπολογιστική νοημοσύνη (Computational Intelligence, CI), είναι η νοημοσύνη που εμφανίζεται σε μηχανήματα, σε αντίθεση με τη φυσική νοημοσύνη (Natural Intelligence, NI) που εμφανίζεται στους ανθρώπους και στα ζώα. Η φράση «τεχνητή νοημοσύνη» χρησιμοποιείται όταν μια μηχανή μιμείται τις γνωστικές λειτουργίες του ανθρώπινου εγκεφάλου.

Τόκος

Interest

Το ποσό που μας δίνει η τράπεζα για τα χρήματα που καταθέτουμε στους διάφορους τραπεζικούς λογαριασμούς μας. Αν, για παράδειγμα, βάλουμε σε μια τράπεζα 1.000 ευρώ για ένα έτος με επιτόκιο 1%, ο ετήσιος τόκος που θα πάρουμε είναι 10 ευρώ. Ο ίδιος όρος χρησιμοποιείται και σε περίπτωση δανείου. Αν, για παράδειγμα, έχουμε δανειστεί 10.000 ευρώ με ετήσιο επιτόκιο 10%, ο ετήσιος τόκος που πρέπει να δώσουμε στην τράπεζα θα είναι 1.000 ευρώ.

Τομείς παραγωγής – Τομείς οικονομίας

Production sectors – Economic sectors

Στην οικονομία υπάρχουν τρεις τομείς παραγωγικής δραστηριότητας: ο πρωτογενής, ο δευτερογενής και ο τριτογενής τομέας.

Πρωτογενής τομέας (Primary sector) είναι ο τομέας εκείνων των παραγωγικών δραστηριοτήτων που έχουν σαν αντικείμενο την απόκτηση αγαθών και πρώτων υλών κατ' ευθείαν από τη φύση.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Η γεωργία, η αλιεία, η κτηνοτροφία, το κυνήγι και η εξόρυξη μεταλλευμάτων ανήκουν στον πρωτογενή τομέα.

Δευτερογενής τομέας (Secondary sector) είναι ο τομέας που χρησιμοποιεί τις πρώτες ύλες του πρωτογενούς τομέα για να τις μεταποιήσει σε προϊόντα. Όταν, για παράδειγμα, μαζεύουμε τα πορτοκάλια από τα δέντρα και τα πουλάμε στη λαϊκή αγορά ή στο supermarket, η δραστηριότητα αυτή καταγράφεται στην πρωτογενή παραγωγή. Αν όμως τα πορτοκάλια δοθούν σε ένα εργοστάσιο για να μεταποιηθούν και να γίνουν χυμοί, τότε η δραστηριότητα αυτή καταγράφεται στη δευτερογενή παραγωγή. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η εξόρυξη χρυσού, η οποία εντάσσεται στην πρωτογενή παραγωγή. Αν χρησιμοποιήσουμε όμως τον ακατέργαστο χρυσό για να φτιάξουμε κοσμήματα, νομίσματα ή άλλα είδη πολυτελείας, τότε τα αποτελέσματα καταγράφονται στη δευτερογενή παραγωγή. Η δευτερογενής παραγωγή διακρίνεται σε επιμέρους τομείς όπως η χειροτεχνία, η βιοτεχνία και η βιομηχανία, όπου τα προϊόντα παράγονται σε συνεργασία με τα μηχανήματα.

Τριτογενής τομέας (Tertiary sector) ή τομέας των υπηρεσιών (Service sector) είναι εκείνος που αποτελείται από την παραγωγή/προσφορά υπηρεσιών και όχι τελικών προϊόντων. Ο τουρισμός και η ναυτιλία, μεταξύ άλλων, ανήκουν στον τριτογενή τομέα.

Τράπεζα της Ελλάδος

Bank of Greece

Η Τράπεζα της Ελλάδος δεν είναι εμπορική τράπεζα, είναι η κεντρική τράπεζα της χώρας μας. Ιδρύθηκε το 1927 και άρχισε να λειτουργεί το 1928. Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι ανεξάρτητη αρχή που ασκεί δημόσιο λειτούργημα: μεριμνά για τη σταθερότητα των τιμών και για τη σταθερότητα και την εύρυθμη λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος της χώρας μας (τραπεζών, ασφαλιστικών εταιριών κ.λπ.).

Η Τράπεζα της Ελλάδος αποτελεί αναπόσπαστο μέλος του Ευρωσυστήματος και συμμετέχει με τις υπόλοιπες εθνικές κεντρικές τράπεζες της ευρωζώνης και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στη χάραξη της ενιαίας νομισματικής πολιτικής για το ευρώ.

Υπό μία έννοια, η Τράπεζα της Ελλάδος είναι η τράπεζα των τραπεζών, δηλαδή δέχεται καταθέσεις από τις εμπορικές τράπεζες που δραστηριοποιούνται στη χώρα και δανείζει χρήματα σ' αυτές. Ένας πολίτης δεν μπορεί να καταθέσει τα χρήματά του, ούτε να λάβει δάνειο από αυτήν.

Το αλφαβητάρι της οικονομίας για εφήβους

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Υπεράσπιση των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων

Environmental rights defense

Η υπεράσπιση των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων αναφέρεται στις προσπάθειες που καταβάλλονται από άτομα και ομάδες για την προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της βιωσιμότητας.

Η υπεράσπιση των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων περιλαμβάνει επίσης την υποστήριξη προτάσεων και πολιτικών που υποστηρίζουν βιώσιμες πρακτικές όπως η καθαρή ενέργεια και η προστασία των φυσικών οικοτόπων.

Όλοι μπορούμε να συμμετέχουμε στην προσπάθεια για την υπεράσπιση των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων, υποστηρίζοντας σκοπούς που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος όπως η ανακύκλωση, η μείωση της χρήσης πλαστικού και η εξοικονόμηση ενέργειας.

Είναι σημαντικό για τους έφηβους να συμμετέχουν ενεργά στην υπεράσπιση των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων, καθώς είναι αυτοί οι οποίοι θα «κληρονομήσουν» τις συνέπειες των περιβαλλοντικών αποφάσεων που λαμβάνονται σήμερα. Αναλαμβάνοντας δράση τώρα, μπορούν να βοηθήσουν στη διασφάλιση ενός καλύτερου μέλλοντος και για τις επόμενες γενιές.

Υπερκατανάλωση

Overconsumption

Η υπερβολική και πολλές φορές άσκοπη κατανάλωση πόρων, προϊόντων και υπηρεσιών. Είναι μια συνήθεια που συχνά καθοδηγείται από την πεποίθηση ότι το να έχουμε περισσότερα πράγματα μας κάνει πιο ευτυχισμένους ή πιο επιτυχημένους.

Η υπερκατανάλωση μπορεί να έχει επιπτώσεις τόσο στα άτομα όσο και στο περιβάλλον. Όταν οι άνθρωποι καταναλώνουν περισσότερο από όσο χρειάζονται, μπορεί να έρθουν αντιμέτωποι με την υπερχρέωση, την ακαταστασία στον χώρο τους και μια γενικότερη αίσθηση δυσαρέσκειας. Ταυτόχρονα, η υπερκατανάλωση μπορεί να οδηγήσει σε εξάντληση των φυσικών πόρων και ρύπανση, επιτείνοντας ακόμα και τα αποτελέσματα της κλιματικής αλλαγής.

Ένας αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης της υπερκατανάλωσης είναι η «αναβαλλόμενη ευχαρίστηση», να ξανασκεφτούμε δηλαδή μετά από ένα χρονικό διάστημα αν πράγματι αξίζει να αγοράσουμε αυτό που είχαμε αρχικό σκοπό. Μέσα από την αναβαλλόμενη ευχαρίστηση μπορούμε να αποκτήσουμε υπομονή, έλεγχο των οικονομικών μας και να αποφεύγουμε την παρορμητική και άσκοπη κατανάλωση.

Υποχρέωση

Liability

Ένα χρέος που οφείλουμε σε κάποιον. Με άλλα λόγια, μια οφειλή που πρέπει να αποπληρώσουμε.

Ύφεση

Recession

Η ύφεση έχει τα αντίθετα χαρακτηριστικά από την ανάπτυξη. Τυπικά, η οικονομία μιας χώρας βρίσκεται σε ύφεση αν επί δυο συνεχόμενα τρίμηνα η μεταβολή του ΑΕΠ της είναι αρνητική. Σε τέτοιες καταστάσεις, η οικονομία βρίσκεται σε κρίση καθώς η παραγωγή, η κατανάλωση και οι επενδύσεις μειώνονται, ενώ η ανεργία αυξάνεται. Χωρίς δουλειές, πολλοί άνθρωποι δεν μπορούν να πληρώσουν τα χρέη και τους λογαριασμούς τους και η ποιότητα της ζωής τους χειροτερεύει.

Ιδιαίτερη σημασία έχει η ένταση της ύφεσης: άλλο αν έχουμε μείωση του ΑΕΠ κατά 1% και άλλο κατά 10%!

Φιλανθρωπία

Philanthropy

Πράξεις μας οι οποίες δηλώνουν έμπρακτο ενδιαφέρον για τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη. Αυτές οι πράξεις συμβάλλουν στην ευημερία τους, με διάφορες δωρεές: χρημάτων, αγαθών ή ακόμα και του χρόνου μας μέσα από την εθελοντική εργασία.

Φιλανθρωπική δωρεά

Charitable gift

Μια δωρεά που γίνεται σε μια μη κερδοσκοπική οργάνωση ή σε έναν φιλανθρωπικό οργανισμό. Αυτή η δωρεά γίνεται συνήθως με στόχο να υποστηριχτεί ένας σκοπός ή να βοηθηθούν άτομα που έχουν ανάγκη.

Φιλοδώρημα

Tip

Ένα επιπλέον ποσό χρημάτων που δίνουμε σε κάποιον ο οποίος εκτελεί μια υπηρεσία για εμάς. Συνήθως δίνουμε φιλοδώρημα σε εργαζομένους στα εστιατόρια, στις καφετέριες, στα θέατρα και αλλού.

Φούσκα

Bubble

Μία από τις πιο σημαντικές έννοιες στα χρηματοοικονομικά είναι η έννοια της φούσκας, η οποία ορίζεται σαν μια απότομη (ξαφνική) αύξηση της τιμής ενός περιουσιακού στοιχείου, η οποία έχει διάρκεια και δημιουργεί προσδοκίες για συνέχιση της ανόδου, προσελκύοντας με αυτό τον τρόπο νέους επενδυτές.

Αν θεωρήσουμε ότι κάθε περιουσιακό στοιχείο (χρυσός, ακίνητα, μετοχές, πετρέλαιο κ.λπ.) έχει μια δίκαιη τιμή (fair price), τότε μια οποιαδήποτε σημαντική απόκλιση προς τα επάνω δημιουργεί προϋποθέσεις και ενδείξεις φούσκας.

Οι φούσκες προκαλούνται από διάφορους παράγοντες όπως η χρηματοοικονομική άγνοια, η μόδα, η συμπεριφορά της αγέλης και σίγουρα για να δημιουργηθούν απαιτείται πλεονάζουσα ρευστότητα ή συσσωρευμένος πλούτος.

Οι πιο γνωστές φούσκες στην παγκόσμια οικονομική ιστορία είναι:

- η φούσκα της τουλίπας (1634-1638)
- η φούσκα της εταιρίας South Sea (1720)
- η φούσκα της εταιρίας Mississippi (1720)
- η φούσκα στην αγορά των ακινήτων στο Τόκιο και των μετοχών του Nikkei (1989)
- η φούσκα των εταιριών του διαδικτύου (2000)

Στην Ελλάδα, οι πιο γνωστές χρηματιστηριακές φούσκες είναι εκείνη των Λαυρεωτικών (1873), εκείνη του 1989 η οποία προκλήθηκε από τη φήμη της ανάληψης της Ολυμπιάδας του 1996, και η πιο πρόσφατη, εκείνη του 1999.

Όταν σκάσει μια φούσκα, οι επιπτώσεις είναι ιδιαίτερα οδυνηρές και όχι μόνο για τις τους επενδυτές που αγόρασαν ακριβά. Η καταστροφή πλούτου διαχέεται στην πραγματική οικονομία με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί ύφεση.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Χαρτοφυλάκιο

Portfolio

Ένα σύνολο επενδύσεων που ανήκουν όλες στο ίδιο άτομο ή στον ίδιο οργανισμό. Ένα χαρτοφυλάκιο πρέπει να χαρακτηρίζεται από διασπορά του κινδύνου, που σημαίνει ότι, σαν επενδυτές, δεν πρέπει να βάζουμε όλα μας τα χρήματα μόνο σε ένα περιουσιακό στοιχείο (π.χ. στα ακίνητα) ή σε μία μόνο επένδυση σε μία μόνο χώρα (π.χ. μόνο σε μετοχές ελληνικών εταιριών). Με απλά λόγια, δεν πρέπει να βάζουμε τα αυγά μας μόνο σε ένα καλάθι επειδή, αν πέσει κάτω το καλάθι, θα σπάσουν όλα μας τα αυγά!

Χρεόγραφα

Debt instruments

Το κράτος – οποιοδήποτε κράτος στον κόσμο – για να χρηματοδοτήσει τις ανάγκες του εκδίδει τίτλους οι οποίοι λέγονται «χρεόγραφα», δηλαδή έγγραφα που αποδεικνύουν την ύπαρξη χρέους. Τέτοια χρεόγραφα είναι τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου, τα ομόλογα και οι ομολογίες.

Τα έντοκα γραμμάτια του Δημοσίου (Treasury Bills) είναι τίτλοι βραχυπρόθεσμης διάρκειας τριών έως δώδεκα μηνών. Τα ομόλογα του Δημοσίου (Bonds) είναι τίτλοι χρέους μεσοπρόθεσμης διάρκειας (τυπικά από τρία μέχρι δέκα χρόνια) και οι ομολογίες είναι τίτλοι μακροπρόθεσμης διάρκειας (τυπικά είκοσι και πλέον χρόνια).

Εκδότες χρεογράφων μπορεί να είναι ιδιωτικές εταιρίες, κράτη, ακόμα και δήμοι. Η ποιότητα και ο κίνδυνος των χρεογράφων εξαρτάται από την ποιότητα και τον κίνδυνο του εκδότη τους.

Για παράδειγμα, τα ομόλογα του Γερμανικού Δημοσίου είναι πιο ασφαλή από τα αντίστοιχα του Ελληνικού Δημοσίου. Φυσικά, όσο πιο επικίνδυνα είναι τα χρεόγραφα τόσο μεγαλύτερη απόδοση προσφέρουν.

Σε γενικές γραμμές, τα χρεόγραφα που εκδίδουν οι δημόσιοι φορείς μιας χώρας θεωρούνται χαμηλότερου κινδύνου από τα αντίστοιχα του ιδιωτικού τομέα.

Τέλος, επειδή ο χρόνος εμπερικλείει κίνδυνο, οι χρεωστικοί τίτλοι βραχυπρόθεσμης διάρκειας

έχουν μικρότερη συνήθως απόδοση και μικρότερο κίνδυνο από τους αντίστοιχους τίτλους του ίδιου εκδότη που είναι μεσοπρόθεσμης ή μακροπρόθεσμης διάρκειας.

Χρέος
Debt

Το χρηματικό ποσό το οποίο αντιστοιχεί στο σύνολο των δανείων που ένα άτομο ή ένας οργανισμός έχει λάβει και πρέπει να αποπληρώσει.

Χρεωστική κάρτα
Debit card

Μια ειδική κάρτα, την οποία χρησιμοποιούμε ως μέσο για να πληρώσουμε για τις αγορές μας, ξοδεύοντας χρήματα που έχουμε στην τράπεζα. Η χρεωστική κάρτα, αντίθετα με την πιστωτική, δεν είναι δάνειο!

Χρηματαγορές
Money markets

Εκείνες οι χρηματοπιστωτικές αγορές όπου αγοράζονται και πωλούνται βραχυπρόθεσμα χρηματοπιστωτικά εργαλεία, τα οποία θεωρούνται υποκατάστατα του χρήματος (διάρκειας μικρότερης του ενός έτους) όπως οι προθεσμιακές καταθέσεις, τα έντοκα γραμμάτια του Δημόσιου και το συνάλλαγμα. Στις χρηματαγορές τα άτομα, οι επιχειρήσεις αλλά και οι κυβερνήσεις συγκεντρώνουν κεφάλαια για βραχυπρόθεσμο δανεισμό και επενδύσεις.

Χρηματιστηριακοί δείκτες
Stock market indices

Οι χρηματιστηριακοί δείκτες εκφράζουν με πολύ απλό τρόπο την πορεία μιας χρηματιστηριακής αγοράς. Αν διαβάσουμε στις εφημερίδες ότι ο Γενικός Δείκτης του Χρηματιστηρίου Αθηνών είχε ημερήσια άνοδο 2%, αυτό σημαίνει ότι οι τιμές των μετοχών οι οποίες περιλαμβάνονται στον Γενικό Δείκτη (60 τον αριθμό) ανέβηκαν κατά μέσο όρο συγκριτικά με την προηγούμενη μέρα κατά 2%. Μπορεί κάποιες μετοχές να ανέβηκαν περισσότερο από 2%, κάποιες λιγότερο από 2%, κάποιες να παρέμειναν σταθερές και κάποιων οι τιμές να μειώθηκαν.

Χρηματιστήριο
Stock market – Stock exchange

Ένας οργανισμός όπου διάφορα περιουσιακά στοιχεία όπως μετοχές, ομόλογα, αλλά και εμπορεύματα γίνονται αντικείμενο διαπραγμάτευσης, τιμολογούνται με βάση την προσφορά και τη ζήτηση και προσφέρουν άμεση ρευστότητα.

Όταν σε μια ημερήσια συνεδρίαση επικρατούν οι αισιόδοξοι, τότε κυριαρχούν οι αγοραστές και οι τιμές των περιουσιακών στοιχείων ανεβαίνουν. Αντίθετα, όταν επικρατούν οι απαισιόδοξοι, κυριαρχούν οι πωλητές και οι τιμές των περιουσιακών στοιχείων πέφτουν.

Τα μεγαλύτερα χρηματιστήρια στον κόσμο είναι το Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης (NYSE), το Χρηματιστήριο NASDAQ, το Χρηματιστήριο της Σαγκάης (Shanghai Stock Exchange) και το Χρηματιστήριο Euronext στην Ευρώπη.

Χρηματιστήριο Αθηνών
Athens Stock Exchange

Ιδρύθηκε το 1876 και μέχρι πριν από λίγα χρόνια βρισκόταν στο κέντρο της Αθήνας, στην οδό Σοφοκλέους 10. Σήμερα έχει μεταφερθεί στη Λεωφόρο Αθηνών 110 και όλες σχεδόν οι μεγάλες εταιρίες της χώρας μας είναι εισηγμένες σε αυτό. Ενδεικτικά, η ΔΕΗ, τα Ελληνικά Πετρέλαια, η Τράπεζα της Ελλάδος, ο ΟΠΑΠ, το Jumbo, η Alpha Bank, η Eurobank, η Τράπεζα Πειραιώς, η Εθνική Τράπεζα και πολλές άλλες εταιρίες είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών.

Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης
New York Stock Exchange, NYSE

Το μεγαλύτερο και πιο αξιόπιστο χρηματιστήριο στον κόσμο. Ιδρύθηκε το 1792 και βρίσκεται στη Νέα Υόρκη, στη διάσημη οδό Wall Street. Όλες οι μεγάλες εταιρίες του κόσμου όπως η Microsoft, η Amazon, η Apple, η Alphabet (Google), η Facebook και η Tesla είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Χρηματοοικονομικός αλφαβητισμός
Financial literacy

Ο χρηματοοικονομικός αλφαβητισμός αποτελεί έναν κυρίαρχο όρο, ο οποίος καλύπτει τις διάφορες καθημερινές πτυχές της σωστής διαχείρισης των χρημάτων μας, με ιδιαίτερη έμφαση στην αποταμίευση, την επένδυση και τον δανεισμό.

Σύμφωνα με τις ανώτερες ερευνήτριες του ΟΟΣΑ Atkinson και Messy (2012), ο χρηματοοικονομικός αλφαβητισμός ορίζεται ως «ο συνδυασμός ετοιμότητας, γνώσης, δεξιότητας, νοοτροπίας και συμπεριφοράς, απαραίτητων στοιχείων για τη λήψη σωστών χρηματοοικονομικών αποφάσεων με στόχο την επίτευξη της ατομικής χρηματοοικονομικής ευημερίας».

Χρηματοοικονομική υπευθυνότητα
Financial responsibility

Ο τρόπος που διαχειριζόμαστε τα χρήματά μας έτσι ώστε να είμαστε συνετοί και υπεύθυνοι με τις δαπάνες μας, να αποφεύγουμε τα περιττά χρέη και να αποταμιεύουμε και να επενδύουμε τα χρήματά μας αποτελεσματικά.

Η χρηματοοικονομική υπευθυνότητα μπορεί να μας βοηθήσει να επιτύχουμε τη χρηματοοικονομική μας ανεξαρτησία και να δημιουργήσουμε πλούτο. Μπορεί επίσης να μας προσφέρει αίσθηση ασφάλειας και ηρεμίας, αφού θα γνωρίζουμε ότι έχουμε τον έλεγχο των οικονομικών μας και ότι είμαστε προετοιμασμένοι για ξαφνικά έξοδα ή έκτακτες ανάγκες.

Χρονική αξία του χρήματος
Time value of money

Μια σπουδαία χρηματοοικονομική έννοια που σημαίνει ότι τα χρήματα τα οποία έχουμε σήμερα αξίζουν περισσότερο από το ίδιο ποσό χρημάτων στο μέλλον.

Η κατανόηση της έννοιας αυτής μπορεί να μας βοηθήσει να αντιληφθούμε τις επιπτώσεις του πληθωρισμού και τη σημασία της προσαρμογής των εισοδημάτων μας στο αυξανόμενο κόστος ζωής. Ο πληθωρισμός μειώνει την αγοραστική δύναμη του χρήματος με την πάροδο του χρόνου, πράγμα που σημαίνει ότι με το ίδιο ποσό χρημάτων θα αγοράζουμε λιγότερα προϊόντα και υπηρεσίες στο μέλλον από ό,τι σήμερα.

Κατανοώντας τη χρονική αξία του χρήματος, μπορούμε να πάρουμε σωστές αποφάσεις σχετικά με το πώς να αποταμιεύσουμε, πώς να επενδύσουμε και πώς να ξοδέψουμε τα χρήματά μας, προετοιμαζόμενοι για το μέλλον.

Ψευδαίσθηση του χρήματος

Money illusion

Οι άνθρωποι συχνά συγχέουν την ονομαστική αξία του χρήματος με την πραγματική του αξία. Η ονομαστική αξία είναι το αναγραφόμενο ποσό σε ένα νόμισμα (π.χ. 10 ευρώ), ενώ η πραγματική ή αγοραστική δύναμη του χρήματος είναι το πόσα πράγματα μπορούμε να αγοράσουμε με το ίδιο ποσό χρημάτων μέσα στον χρόνο.

Για παράδειγμα, εάν ο μισθός μας αυξηθεί ετησίως κατά 5%, μπορεί να νομίζουμε ότι κερδίζουμε περισσότερα χρήματα αλλά, εάν το κόστος της ζωής έχει παράλληλα αυξηθεί την ίδια περίοδο κατά 15%, τότε η αγοραστική μας δύναμη έχει μειωθεί εντυπωσιακά.

Ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία

Digital assets

Κάθε είδος ιδιοκτησίας ή αξίας που υπάρχει σε ψηφιακή μορφή. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει τα κρυπτονομίσματα, τα ψηφιακά έργα τέχνης, την ψηφιακή μουσική, τα ψηφιακά αντικείμενα σε διαδικτυακά παιχνίδια και πολλά άλλα.

Σε διαδικτυακά παιχνίδια ή σε πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης, χρησιμοποιούνται διάφορα εικονικά νομίσματα. Αυτά τα περιουσιακά στοιχεία μπορεί να αγοραστούν, να πωληθούν και να γίνουν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε ψηφιακές αγορές και η αξία τους μπορεί να μεταβάλλεται σημαντικά.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα ψηφιακών περιουσιακών στοιχείων αποτελούν τα NFTs (Non-Fungible Tokens), τα οποία δημιουργούνται και αποθηκεύονται σε ένα δίκτυο Blockchain, υιοθετώντας κάποια στοιχεία που τα διαφοροποιούν από τα άλλα ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία και διασφαλίζουν τη μοναδικότητά τους.

Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε ότι τα ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά από τα φυσικά. Σε αυτό το πλαίσιο, είναι επίσης σημαντικό να γνωρίζουμε τους πιθανούς κινδύνους που σχετίζονται με τα ψηφιακά περιουσιακά στοιχεία όπως είναι ο κίνδυνος πειρατείας, κλοπής ή εξαπάτησης.

Ψηφιακό πορτοφόλι

Digital wallet

Αναφέρεται συνήθως σε μια ψηφιακή εφαρμογή, η οποία βασίζει την ασφάλειά της στην κρυπτογράφηση και την τεχνολογία της στην ήδη ανεπτυγμένη τεχνολογία των ηλεκτρονικών συναλλαγών, και ιδιαίτερα των ανέπαφων πληρωμών. Είναι συνήθως κατασκευασμένη για να χρησιμοποιείται σε ένα έξυπνο κινητό τηλέφωνο, το οποίο χρησιμεύει ως η ψηφιακή έκδοση ενός φυσικού πορτοφολιού, αλλά και ευρύτερα στο διαδίκτυο. Το ψηφιακό πορτοφόλι είναι ένας νέος, γρηγορότερος και πιο αποτελεσματικός τρόπος συναλλαγών. Ωστόσο, ο όρος ψηφιακό πορτοφόλι αναφέρεται σε μια σειρά από τεχνολογίες που επιτρέπουν την εκτέλεση πολλών εργασιών, π.χ. την ψηφιακή ταυτοποίηση, τη διατήρηση εγγράφων και κωδικών πρόσβασης κ.ά., αλλάζοντας πλήρως τα δεδομένα στον χώρο της επικοινωνίας, του marketing και του e-commerce των επιχειρήσεων.

Έτσι, μέσω μιας ολοκληρωμένης πλατφόρμας ψηφιακού πορτοφολιού μπορεί οποιοσδήποτε, πέρα από συναλλαγές, να συγκεντρώνει και να διαχειρίζεται ψηφιακά τα προσωπικά του έγγραφα, το χαρτοφυλάκιο των χρηματοπιστωτικών του προϊόντων, τους κωδικούς πρόσβασης, τις κάρτες μέλους (loyalty cards), τις προπληρωμένες κάρτες, τα εισιτήρια, τις κάρτες καταστημάτων, τις κάρτες επιβίβασης, καθώς και να πραγματοποιεί μια σειρά από άλλες καθημερινές εργασίες.

Ψηφιακό χρήμα

Digital money

Οποιοδήποτε μέσο πληρωμής υπάρχει σε ηλεκτρονική μορφή. Το ψηφιακό χρήμα δεν μπορούμε να το αγγίξουμε όπως μπορούμε να αγγίξουμε το ευρώ, το δολάριο ΗΠΑ ή άλλα νομίσματα που βρίσκονται σε φυσική μορφή. Στο ψηφιακό χρήμα περιλαμβάνονται οι πιστωτικές κάρτες, οι ηλεκτρονικές συναλλαγές και τα κρυπτονομίσματα.

Ψηφιακοί νομάδες

Digital nomads

Άτομα που χρησιμοποιούν την τεχνολογία για να εργάζονται εξ αποστάσεως, ενώ ταξιδεύουν και ζουν σύμφωνα με έναν τρόπο ζωής ανεξάρτητο από την τοποθεσία της εργασίας τους.

Οι ψηφιακοί νομάδες μπορεί να εργάζονται σε διάφορους κλάδους, από την ανάπτυξη λογισμικού έως τη δημοσιογραφία, και συχνά χρησιμοποιούν ψηφιακά εργαλεία όπως είναι η τηλεδιάσκεψη και το λογισμικό διαχείρισης έργων για να συνεργαστούν με συναδέλφους και πελάτες από ολόκληρο τον κόσμο. Αυτός ο τρόπος ζωής επιτρέπει στα άτομα να έχουν μεγαλύτερη ευελιξία και ελευθερία στην εργασία και στην προσωπική τους ζωή.

Ψηφιοποίηση

Digitalization

Η ψηφιοποίηση αναφέρεται στη διαδικασία μετατροπής πληροφοριών, διαδικασιών και υπηρεσιών σε ψηφιακές μορφές, μέσω της χρήσης τεχνολογιών όπως οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές και το διαδίκτυο. Η διαδικασία αυτή έχει ήδη επιφέρει σημαντική στροφή προς τις ψηφιακές μορφές επικοινωνίας, ψυχαγωγίας και εμπορίου.

Είναι βέβαιο ότι η ψηφιοποίηση έχει φέρει επανάσταση στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι ζουν, εργάζονται και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Για παράδειγμα, οι ηλεκτρονικές αγορές κατέστησαν δυνατή την αγορά προϊόντων και υπηρεσιών από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, ενώ τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης επέτρεψαν στους ανθρώπους να συνδέονται μεταξύ τους από μεγάλες αποστάσεις.

Ωστόσο, η ψηφιοποίηση επέφερε επίσης και σημαντικές προκλήσεις όπως τον κίνδυνο επιθέσεων στον κυβερνοχώρο, ανησυχίες για την ιδιωτικότητα, τον περιορισμό της κοινωνικότητας, καθώς και την πιθανότητα απώλειας θέσεων εργασίας, αφού η αυτοματοποίηση και η τεχνητή νοημοσύνη αναπτύσσονται με γοργά βήματα και σίγουρα θα στερήσουν θέσεις απασχόλησης από τους ήδη εργαζομένους.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

κόμικ

Ακολουθούν **έξι**

εικονογραφημένες ιστορίες

για την αμεσότερη κατανόηση

οικονομικών όρων

που επισημαίνονται

με bold και αναλύονται

στο πρώτο μέρος του παρόντος λεξικού.

ΜΙΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

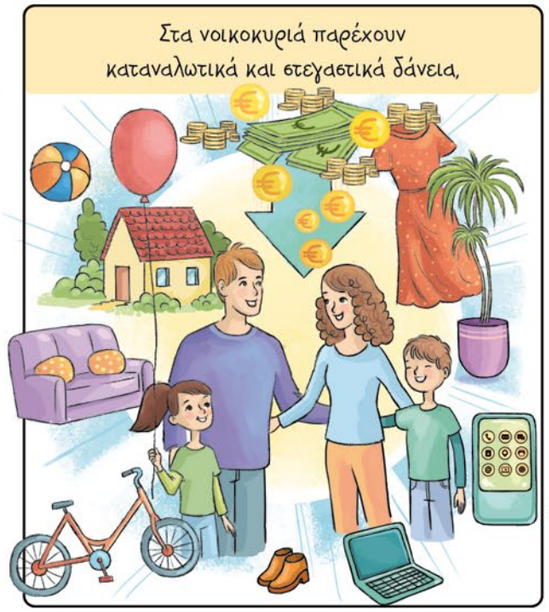

Ασφαλώς, το χρηματοπιστωτικό σύστημα περιλαμβάνει και άλλους συμμετέχοντες όπως

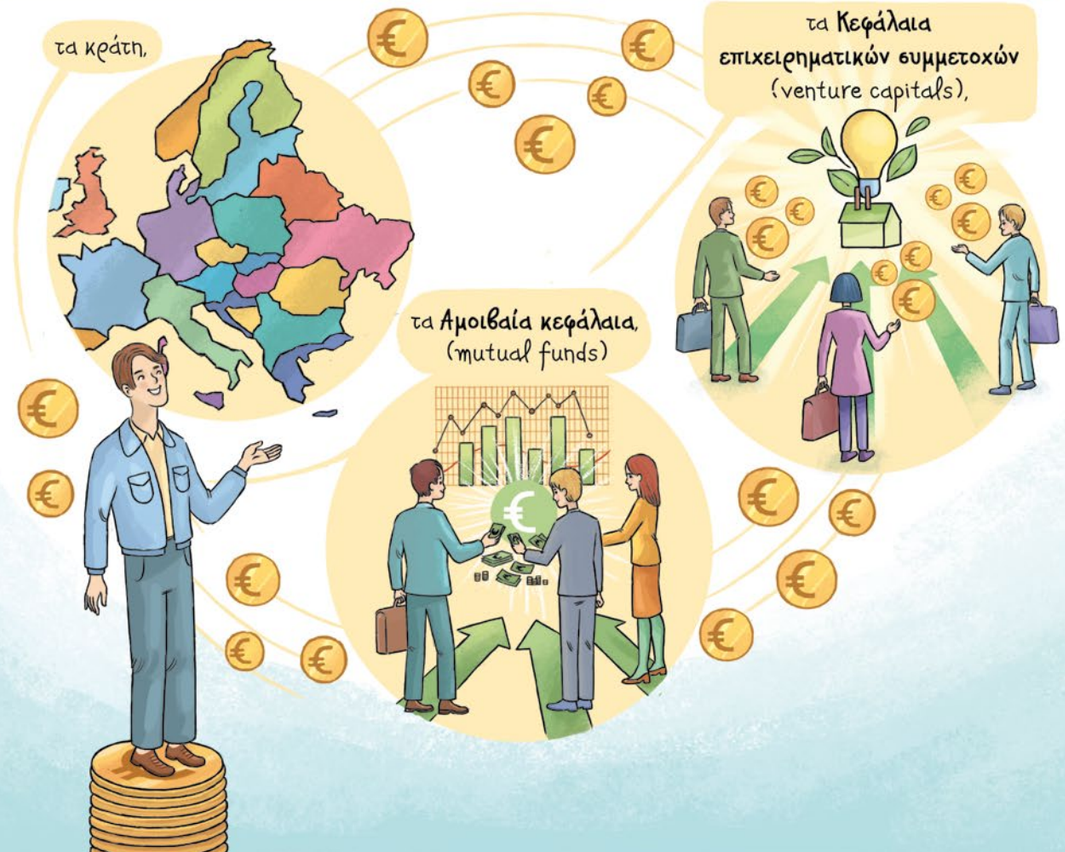

ανεξάρτητες Αρχές όπως οι **Επιτροπές Κεφαλαιαγορών**,

οι **Οίκοι αξιολόγησης**

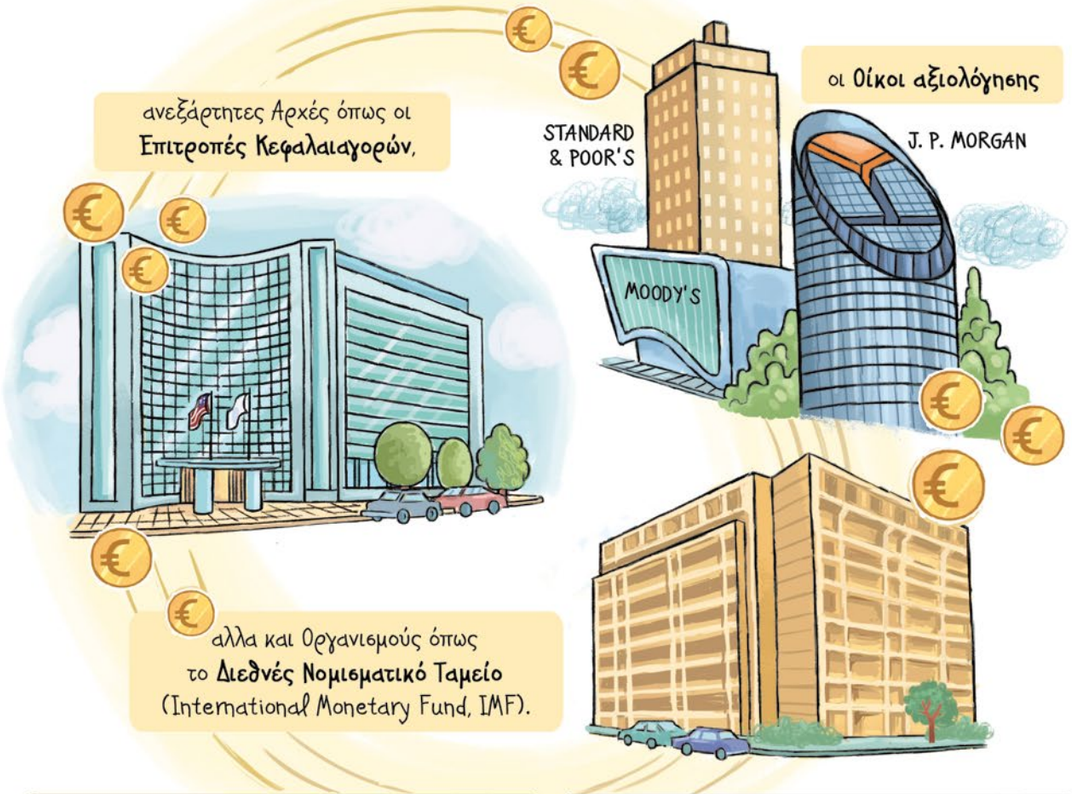

αλλά και Οργανισμούς όπως το **Διεθνές Νομισματικό Ταμείο** (International Monetary Fund, IMF).

Για να πάρουμε αποτελεσματικές, προσωπικές ή επιχειρηματικές, αποφάσεις θα πρέπει να είμαστε χρηματοοικονομικά ενημερωμένοι, τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά.

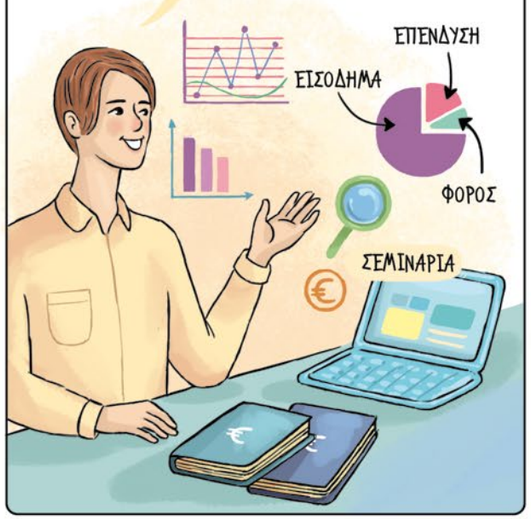

Σε αυτό το πλαίσιο και λαμβάνοντας υπόψη ότι ζούμε σε ένα περιβάλλον υπερβολικής πληροφόρησης, η χρηματοοικονομική γνώση είναι δύναμη.

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι ένα περίπλοκο σύστημα στο οποίο κυριαρχεί η **ασυμμετρία της πληροφόρησης** (information asymmetry).

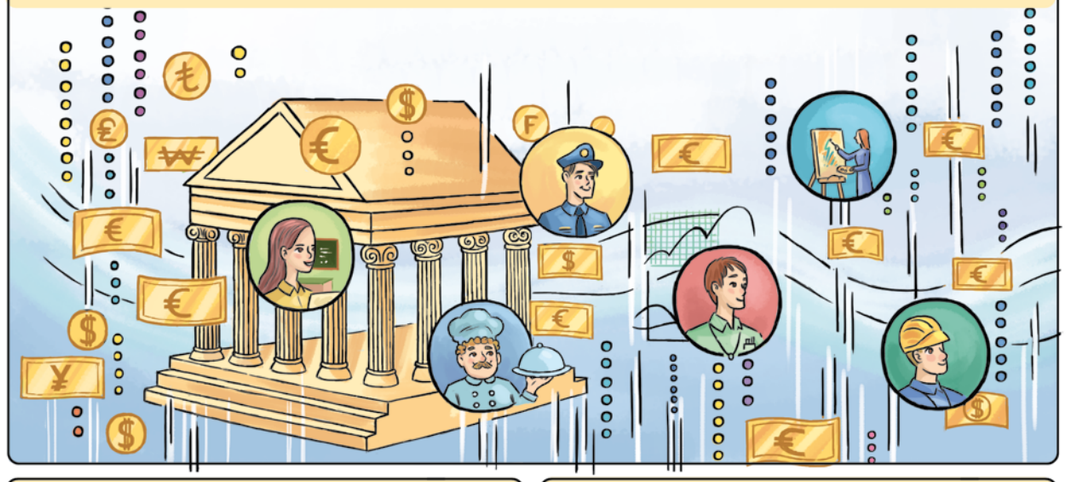

Καθήκον των κεντρικών τραπεζών είναι η δημιουργία ενός σταθερού χρηματοπιστωτικού περιβάλλοντος, με χαμηλά επίπεδα **πληθωρισμού** (inflation) και **χρηματοπιστωτική σταθερότητα** (financial stability).

Βέβαια, αυτό δεν ειναι πάντα εφικτό γιατί παρουσιάζονται διάφορες τριβές (frictions) στο σύστημα, ενώ επιπλέον η ψυχολογία των ανθρώπων, όπως εχουν αναδείξει κορυφαίοι οικονομολόγοι, π.χ. ο Keynes, ο Akerlof και ο Shiller, επηρεάζει τις προσωπικές και επιχειρηματικές αποφάσεις των πολιτών.

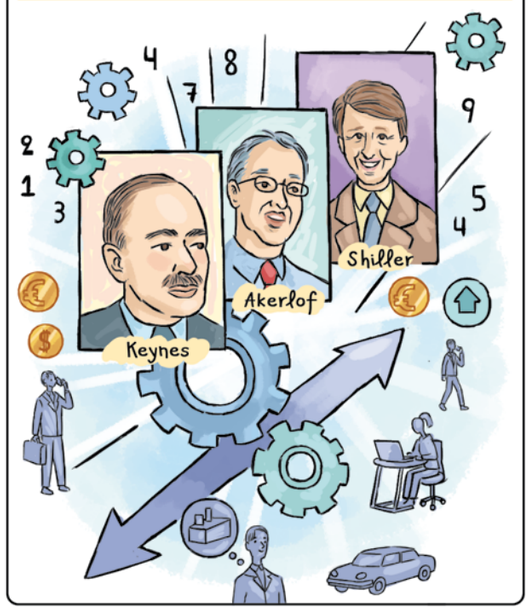

ΜΙΑ ΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ, ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΟ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΑΛΦΑΒΗΤΙΣΜΟΥ

2

1
2
3
4
5
6

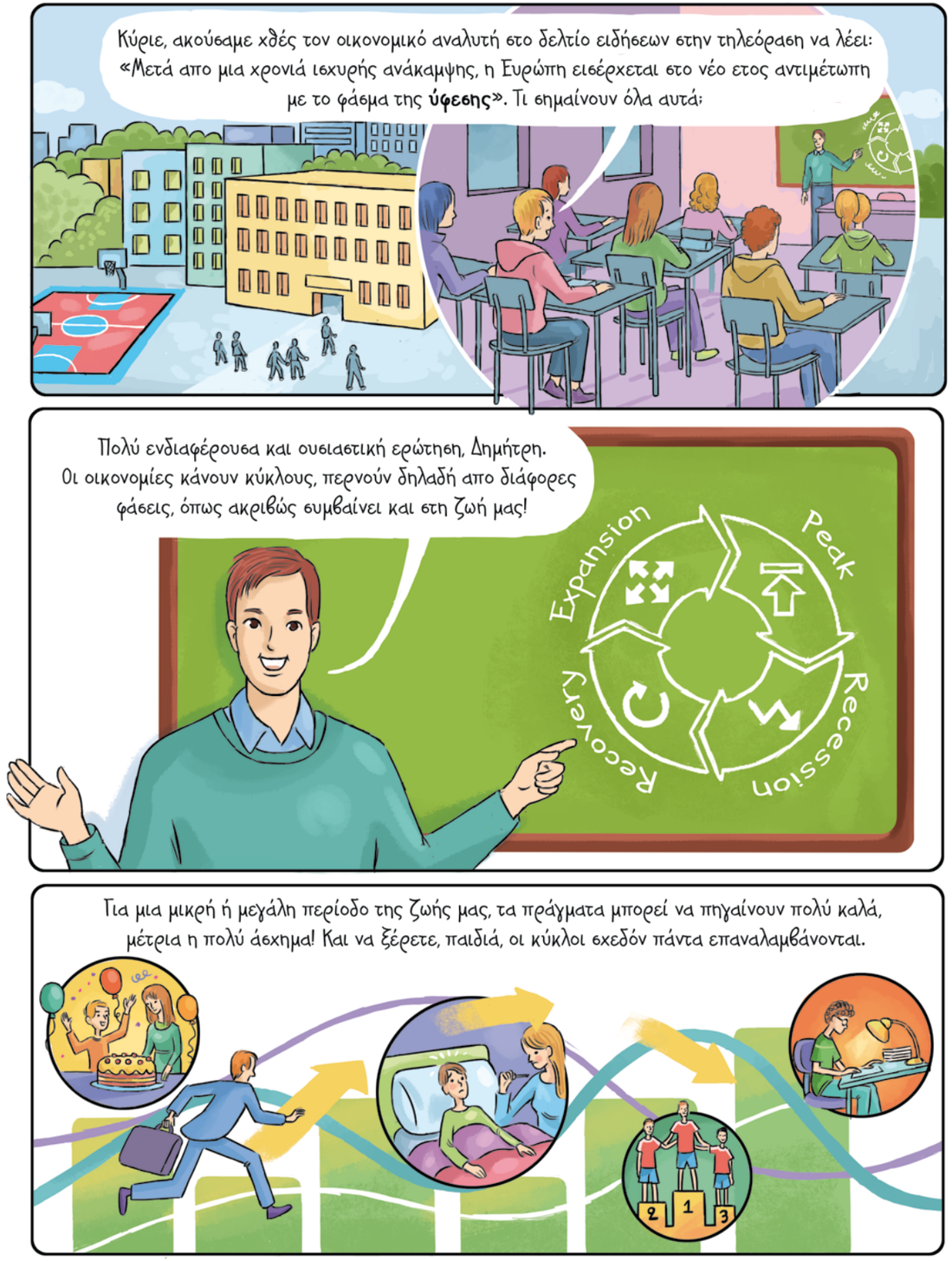

Ισχυρή ανάκαμψη, ανάκαμψη, **σταθιμότητα**, ύφεση, βαθιά ύφεση είναι λοιπόν έννοιες ιδιαίτερα σημαντικές όχι μόνο για τους οικονομολόγους, αλλά και για εμάς τους πολίτες, αφού κάθε φάση της οικονομίας έχει αντίκτυπο σε μας, επηρεάζοντας την καθημερινότητά και την ποιότητα της ζωής μας.

Τυπικά, μια οικονομία εισέρχεται σε ύφεση αν για δύο συνεχόμενα τρίμηνα καταγράφεται μείωση του **ΑΕΠ**. Φυσικά έχει σημασία και η ένταση της ύφεσης! Άλλο να μειώνεται το ΑΕΠ μιας χώρας κατά 0,3% και άλλο κατά 3%. Τα ίδια ισχύουν και για την ανάπτυξη.

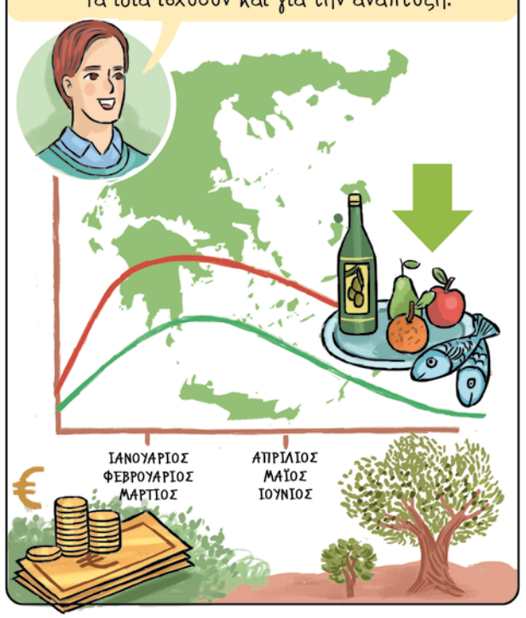

Γιατί μας ενδιαφέρουν οι κύκλοι της οικονομίας; Επειδή η μείωση του ΑΕΠ συνοδεύεται απο μείωση της κατανάλωσης, μείωση των **επενδύσεων**, αύξηση της **ανεργίας** και ένα γενικότερα κακό οικονομικό κλίμα.

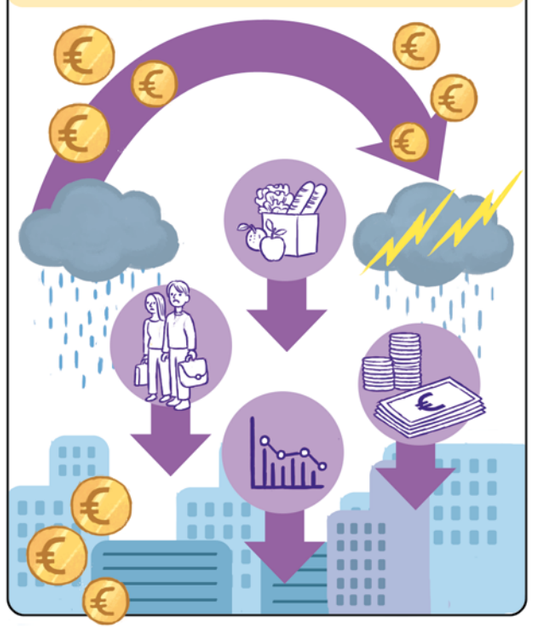

Αντίθετα, όταν έχουμε ισχυρή ανάκαμψη, μειώνεται η **ανεργία** και ενισχύεται η απασχόληση, αυξάνεται τόσο το εισόδημα των εργαζομένων, όσο και τα κέρδη των επιχειρήσεων.

Προσοχή όμως, παιδιά... όταν τα πράγματα πηγαίνουν καλά, δεν πρέπει να παρασυρόμαστε από την αισιοδοξία, αλλά να αποταμιεύουμε ώστε να αντεπεξέλθουμε με επιτυχία σε ενδεχόμενες μελλοντικά δύσκολες καταστάσεις.

Αυτό βεβαίως δεν αφορά μόνο τα νοικοκυριά, αλλά και τις επιχειρήσεις και τα κράτη.

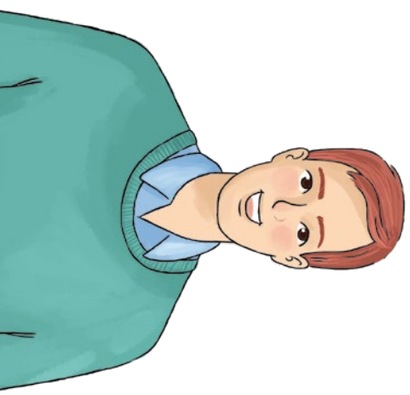

ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

3

1
2
3
4
5
6

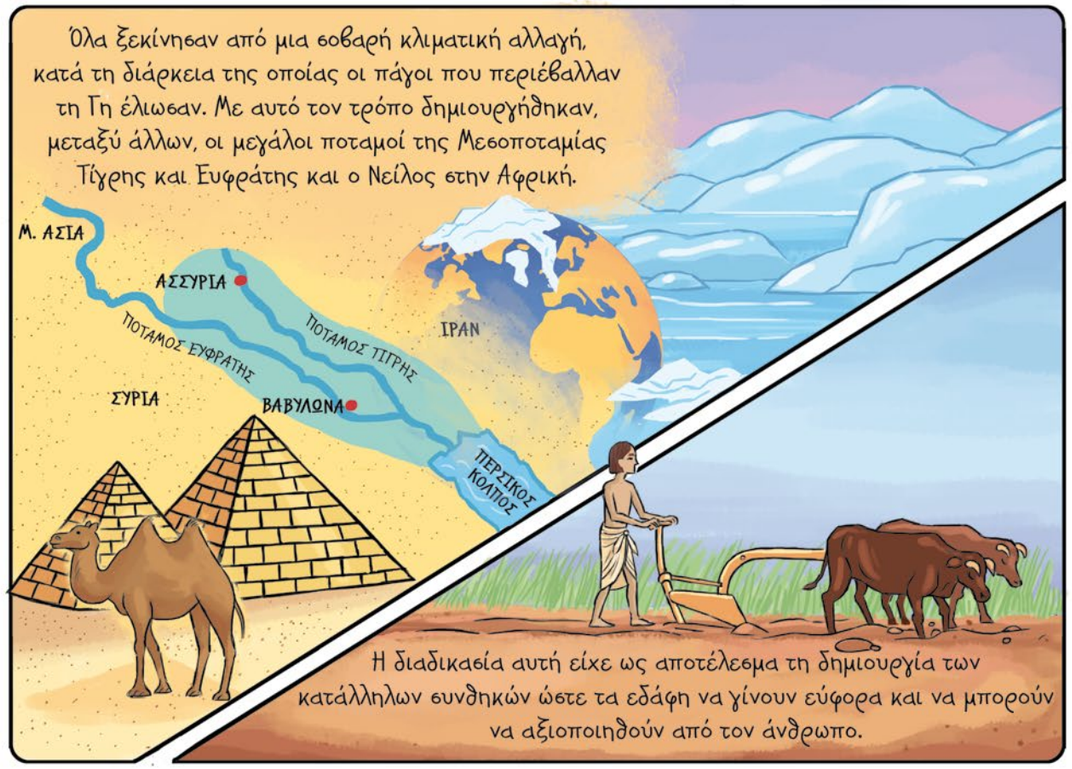

Κατά τη νεολιθική εποχή, άρχισε να αξιοποιείται ο χαλκός, ο οποίος χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή όπλων και εργαλείων.

Η κατασκευή του αρότρου και η εξημέρωση ορισμένων ζώων τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την αγροτική και την κτηνοτροφική παραγωγή, όπως ήταν το άλογο και το βόδι, διευκόλυναν την καλλιέργεια των εδαφών με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί επαρκής τροφή και να αυξηθεί ο πληθυσμός της Γης από 5 σε 14 εκατομμύρια.

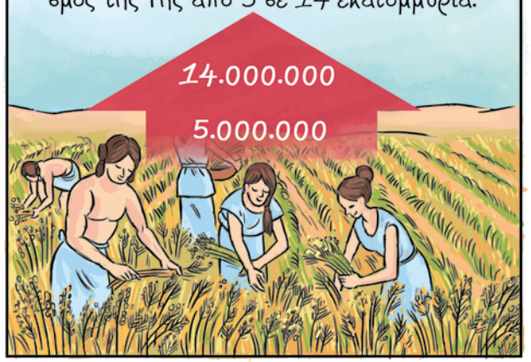

Σύμφωνα με τον Καθηγητή του Πανεπιστημίου του Berkeley, Brad DeLong, το πραγματικό κατά κεφαλήν ΑΕΠ των ανθρώπων παρέμεινε στάσιμο από τη νεολιθική εποχή μέχρι το 1500 μ. Χ. Η πραγματική άνοδος του βιοτικού επιπέδου της ανθρωπότητας ξεκίνησε τον 18ο αιώνα, όταν έλαβε χώρα στη Μεγάλη Βρετανία η **πρώτη βιομηχανική επανάσταση**.

Σύμφωνα με τον Καθηγητή του φημισμένου Πανεπιστημίου του INSEAD Angus Maddison, επί 1850 περίπου χρόνια οι μεγαλύτερες οικονομικές δυνάμεις του κόσμου ήταν η Κίνα και η Ινδία, οι οποίες δημιουργούσαν περίπου το 60% του παγκόσμιου ΑΕΠ.

Τον 19ο αιώνα, κατά την περίοδο της **δεύτερης βιομηχανικής επανάστασης**, η Μεγάλη Βρετανία ήταν η μεγαλύτερη οικονομική δύναμη στον κόσμο.

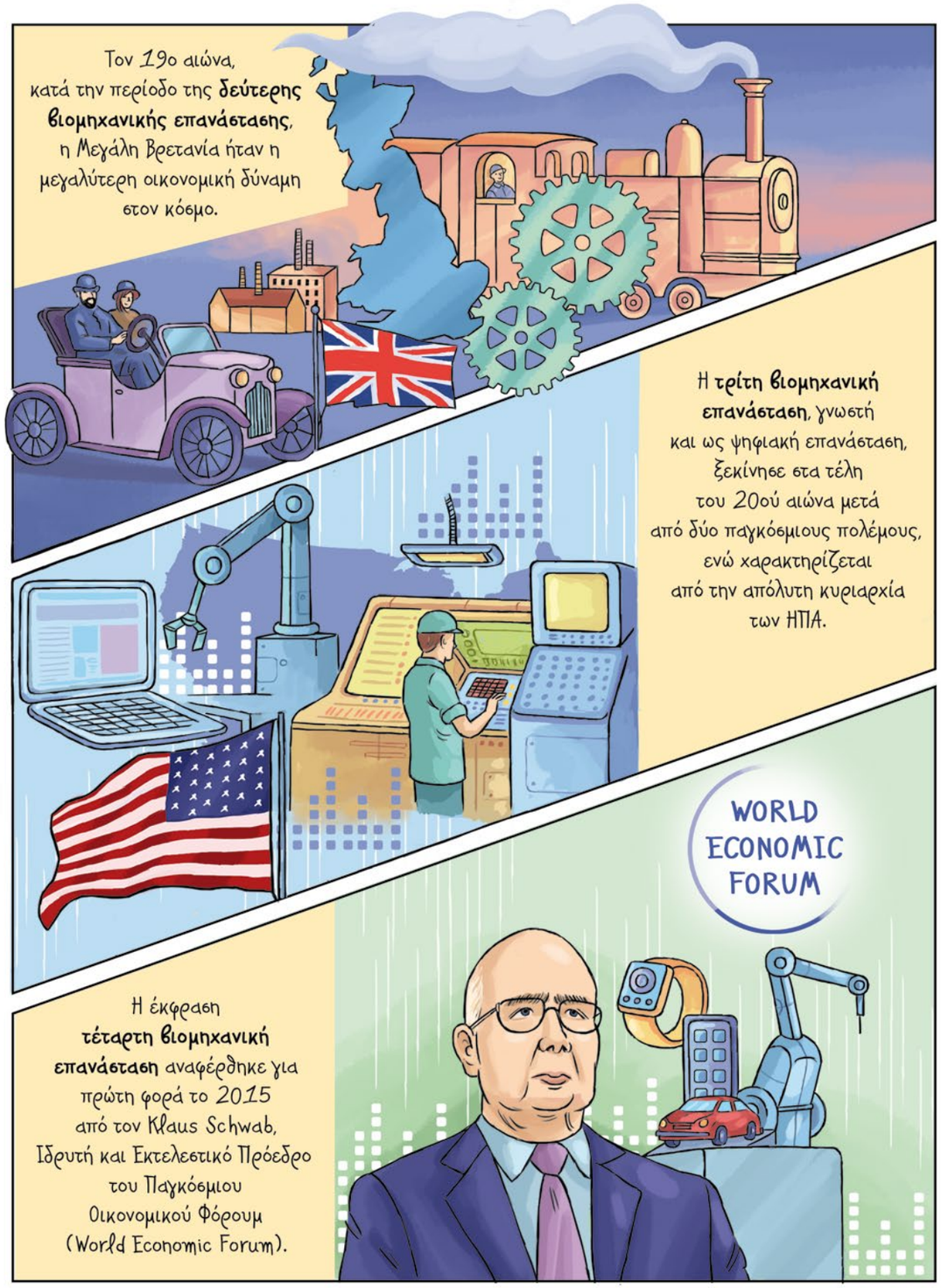

Η **τρίτη βιομηχανική επανάσταση**, γνωστή και ως ψηφιακή επανάσταση, ξεκίνησε στα τέλη του 20ού αιώνα μετά από δύο παγκόσμιους πολέμους, ενώ χαρακτηρίζεται από την απόλυτη κυριαρχία των ΗΠΑ.

Η έκφραση **τέταρτη βιομηχανική επανάσταση** αναφέρθηκε για πρώτη φορά το 2015 από τον Klaus Schwab, Ιδρυτή και Εκτελεστικό Πρόεδρο του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (World Economic Forum).

Η περίοδος αυτή χαρακτηρίζεται από την **ψηφιοποίηση** (digitalization) της οικονομίας, τη χρήση και την **αναλυτική δεδομένων** (data analytics), το **διαδίκτυο των πραγμάτων** (Internet of Things), το **διαδίκτυο των πάντων** (Internet of Everything), την **τεχνητή νοημοσύνη** (Artificial Intelligence), τα αυτο-οδηγούμενα οχήματα (self-driving vehicles – autonomous vehicles) και τη **ρομποτική** (robotics).

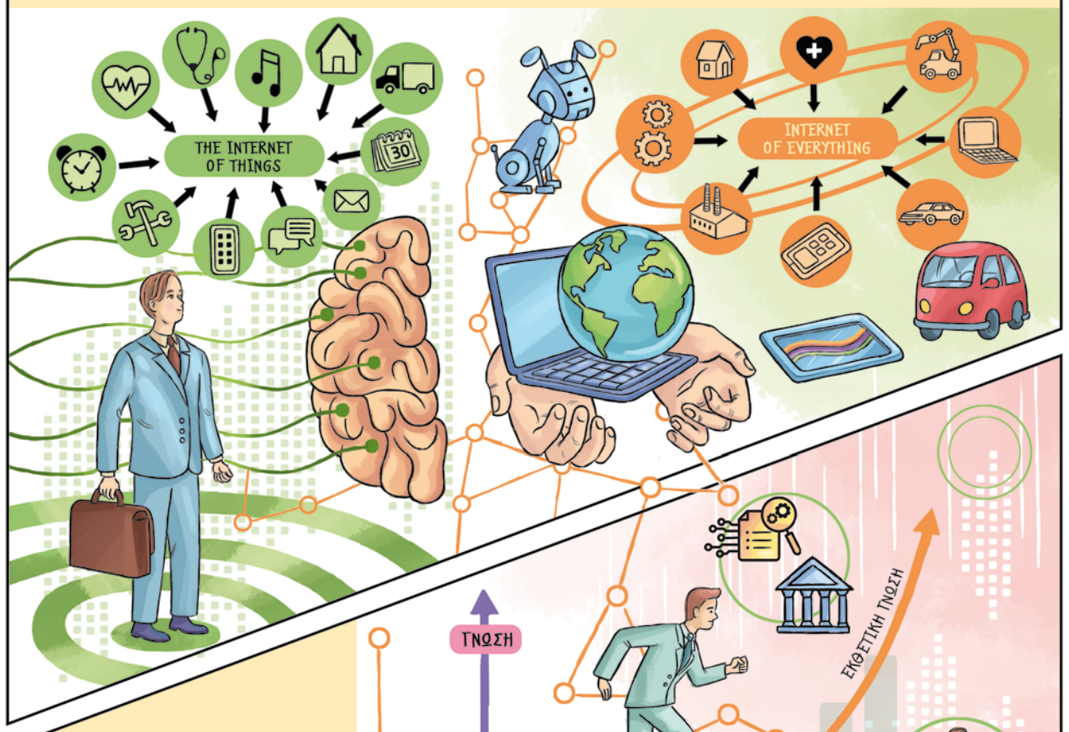

Ο 21ος αιώνας γενικά χαρακτηρίζεται από την **εκθετική αύξηση της γνώσης** (exponential knowledge growth) καθώς και από αλλεπάλληλες καινοτομίες με οδηγό την τεχνητή νοημοσύνη, η οποία θα επιφέρει σημαντικές **αναταράξεις** (disruptions) σε όλους τους κλάδους της οικονομίας, από την παραγωγή προϊόντων, μέχρι την ιατρική και την εκπαίδευση.

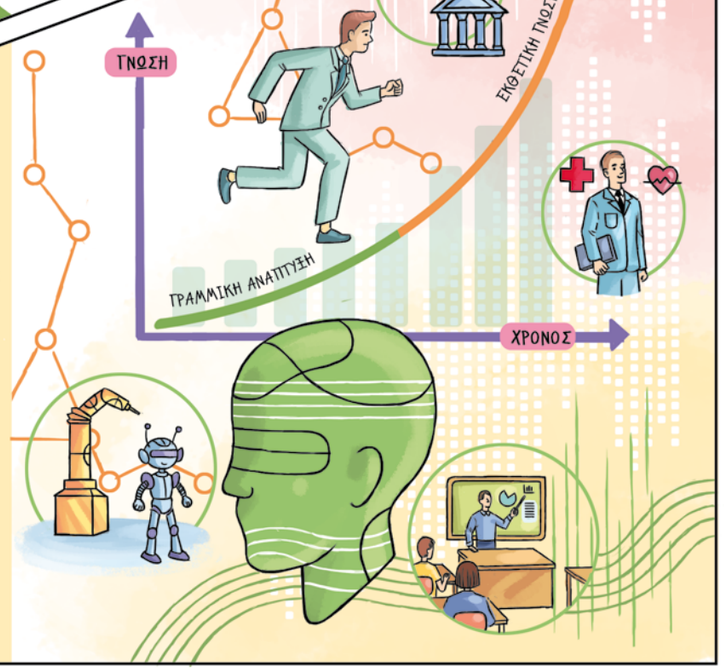

ΜΙΑ ΒΟΛΤΑ ΣΤΟ ΣΟΥΠΕΡΜΑΡΚΕΤ

4

1
2
3
4
5
6

Μια βόλτα στο σουπερμάρκετ αποτελεί πάντοτε για τα παιδιά μια πολύτιμη εμπειρία, ιδιαίτερα σε συνθήκες υψηλού **πληθωρισμού**, όπως είναι αυτές που βιώνουμε αυτή την εποχή.
ΣΟΥΠΕΡΜΑΡΚΕΤ

Το Σάββατο το πρωί η οικογένεια βρέθηκε στο υπο-κατάστημα μιας μεγάλης αλυσίδας σουπερμάρκετ. Τα παιδιά είχαν καταγράψει από νωρίς τις εβδομαδιαίες ανάγκες, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψιν και τον εβδομαδιαίο προϋπολογισμό της οικογένειας.
Γάλα
Όσπρια
Μακαρόνια
Απορρυπαντικό
Σε τέτοιες καταστάσεις υψηλού πληθωρισμού, παιδιά, απαιτείται σωστός προγραμματισμός **εσόδων–εξόδων**, αυστηρή επιλογή των αγαθών που αγοράζουμε, αποφυγή της σπατάλης των χρημάτων μας, καθώς και της αλόγιστης χρήσης των **πιστωτικών καρτών**.
Έσοδα
Έξοδα

Οι πιστωτικές κάρτες αφενός μπορεί να μας παραδώσουν στην **υπερκατανάλωση** και αφετέρου, αν δεν είμαστε συνε-πείς και δεν πληρώσουμε τον πρώτο μήνα όλο το ποσό που οφείλουμε, να μας φέρουν στη δυσάρεστη θέση να χρεωθούμε δυσβάστακτους **τόκους**.

Οι τιμές των τροφίμων, τα οποία αποτελούν και το μεγαλύτερο τμήμα της οικογενειακής κατανάλωσης, έχουν αυξηθεί σημαντικά!
Τρόφιμα
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
Για ποιο λόγο αυξήθηκαν οι τιμές, πατέρα;

Είναι αρκετά σύνθετο το πρόβλημα του σημερινού πληθωρισμού... Αρχικά ήταν οι επιπτώσεις της πανδη-μίας, στη διάρκεια της οποίας οι **εφοδιαστικές αλυσίδες** διαταράχθηκαν με αποτέλεσμα να παρατη-ρηθεί έλλειψη προϊόντων, που οδήγησε σε αύξηση των τιμών.
COVID 19
Εφοδιαστική Αλυσίδα
COVID 19

Στη συνέχεια, ήρθαν αφενός ο πόλεμος στην Ουκρανία, εξαιτίας του οποίου αυξήθηκε η τιμή του πετρελαίου και η κερδοσκοπία, και αφετέρου το άφθονο και φθηνό χρήμα που έπεσε στις αγορές από τις κεντρικές τράπεζες, το οποίο δημιούργησε αυξημένη ζήτηση για προϊόντα και υπηρεσίες.
38,9%
31,2%
25,1%

1
2
3
4
5
6

Μια δεύτερη ερώτηση, μπαμπά. Πώς επιλέγουμε τα προϊόντα που πρόκειται να αγοράσουμε;
Ασφαλώς έχει να κάνει με τα χρήματα που έχουμε, αλλά και την ποιότητα των προϊόντων που επιθυμούμε να αγοράσουμε.
ΑΞΙΑ
ΧΡΗΜΑΤΑ
Αρχικά συγκρίνουμε τις τιμές ομοειδών προϊόντων και μετά επιλέγουμε εκείνα τα προϊόντα που έχουν τη χαμηλότερη τιμή για την ίδια ποσότητα και, παράλληλα, περίπου την ίδια ποιότητα.
400ml 2,50€
400ml 4,50€
ΕΡΕΥΝΑ & ΧΡΟΝΟΣ
Βέβαια, αυτό απαιτεί και μια σχετική εμπειρία, η οποία μπορεί να αποκτηθεί μόνο με τον χρόνο και την επιμελή ενασχόληση...

Σας προτείνω να εκμεταλλεύεστε πάντα τις προσφορές που αφορούν προϊόντα τα οποία δεν λήγουν άμεσα! Δύο σαμπουάν, δύο αφρόλουτρα ή δύο οδοντόπαστες στην τιμή της μίας, είναι προσφορές που σίγουρα συμφέρουν!
ΣΑΜΠΟΥΑΝ
ΠΡΟΣΦΟΡΑ 2 σε 1
ΑΦΡΟΛΟΥΤΡΟ
ΠΡΟΣΦΟΡΑ 2 σε 1
ΟΔΟΝΤΟΚΡΕΜΑ
ΠΡΟΣΦΟΡΑ 2 σε 1

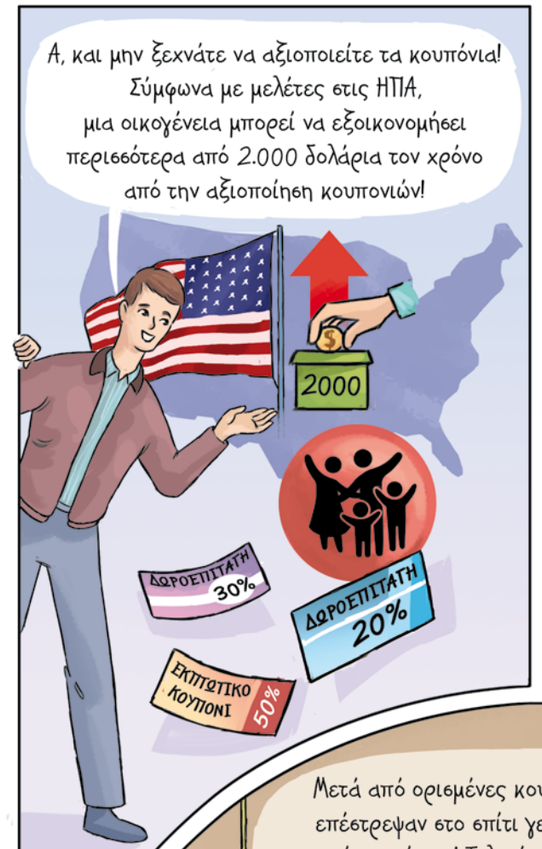
Α, και μην ξεχνάτε να αξιοποιείτε τα κουπόνια! Σύμφωνα με μελέτες στις ΗΠΑ, μια οικογένεια μπορεί να εξοικονομήσει περισσότερα από 2.000 δολάρια τον χρόνο από την αξιοποίηση κουπονιών!
2000
ΔΩΡΟΕΠΙΤΑΓΗ 30%
ΔΩΡΟΕΠΙΤΑΓΗ 20%
ΕΚΠΤΩΤΙΚΟ ΚΟΥΠΟΝΙ 50%

Τα κουπόνια και οι προσφορές εντάσσονται στα προγράμματα αφοσίωσης (loyalty programs) των πελατών, που όλες οι μεγάλες εταιρίες παρέχουν και υλοποιούν και αποσκοπούν στην ανάπτυξη μιας αμοιβαίας σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ των πελατών και της εταιρίας, επιβραβεύοντας εκείνους τους πελάτες που επιλέγουν για τις αγορές τους την εκάστοτε εταιρία που τα προσφέρει.
BONUS

Μετά από ορισμένες κουραστικές ώρες, τα παιδιά επέστρεψαν στο σπίτι γεμάτα ψώνια, αλλά κυρίως γεμάτα γνώσεις! Τελικά, ο πατέρας τους είχε δίκιο! Μια απλή βόλτα στο σουπερμάρκετ μπορεί για έναν έφηβο να είναι εμπειρία ζωής!

ΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ

5

1
2
3
4
5
6

Αυτά είναι μερικά από τα ερωτήματα που απάντησε ο εξειδικευμένος Καθηγητής Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στους μαθητές της Γ' Γυμνασίου, μετά από πρόσκληση του Διευθυντή μας.

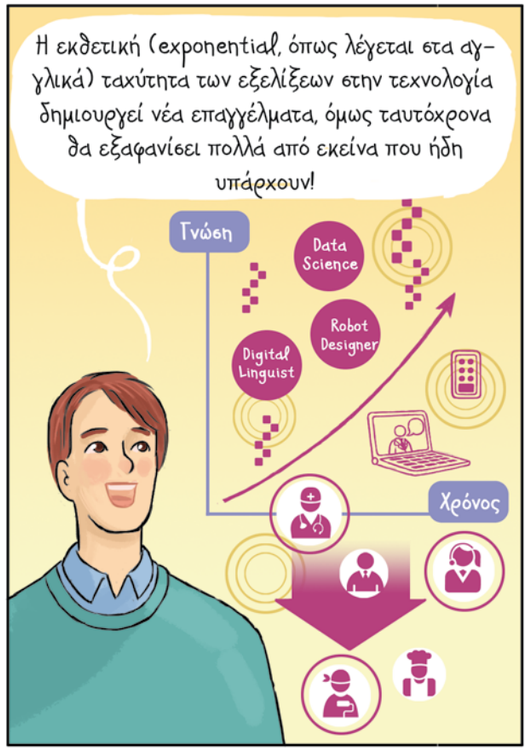

Αποτέλεσμα των εξελίξεων αυτών είναι η σταδιακή κατάργηση των ταμιών (bank tellers) στα υποκαταστήματα των τραπεζών. Το ίδιο συμβαίνει και στα σουπερμάρκετ σε ορισμένες χώρες της Δύσης, όπου οι καταναλωτές ψωνίζουν πλέον μόνοι τους!

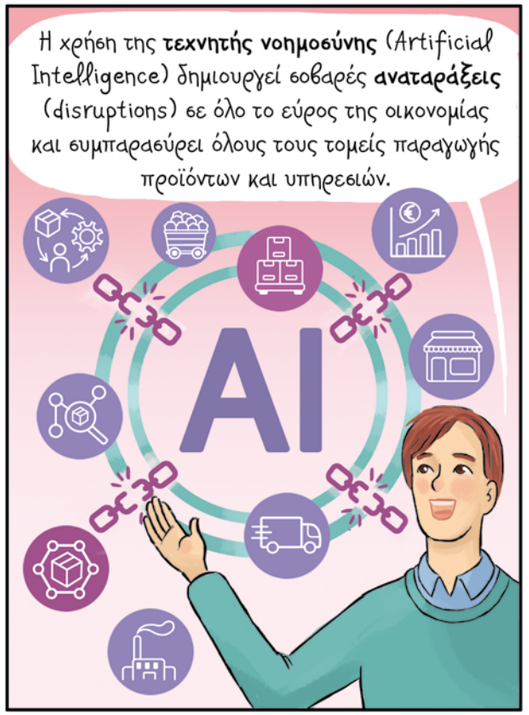
Η χρήση της **τεχνητής νοημοσύνης** (Artificial Intelligence) δημιουργεί σοβαρές **αναταράξεις** (disruptions) σε όλο το εύρος της οικονομίας και συμπαρασύρει όλους τους τομείς παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών.
AI

Δύο ιδιαίτερα σημαντικές, μη ανθρώπινες ιδιότητες που διαθέτει η τεχνητή νοημοσύνη είναι η συνδεσιμότητα και η επικαιροποίηση.

Είναι αλήθεια ότι τα ρομπότ βελτιώνουν και θα συνεχίσουν να βελτιώνουν την ποιότητα της ζωής των πολιτών σε ολόκληρο τον κόσμο, σε πληθώρα τομέων, από την ιατρική μέχρι την εκπαίδευση, ενώ θα συμβάλουν αποφασιστικά ακόμα και στην κατάκτηση του διαστήματος!

Οι τραπεζικοί, οι ασφαλιστικοί σύμβουλοι και οι σύμβουλοι επενδύσεων θα αντικατασταθούν από ψηφιακούς συμβούλους οι οποίοι θα παρέχουν καλύτερες υπηρεσίες και με μικρότερο κόστος!

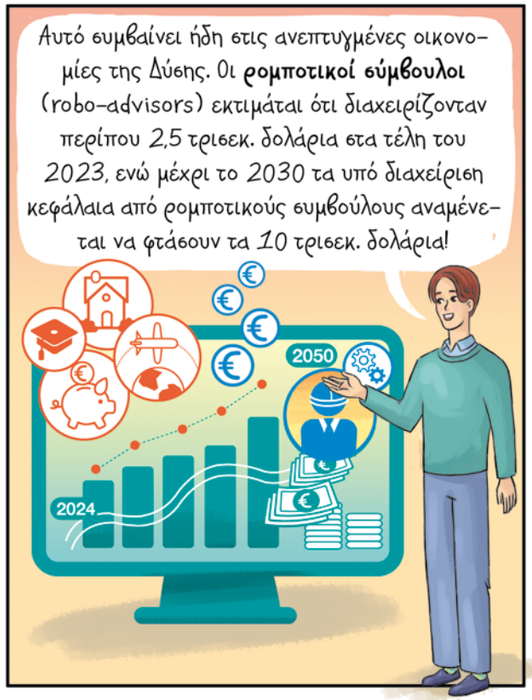
Αυτό συμβαίνει ήδη στις ανεπτυγμένες οικονομίες της Δύσης. Οι **ρομποτικοί σύμβουλοι** (robo-advisors) εκτιμάται ότι διαχειρίζονταν περίπου 2,5 τρισεκ. δολάρια στα τέλη του 2023, ενώ μέχρι το 2030 τα υπό διαχείριση κεφάλαια από ρομποτικούς συμβούλους αναμένεται να φτάσουν τα 10 τρισεκ. δολάρια!
2024
2050

Οι τομείς που φαίνεται να ευνοούνται από τις εξελίξεις της τεχνολογίας είναι:
Τα επαγγέλματα που σχετίζονται με τη μακροβιότητα (longevity),
όπως είναι οι υπηρεσίες υγείας, ευεξίας και συντροφικότητας των ηλικιωμένων, ο τομέας της ενέργειας, η βιοτεχνολογία,
η τεχνολογία της πληροφορίας, η **ανάλυση μεγάλων δεδομένων** (big data analysis), η **κυβερνοασφάλεια** (cyber security), η **μηχανική μάθηση** (machine learning)
η τεχνητή νοημοσύνη, καθώς επίσης και τα επαγγέλματα που σχετίζονται με την **υπεράσπιση των περιβαλλοντικών δικαιωμάτων** (climate/environmental rights defense).

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

6

Για αυτό τον λόγο, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναλάβουμε δράσεις ώστε να αντιμετωπίσουμε αυτά τα σοβαρά ζητήματα, τα οποία σίγουρα μας αφορούν όλους αλλά ιδιαίτερα τη νέα γενιά.
Πιο συγκεκριμένα, μπορούμε να μειώσουμε το παγκόσμιο αποτύπωμα άνθρακα, μέσω της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, της εξοικονόμησης νερού και άλλων πολύτιμων φυσικών πόρων, της ανακύκλωσης, της μείωσης της σπατάλης και της υποστήριξης περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι ακόμα και κάποιες φαινομενικά μικρές πράξεις μπορεί να αποφέρουν σημαντικά αποτελέσματα. Όλοι μας μπορούμε να παίξουμε σημαντικό ρόλο στην προστασία της Γης προς όφελος των επόμενων γενεών, λαμβάνοντας άμεσα δράση.
Η προστασία του πλανήτη μας είναι ζωτικής σημασίας, τόσο για τις τωρινές όσο και για τις μελλοντικές γενιές. Ορισμένες στοχευμένες πρακτικές για την εκπλήρωση του σημαντικού αυτού σκοπού είναι:

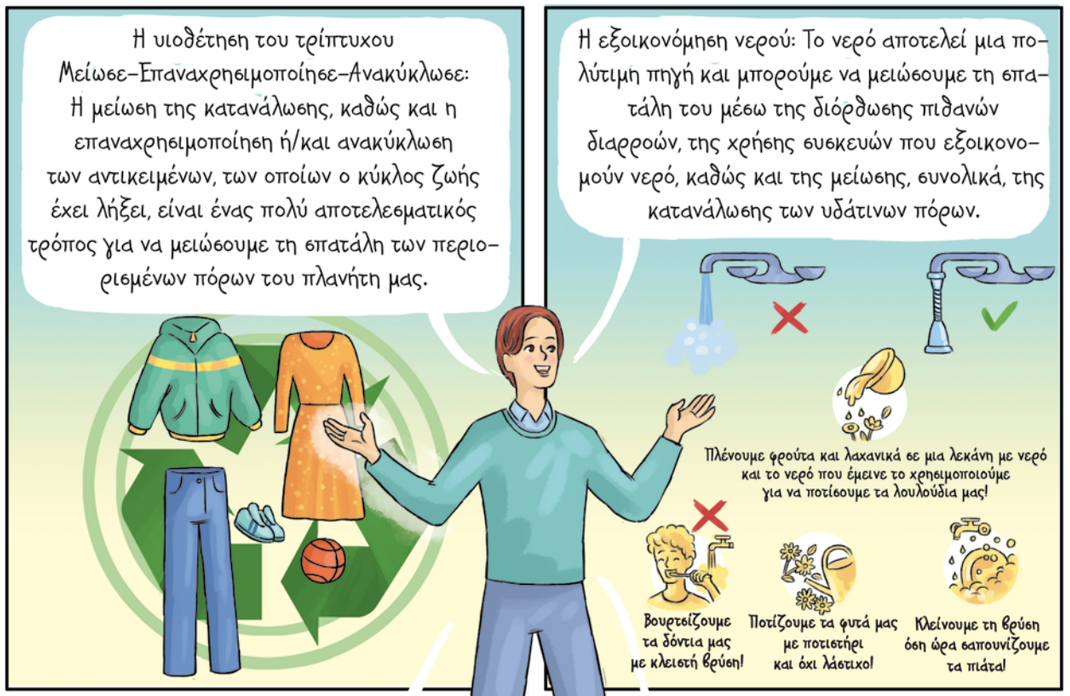
Η υιοθέτηση του τρίπτυχου Μείωσε–Επαναχρησιμοποίησε–Ανακύκλωσε: Η μείωση της κατανάλωσης, καθώς και η επαναχρησιμοποίηση ή/και ανακύκλωση των αντικειμένων, των οποίων ο κύκλος ζωής έχει λήξει, είναι ένας πολύ αποτελεσματικός τρόπος για να μειώσουμε τη σπατάλη των περιορισμένων πόρων του πλανήτη μας.
Η εξοικονόμηση νερού: Το νερό αποτελεί μια πολύτιμη πηγή και μπορούμε να μειώσουμε τη σπατάλη του μέσω της διόρθωσης πιθανών διαρροών, της χρήσης συσκευών που εξοικονομούν νερό, καθώς και της μείωσης, συνολικά, της κατανάλωσης των υδάτινων πόρων.
Πλένουμε φρούτα και λαχανικά σε μια λεκάνη με νερό και το νερό που έμεινε το χρησιμοποιούμε για να ποτίσουμε τα λουλούδια μας!
Βουρτσίζουμε τα δόντια μας με κλειστή βρύση!
Ποτίζουμε τα φυτά μας με ποτιστήρι και όχι λάστιχο!
Κλείνουμε τη βρύση όση ώρα σαπουνίζουμε τα πιάτα!

Η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας: Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως η ηλιακή, η αιολική και η υδροηλεκτρική, προσφέρουν καθαρή ενέργεια, ενώ παράλληλα συμβάλλουν στην απεξάρτησή μας από τα ορυκτά καύσιμα.
Αιολική ενέργεια
Γεωθερμική
Υδροηλεκτρική
Ηλιακή
Βιοκαύσιμα
BIO

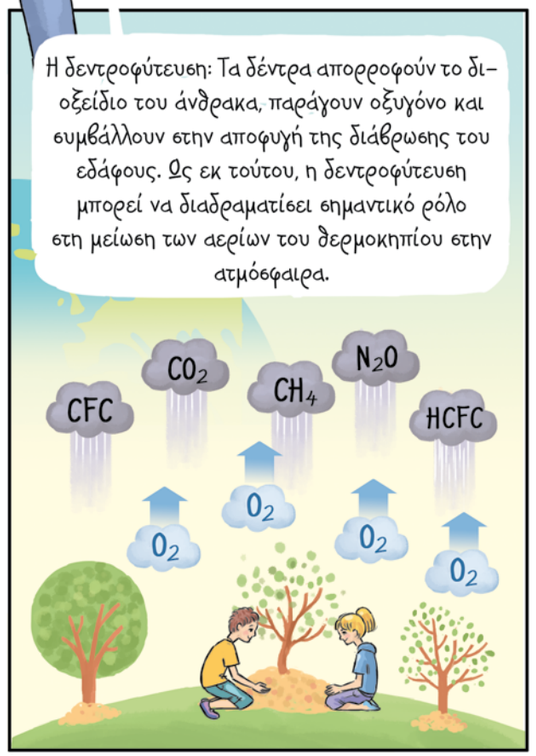
Η δεντροφύτευση: Τα δέντρα απορροφούν το διοξείδιο του άνθρακα, παράγουν οξυγόνο και συμβάλλουν στην αποφυγή της διάβρωσης του εδάφους. Ως εκ τούτου, η δεντροφύτευση μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη μείωση των αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα.
CFC
CO_2
CH_4
N_2O
HCFC
O_2
O_2
O_2
O_2

Η υποστήριξη περιβαλλοντικών οργανώσεων: Η έμπρακτη στήριξη οργανώσεων που μάχονται για την προστασία των ειδών υπό εξαφάνιση και των βιοτόπων τους, την προστασία των οικοσυστημάτων και την προαγωγή ενός βιώσιμου τρόπου ζωής, μπορεί να συνεισφέρει σε μεγάλο βαθμό σε αυτή τη σημαντική συλλογική προσπάθεια.
Οφείλουμε να θυμόμαστε ότι οι παραπάνω μεμονωμένες δράσεις μπορεί να οδηγήσουν σε ουσιαστικές αλλαγές, καθώς και ότι όλοι έχουμε ευθύνη για την προστασία του πλανήτη μας.

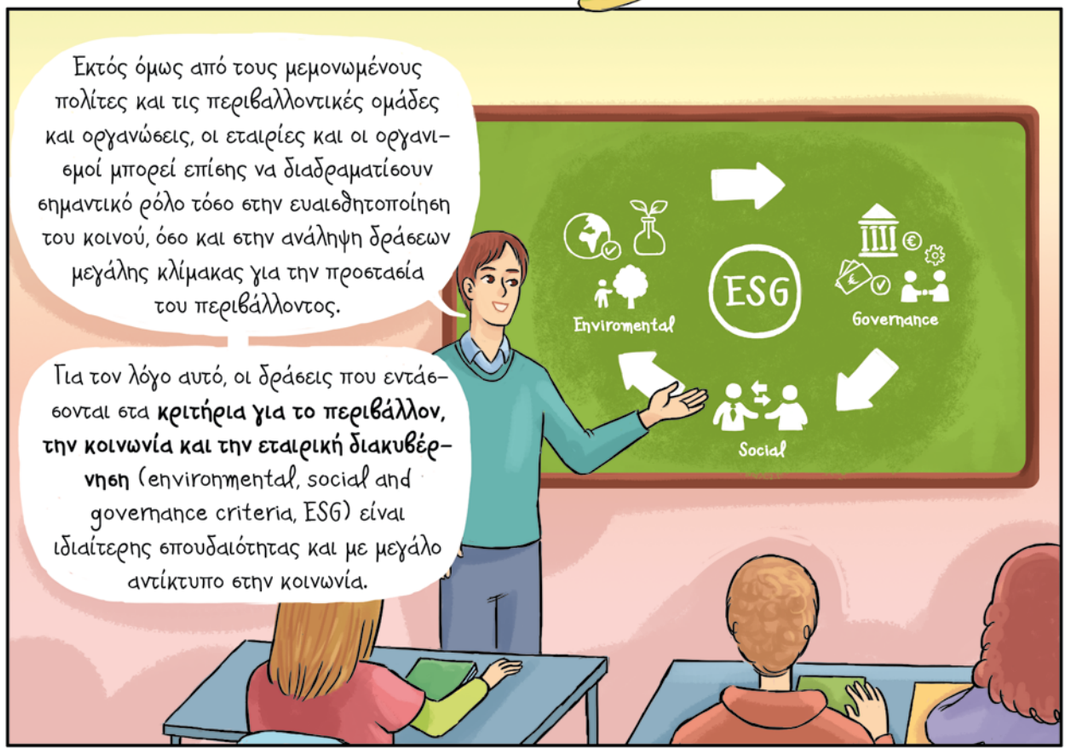
Εκτός όμως από τους μεμονωμένους πολίτες και τις περιβαλλοντικές ομάδες και οργανώσεις, οι εταιρίες και οι οργανισμοί μπορεί επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο τόσο στην ευαισθητοποίηση του κοινού, όσο και στην ανάληψη δράσεων μεγάλης κλίμακας για την προστασία του περιβάλλοντος.
Για τον λόγο αυτό, οι δράσεις που εντάσσονται στα **κριτήρια για το περιβάλλον, την κοινωνία και την εταιρική διακυβέρνηση** (environmental, social and governance criteria, ESG) είναι ιδιαίτερης σπουδαιότητας και με μεγάλο αντίκτυπο στην κοινωνία.
ESG
Environmental
Governance
Social

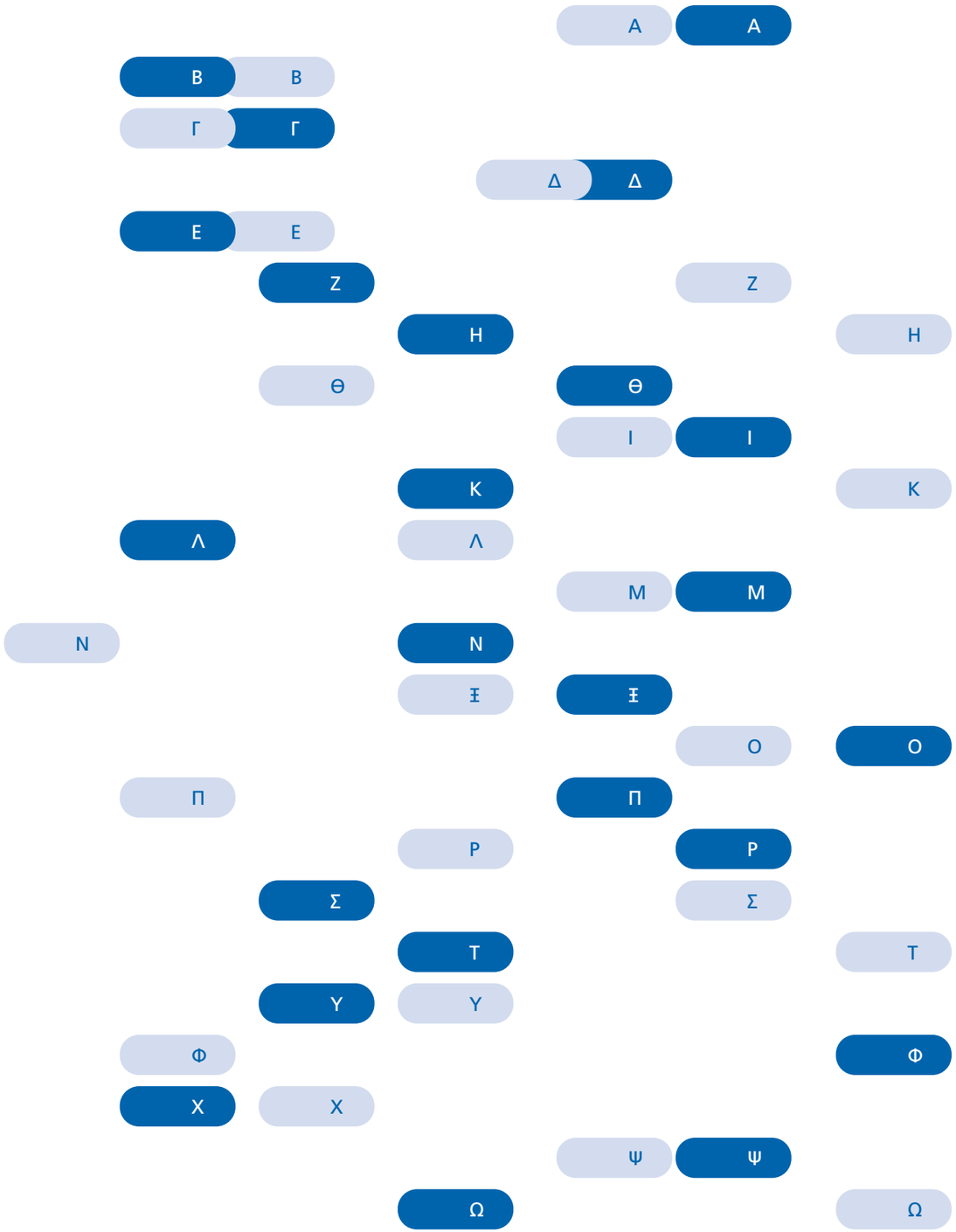

Ενδεικτική αρθρογραφία-βιβλιογραφία

Ελληνική

ΔιαΝΕΟσις (2016). «Η πληθυσμιακή εξέλιξη της Ελλάδας (2015-2050). Συνοπτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων», Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων (ΕΔΚΑ), Σεπτέμβριος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Φίλιππας, Ν. Δ. (2023), *Χρηματοοικονομικός Αλφαβητισμός: Θεωρία και Πράξη*, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Φίλιππας, Ν. Δ. (2022), *Το αλφαβητάρι της οικονομίας για παιδιά μέχρι 12 ετών*, Αθήνα: Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας και Τεκμηρίωσης Τράπεζας της Ελλάδος.

Φίλιππας, Ν. Δ. (2015), *Η ψυχολογία των αγορών*, Αθήνα: Εκδόσεις Πεδίο.

Φίλιππας, Ν. Δ. (2010), *Αμοιβαία κεφάλαια: Η ελληνική πραγματικότητα και οι σύγχρονες διεθνείς εξελίξεις*, Αθήνα.

Harari, Y. N. (2018), *21 μαθήματα για τον 21ο αιώνα*, Αθήνα: Εκδόσεις Αλεξάνδρεια.

Ξενόγλωσση

Akerlof, G. A. & Shiller, R. J. (2009), *Animal Spirits: How Human Psychology Drives the Economy, and Why It Matters for Global Capitalism*, Princeton, NJ: Princeton University Press.

Atkinson, A. & Messy, F. (2012), "Measuring Financial Literacy: Results of the OECD/International Network on Financial Education (INFE) Pilot Study", *OECD Working Papers on Finance, Insurance and Private Pensions*, No. 15, Paris: OECD Publishing.

De Long, B. (1998), *Estimates of World GDP, One Million B.C.-Present*, UC Berkeley.

Keynes, J. M. (1936), *The General Theory of Employment, Interest and Money*, London: Macmillan.

Kurzweil, R. ([2001] 2004), "The Law of Accelerating Returns", in: Teuscher, C. (ed), *Alan Turing: Life and Legacy of a Great Thinker*, Berlin & Heidelberg: Springer.

Maddison, A. (2007), *Contours of World Economy*, Oxford University Press.

Maddison, A. (2001), *The World Economy. A Millennial Perspective*, Paris: OECD Publishing.

Nakamoto, S. (2009), "Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system" (bitcoin.org).

Οι έφηβοι αποτελούν τους μελλοντικούς πολίτες της χώρας μας, οι οποίοι θα κληθούν να λάβουν μια σειρά από οικονομικές αποφάσεις όπως είναι η αποταμίευση, οι επενδύσεις αλλά και ο δανεισμός· αποφάσεις που θα επηρεάσουν την ποιότητα της ζωής τους.

Το βιβλίο με τίτλο «Το αλφαβητάρι της οικονομίας για εφήβους» αποτελεί μια σημαντική συμβολή σε μια εποχή που η γνώση αυξάνεται σε εκθετικό βαθμό και τα σχολικά βοηθήματα στη χώρα μας παραμένουν ξεπερασμένα.

Στο βιβλίο αυτό αναλύονται 127 λήμματα που αγγίζουν ένα ευρύ πεδίο γνώσεων από τη Χρηματοοικονομική, τη Συμπεριφορική Χρηματοοικονομική, τα Οικονομικά και την Οικονομική Ιστορία, μέχρι και τις τελευταίες εξελίξεις της Επιστήμης των Υπολογιστών, όπως είναι η Τεχνητή Νοημοσύνη, η Μηχανική Μάθηση και η Κυβερνοασφάλεια.

Επιπλέον, το βιβλίο περιλαμβάνει έξι πρωτότυπες ιστορίες, οι οποίες παρουσιάζονται με μορφή κόμικ και μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για διδακτικούς σκοπούς συνολικά ή και αυτόνομα.

Από τον πρόλογο του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος
Γιάννη Στουρνάρα

Αθήνα 2024

ISBN: 978-618-5536-51-0